

CRUX

KIRKOLLISET
TOIMITUKSET
KASTE

1

HELMIKUU 2015
Kirkon akateemiset AKI ry.

KASTEEN MONET MOTIIVIT

- ▶ Onko Suomessa valtionkirkko?
- ▶ Kesätyöntekijän pikkujättiläinen

VERKOSSA
Tutustu jäsenetujärjestelmään

KASTEKÄSKY

Minulle on annettu kaikki valta
taivaassa ja maan päällä.
Menkää siis ja tehkää kaikki kansat
minun opetuslapsikseni:
kastakaa heitä
Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen
ja opettakaa heitä noudattamaan kaikkea,
mitä minä olen käsenyt teidän noudattaa.
Ja katso, minä olen teidän kanssanne
kaikki päivät maailman loppuun asti.

Matteus 28:18–20

Uusi diakonivirka

Kirkkohallituksen täysistunto on hyväksynyt esityksen uudesta diakonivirasta. Kyse olisi lähimmäisenrakkauden, kasvatuksen ja lähettyksen tehtäviä varten olevasta vihkimysvirasta, johon kutsutaan ja vihitään. Se koskisi seurakunnan diakoniatyöntekijän, nuorisotyönohjaajan, lähetyssehteerin, varhaiskasvatuksen ohjaajan tai lapsityönohjaajan virkaan kelpoisia virka- tai työsuhteessa olevia.

Vihkimyksen yhteydessä diakoni lupaisi toimia Jumalan sanan ja kirkon tunnustuksen ja järjestyksen mukaisesti sekä tulisi piispallisen kaitsennan alaiseksi. Vihkimys antaisi oikeuden joihinkin jumalanpalvelustehtäviin, kuten toimittaa sanajumalanpalveluksia omalla työalallaan. Diakonilla olisi oikeus ja velvollisuus käyttää viran tunnuksia ja virka-asua. Vihkimys merkitsi myös sitä, että kirkko julkisesti valtuuttaa vihityt pysyvästi kirkon edustajiksi. Vihkimys näin vahvistaisi diakonin hengellistä ja kirkollista identiteettiä. Teologisesti diakonivirka olisi pappisvirasta erillinen, inhimilliseen järjestykseen perustuva ja tulisi lähelle vanhakirkollista viran tulkintaa.

Huomio kiinnittyy väistämättä siihen, mikä esityksestä puuttuu: kanttorit. Esityksessä todetaan, että kanttoreiden työtehtävät poikkeavat selvimmin diakonivirkaan ehdotettavista, mutta tämä ei ole este kanttorien vihkimiselle. Kanttorien pois jättäminen perustellaan vuoden 2011 piispainkokouksen lausunnolla sekä kirkolliskokouksen lakija perustevaliokunnan mietinnöillä. Kuitenkin esityksessä todetaan,

että koulutuksen laajuuden, vakiintuneen aseman, jumalanpalveluskeskeisten tehtävien, kasvatustehtävän ja ylipäänsä laaja-alaisen hengellisen tehtäväkuvan perusteella kanttorin virat voidaan nähdä vihkimystä edellyttävinä.

Kanttorit siis puuttuvat esityksestä tässä vaiheessa, vaikka teologista tai muutakaan periaatteellista estettä diakonivirkaan sisällyttämisiksi ei näytä olevat. Ymmärtääkseni esitys on kirjoitettu niin, että kanttoreiden lisääminen vielä asian käsittelyn yhteydessä olisi mahdollista. Tuntuu selkeältä saada kysymys tältäkin osin ratkaistuksi tässä vaiheessa eikä tyytyä tulevaisuuden option.

Kevään kirkolliskokous päättää, miten vuosikymmeniä vireillä ollut asia etenee. Jo sitä ennen piispainkokous on antanut esityksestä lausunnon, jolla on painoarvoa jatkoa ajatellen. Nyt on tärkeää, että

EIJA NIVALA
AKIN PUHEENJOHTAJA
eija.nivala@evl.fi

viestimme on selvä. Mitä kanttorit ja me AKI-yhteisönä haluamme? Näkisin mielelläni, että tuoreimpia kyselyjä ja kannanottojamme kuullaan. Jos ja kun kanttoreilla on laajasti halua sitoutua yhteiseen tehtävään ja saada vahvistusta identiteetilleen hengellisen viran hoitajina, suotakoon uusi diakonivirka, kirkon kutsu ja vihkimys myös heille. ✕

Jos ja kun kanttoreilla on laajasti halua sitoutua yhteiseen tehtävään ja saada vahvistusta identiteetilleen hengellisen viran hoitajina, suotakoon uusi diakonivirka, kirkon kutsu ja vihkimys myös heille.

Miten pappi luo etukäteen
siltaa maallistuneen
kasteväen ja kastekaavan
teologisen kielen välille?

- Panu Pihkala

18

LUE!

Kastekommelluksia

23-26

TEEMA

KIRKOLLISET TOIMITUKSET	18
Cruxin teemana on tänä vuonna kirkolliset toimitukset ja niistä erityisesti kaste, avioliittoon vihkiminen ja hautaan siunaaminen. Vuoden ensimmäisessä lehdessä keskitytään kasteeseen.	
TOIMITUSTEN TEOLOGIAA JA ANTROPOLOGIAA	20
Artikkelissa tarkastellaan kastetta sekä kulttuurisena ilmiönä että kristinuskon osana.	
MUSIIKKI KASTETOIMITUKSISSA	28
Miten kanttorien ammattitaitoa voidaan hyödyntää kastetilaisuudessa?	
KASTEKESKUSTELUN "HÄTÄVARA"	32
Vinkkejä kastekeskusteluun	
POHDITTAVAA KASTEEN TOIMITTAMISESTA	36

ARTIKKELI

USKONNONOPETUS TANSANIASSA	38
ONKO SUOMESSA VALTIONKIRKKO	42
KYMENLAAKSON KANTTORIT PIETARISSA	46
KESÄTYÖNTEKIJÄN PIKKUJÄTTILÄINEN	48
HAUSKA TUTUSTUA KANTTORI ANNA PULLI	52

Anna palautetta
ja voita
iPhone 6 Plus
s. 69

KIRJOITUSSARJA

Ajankohtaista edunvalvonnassa:
Puhelinpäivystys **8**

VAKIOT

Ordinariokoulutus	10
Akipedia	11
Eläkeläisen mietteitä	27
Opiskelijavinkkelä	31
Mielipide	37
Työntekijän näkökulmasta	41
Työntekijän näkökulmasta	45
Tekstin ääressä	54

AJANKOHTAISTA

AKI kuuluu jatkossakin Akavaan **7**

Tarvitsetko kuntoutusta	10
Kesän kanttoritapaaminen	14
Kansanedustajaehdokkaana AKIn jäseniä	15
Eeva-Liisa Malmgren on Vuoden kanttori 2015	16
Uusi diakonivirka	17

42

CRUX

JULKAISIJA

Kirkon akateemiset AKI ry.
Maistraatinportti 2, 00240 Helsinki

PÄÄTOIMITTAJA Merja Laaksamo
Puh. (09) 4270 1506
merja.laaksamo@akiliitot.fi

TOIMITUSSIHTEERI Heli Meinola
Puh. (09) 4270 1515, faksi (09) 148 5875
heli.meinola@akiliitot.fi

TOIMITUSKUNTA

Kaisa-Leena Harjunmaa-Hannikainen,
kanttori
Heikki Leppä, Kappalainen
Merja Laaksamo, pastori (pj.)
Milla Makitalo, seurakuntapastori
Karoliina Nikula, johtava sairaalapastori
Panu Pihkala, tutkija
Minna Raassina, johtava kanttori
Pekka Soranummi, kanttori

OSOITTEENMUUTOKSET

Tuija Kukkonen
Puh. (09) 4270 1503
tuija.kukkonen@akiliitot.fi

Heli Meinola
Puh. (09) 4270 1515
heli.meinola@akiliitot.fi

TOTEUTUS JA ULKOASU

MCI Press Oy
Mikonkatu 8 A, 00100 Helsinki

ILMOITUSHINNAT

Koko	380 mm x 255 mm
2/1 s.	1 790,- euroa
1/1 s.	190 mm x 255 mm 1 020,- euroa
1/2 s.	155 mm x 114 mm 73 mm x 228 mm 560,- euroa
1/4 s.	101 mm x 118 mm 330,- euroa
1/8 s.	101 mm x 55 mm 200,- euroa
takisivu	190 mm x 230 mm 1 200,- euroa

ISSN 0783-0122

PAINOPIIKKA

Scanweb Oy

Kirkolliset toimitukset Cruxin teemana

Merja Laaksamo

PÄÄTOIMITTAJA

Alkuvuonna on jälleen tilastoitu seurakuntien kirkollisia toimituksia, merkitty kaavakkeisiin kasteet, vihkimiset ja hautaan siunaamiset. Prosentit pienenevät tasaisesti vuosi vuodelta. Kirkollinen hautaan siunaaminen tuntuu parhaiten pitävän pintansa. Alueelliset erot ovat suuret pääkaupunkiseudun ja isompien kaupunkien sekä muun Suo-

men välillä. Erot selittyvät osittain kirkkoonkuulumisasteella, joka on huomattavasti pienempi pääkaupunkiseudulla ja isommissa kaupungeissa.

Cruxin vuositeemana ovat tänä vuonna kirkolliset toimitukset, joista käsitellään kasteita, avioliittoon vihkimistä ja hautaan siunaamista. Cruxin kakkosnumeron aiheena on entiseen tapaan kirkkomusiikki ja tänä vuonna erityisesti helmikuisten kanttoripäivien aihepiiri.

Vuoden ensimmäisen Cruxin pääaihe on kaste. Lapsia tuodaan edelleen kasteelle, vaikka kastettujen määrä vähitellen pieneneekin. Vuonna 2000 kastettiin koko maassa 88,7 % syntyneistä, viime vuonna 72,4 %. Helsingissä kastettujen määrä on ollut jo toista vuotta alle 50 % syntyneistä.

Jutturakenne kaikkien toimitusten osalta on samankaltai-

nen. Tässä lehdessä Panu Pihkala johdattelee artikkelissaan kasteen antropologiaan ja teologiaan, jolloin kastea katsotaan sekä kulttuurisena ilmiönä että kristinuskon osana. Miten kaste näyttäytyy, kun sitä tarkastelee sekä siirtymäriittinä että kristillisenä toimituksena?

Kaisa-Leena Harjunmaa-Hannikainen antaa virikkeitä kastejuhlan musiikkiin ja esittelee kastevirsia. Onko olemassa muitakin vaihtoehtoja kuin Ystävä sä lapsien? Entä jos pappi ei laula? Onko mahdollista saada kanttori mukaan kaste-toimitukseen?

Kari-Pekka Kinnunen antaa sekä teologisia että käytännön näkökulmia kastettavan vanhempien ja kummien kohtaamiseen sekä kaste-keskusteluun. Hän toimi aikoinaan monia vuosia Toimitusten teologia ja käytäntö -yliopistokurssin opettajana.

Lehdessä alkaa uusi sarja Ajan-kohtaista edunvalvonnassa, jossa AKIn toiminnanjohtaja Jussi Junni käsittelee virkaehtosopimusasioita. Ensimmäisessä jaksossa hän pohdiskelee virkaehtosopimuksessa määriteltäviä puhelinkorvauksia ja niiden soveltamista käytännön työelämään.

Kesätyötä etsiville opiskelijoille on tarjolla Kesätyöntekijän pikkujättiläinen. Artikkelista on apua myös kesätyöntekijöiden rekrytoijille.

Pimeä vuodenaika alkaa väistyä, kevättä on ilmassa. Siunausta alkaneeseen vuoteen ja antoisia lukuhetkiä Cruxin parissa! ✕

Lapsia tuodaan edelleen
kasteelle, vaikka
kastettujen määrä
vähitellen pieneneekin.

AKI KUULUU JATKOSSAKIN AKAVAAN

SAK:n ja STTK:n hanke ei innosta akavalaisia liittoja

JUSSI JUNNI

AKIn toiminnanjohtaja

JULKISUUDESSA ON ALKUVUODESTA

ollut esillä ammattiliittojen keskusjärjestöhanke, jonka tavoitteena olisi saada Akavan, STTK:n ja SAK:n tilalle jättiläismäinen palkansaajien keskusjärjestö. Yhteensä 35 akavalaisesta järjestöstä vain yksi, Insinööriliitto, on ilmoittanut lähtevänsä hankkeeseen mukaan. AKIn hallitus on joulukuussa 2014 päättänyt seurata muiden akavalaisten ammattijärjestöjen päälinjaa ja pyrkiä säilyttämään yksi, yhtenäinen korkeasti koulutettujen palkansaajien keskusjärjestö.

Papit ja kanttorit ovat julkisen sektorin korkeasti koulutettuja viranhaltijoita, jotka edustavat mielipiteiltään erilaisia poliittisia linjauksia. Siksi teollisuusvetoinen, akateemisten ammattiliiton erityiskysymysten suhteen marginaalinen ja puoluepoliittisesti sitoutunut järjestö ei tuone parannusta kanttorien ja pappien edunvalvontaan.

Juhlapuheissa on korostettu palkansaajapuolen yhteisiä tavoitteita, mutta tosiasiallisissa neuvotteluissa SAK:n ja STTK:n tavoitteet ovat useimmiten olleet yhtenevät, mutta poikenneet Akavan tavoitteista. Akavalaisten liittojen kannalta yhteiseen keskusjärjestöön vähemmistöksi liittyminen merkitsi sitä, että omia tavoitteita ei enää saataisi tuotua neuvottelupöytään.

Kanttorien ja pappien työhön ja palkkaukseen liittyvät kysymykset ja tavoitteet ovat lähempänä muiden akateemisten alojen kysymyksiä ja tavoitteita kuin toimihenkilöiden ja työntekijöiden vastaavia. Erityisesti työajattomassa hengellisessä työssä korostuvat

asiantuntijatyön haasteet, joita ovat pidemmät työpäivät, sirpaleisempi työ- ja vapaa-aika, henkinen kuormitus ja alituinen kiire – nämä yhdistävät useimpia akavalaisia aloja.

Näyttää siltä, että tulevaisuudessa palkansaajat ovat järjestäytyneet kahteen keskusjärjestöön. Kirkon sektorin kannalta on tärkeää seurata, millä tavalla JUKOn neuvottelukumppanien Kirkon alat ry:n sekä Kirkon alan unioniin kuuluvien

JHL:n ja Jytyn suhteet rakentuvat uudessa keskusjärjestössä. Jos järjestöjen yhdistymistä tapahtuu ja neuvotteluosapuolet vaihtuvat, tulee muutoksia myös luottamusmiesten määrään seurakuntatasolla.

Sekä Akava keskusjärjestönä että AKI akavalaisena ammattijärjestönä ovat korostaneet yhteistyön jatkumista ja uusien yhteistyömuotojen etsimistä muiden palkansaajajärjestöjen kanssa. ✕

MERKKIVUOSIA

Järjestäytymisen suhteen elämme merkittäviä aikoja: Perjantaina 23. tammikuuta tuli kuluneeksi 75 vuotta niin kutsutusta tammikuun kihlauksesta, jolla Suomen työnantajain keskusliitto vuonna 1940 tunnusti ammattiliitot neuvotteluosapuoliksi työmarkkinoita koskeissa kysymyksissä. Kirkon alalla sopimusjärjestelmä tuli voimaan 1.1.1975, joten sekin on saavuttanut jo 40 vuoden iän. Myös nykymuotoinen AKI täyttää tänä vuonna pyöreitä vuosia; kanttorien ja pappien yhteinen työmarkkinataival alkoi toimistojen yhdistämisellä vuonna 2005. Iloista AKIn päivää 20.3!

MITEN PUHELINPÄIVYSTYS TULISI JÄRJESTÄÄ JA KORVATA?

Uusi, 1.4.2014 voimaan astunut Kirkon yleinen virka- ja työehtosopimus on oikeuttanut viranhaltijan saamaan korvausta varsinaisen virkatyönsä ohella tekemästään puhelinpäivystyksestä. AKIn hallitus on tammikuussa 2015 ottanut kantaa puhelinpäivystyksen järjestämiseen ja korvaamiseen.

JUSSI JUNNI

AKIn toiminnanjohtaja

LIITON TOIMISTOON on menneen syksyn aikana tullut useita yhteydenottoja siitä, milloin viranhaltija on velvoitettu päivystämään puhelintaan ympärivuorokautisesti ja millaista korvausta siitä sopisi odottaa. Erityisesti sairaalatyöhön ja poliisin virka-apuun liittyvät päivystystehtävät koetaan kuormittaviksi, varsinkin silloin kun päivystysjakso on pitkä ja sijoittuu viranhaltijan vapaapäiville. Uuden virkaehtosopimuksen 211 § puhelinpäivystyksen korvaamisesta on herättänyt monia kysymyksiä, joihin liitto on pyrkinyt kannanotollaan vastaamaan. Koko kannanotto on luettavissa liiton verkkosivuilla.

Vaativat tilanteet ja yöpäivystys kuormittavat

Hengellisen työn hälytysluonteisia tehtäviä voivat olla esimerkiksi päivystys sairaaloissa kuolevien potilaiden varalta sekä kuolinviestipäivystys, jossa viranhaltija antaa poliisille virka-apua päivittäisönnettömyyksissä. Tällaiset päivystystehtävät usein edellyttävät viranhaltijalta mahdollisuutta vastata puhelimeen tilanteesta riippumatta sekä saapua virantoimitukseen esimerkiksi puolen tunnin tai tunnin kuluessa hälytyksestä.

Viranhaltijan on siis pysyteltävä päivystyspaikkakunnalla ja puhelimen lähetyvillä, jottei tuntemattomasta numerosta kerran tuleva puhelu mene ohitse. Hänen on oltava vuorokauden

AKIN SUOSITUKSET PUHELINPÄIVYSTYKSEN JÄRJESTÄMISEEN

1. Velvoittavan puhelinpäivystyksen tulee koskea tasapuolisesti kaikkia kyseeseen tulevia viranhaltijaryhmiä. Koska puhelinpäivystys on virkaehtosopimuksen mukaan erikseen korvattavaa, ei päivystystä voida sellaisenaan katsoa kuuluvan yksittäisen viranhaltijan tai viranhaltijaryhmän varsinaisiin virkatehtäviin. Sellaisesta puhelinpäivystyksestä, joka ei ole työn laadun ja pakottavan syyn perusteella välttämätöntä, on viranhaltijalle varattava mahdollisuus kieltäytyä ilman seuraamuksia.

2. Puhelinpäivystys tulee työvuorosuunnittelussa sijoittaa viranhaltijan työpäiville. Vapaapäiville päivystyksen sijoittaminen on perusteltua ainoastaan toisen viranhaltijan sairastuessa tai muusta tilapäisestä ja yllättävästä syystä. Mikäli puhelinpäivystys vapaapäivänä johtaa työtehtävään, tulee vapaapäivä korvata virkaehtosopimuksen mukaisessa ajassa.

3. Työnantajan on laadittava ohjeistus ja sijaistusjärjestelyt, jottei viranhaltija joudu puhelinpäivystyksen aikana työskentelemään ilman riittävää lepotaukoa. Täydet työpäivät ja niiden lisäksi päivystyksen aiheuttamat työtehtävät yöaikaan eivät täytä työturvallisuuslain edellyttämiä työolosuhteita.

4. Varsinaisen virkatyön ohessa tehtävä puhelinpäivystys on korvattava virkaehtosopimuksen mukaisesti. Korvaustason tulee vastata työajallisten työntekijöiden varallaolosäädösten mukaista korvaustasoa lisättynä arviolta päivystyksen aiheuttamiin työtehtäviin käytetyn ajan korvauksesta.

ajankohdasta riippumatta työ-kuntainen, riittävässä vireystilassa, virkavaatetuksessa sekä nopeassa lähtövalmiudessa. Tämä asettaa merkittäviä rajoitteita sekä henkisiä paineita paitsi tavanomaisten virkatehtävien hoidolle myös työn ulkopuolisen ajan käytölle: miten järjestetään riittävä uni ja lasten-hoito, entä jos hälytys tulee kesken kauppareissun tai ystävien vierailun?

Hälytysluontoiset tehtävät ovat viranhaltijoille tavanomaisia työ-tehtäviä raskaampia, koska usein ky-seessä on kriisitilanne. Sairaaloissa paikalle hälytetty viranhaltija saattaa viettää sairaalassa jopa vuorokau-den. Sama koskee tehtäviä, joissa viranhaltija vie poliisin mukana kuo-linviestin kotiin – tilanne määrän-päässä on tuntematon ja jopa kaoottinen. Usein viranhaltija on ainoa työntekijä, joka jää tunneiksi paikalle poliisin poistuttua. Hälytys siis voi edellyttää viranhaltijalta seu-raavan työpäivän työtehtävien tai vapaapäivän uudelleenjärjestelyjä lyhyellä varoitussajalla.

Kohti hyviä työvuorjärjestelyjä

Puhelinpäivystystä säätelee KirVES-TES 211 §, jonka mukaan työantaja ja viranhaltija voivat sopia, että viranhaltija on puhelimitse tavoitettavissa seurakunnassa hälytyksen aiheutta-van tapahtuman vuoksi. Sellaisesta päivystyksestä, joka on työn laadun ja pakottavan syyn vuoksi välttämätöntä, viranhaltija ei saa kieltäytyä. Puhelinpäivystys on tämän johdosta varsinaisen virkatyön ohelle sijoittuva tehtävä, joka korvataan erikseen var-sinaisen palkan lisäksi maksettavalla puhelinpäivystyskorvauksella.

Päivystyksestä aiheutuvien työtehtävien ajankohdasta ja sitovuudesta riippuu, kuinka pitkiä päivystysvuoroja muun virkatyön ohelle voidaan työturvallisuuslain-säädännön sallimissa rajoissa antaa. Jos päivystystehtäviä säännönmukai-sesti tulee yöaikaan, viikon mittaisten päivystysvuorojen kuormittavuus on

ongelmallista muun virkatyön ohes-sa. Tällöin päivystysvuorot on laadi-tava lyhemmiksi, korkeintaan puolen viikon mittaisiksi, ja viranhaltijalle taattava mahdollisuus järjestellä työnsä niin, että päivystystehtäviin lähteminen, päivystystehtävän hoitaminen ja päivystystehtävästä palautuminen on mahdollista ilman, että muun virkatyön hoitaminen koh-tuuttomasti hankaloituu.

Työnantajan on laadittava puhelinpäivystystä varten ohjeistus ja sijaistusjärjestelyt, jottei viran-haltija joudu päivystysvuoron aikana työskentelemään ilman riittävää lepotaukoa. Mikäli päivystyksestä aiheutuu työtehtäviä yöaikaan, on viranhaltijalle taattava mahdollisuus palautua näistä virkatehtävistä seu-raavan päivän aikana. Täydet työ-päivät ja niiden lisäksi päivystyksen aiheuttamat työtehtävät yöaikaan eivät täytä työturvallisuuslain edel-lyttämiä työolosuhteita.

Vapaa-aika on tarkoitettu viran-haltijalle työstä palautumiseen. Sen tähden päivystysvuoroja ei tule sijoittaa vapaapäiville. Kirkkolain 6. luvun 27 §:n säädos viranhaltijan velvollisuudesta suorittaa kiireelli-set ja välttämättömät työtehtävät myös vapaa-aikanaan koskee vain niitä tilanteita, kun ei ole tosiasiallista mahdollisuutta jär-jestää puhelinpäivystystä niin, että päivystysvuoro on vain työpäivinä. Jos päivystys on mahdollista hoitaa niin, ettei se sijoitu viranhaltijan vapaapäivälle, on tällaista ratkaisua pidettävä ensisijaisena. Myös päivystysvuorojen taajuus vai-kuttaa päivystysvuorojen pituuteen. Mikäli päivystysvuoroja on saman viranhaltijan kohdalla kuukausittain, viikon pituisia päivystysvuoroja tulee välttää, jotta riittävä palautuminen olisi mahdollista.

Työnantajan on syytä ottaa työvuorjärjestelyissä huomioon myös viranhaltijoiden yksilölliset ja elämäntilanteeseen liittyvät erot. Yöaikaan sattuvat päivystystehtävät ovat joillekuille helpompia kuin toisille; ikätekijät on tässä syytä

ottaa huomioon. Päivystystehtä-vistä palautuminen on esimerkiksi pikkulapsiperheissä usein vaikeaa, samoin lastenhoidon järjestäminen päivystysvuoron ajaksi saattaa aihe-uttaa vaikeuksia.

Puhelinpäivystys on erikseen korvattavaa

KirVESTES 211 §:n mukaan viran-haltijalle tulee maksaa puhelin-päivystyksestä vähintään 43 euron kuukausikorvaus. Koko kalenteri-kuukauden kestävän vuosiloman tai virkavapaan ajalta korvausta ei mak-seta. Korvaus ei ole sidottu yleiseen palkkausjärjestelmään, joten sitä voidaan soveltaa myös muun palk-kausjärjestelmän piiriin kuuluvaan viranhaltijaan, kuten kirkkoherraan.

Vähimmäiskorvaussummaa 43 euroa voidaan pitää sellaisena taso-na, joka kattaa 16 tunnin (esim. klo 16–08) puhelinpäivystyksen kerran kuukaudessa. Viikonlopun ylitse kestävästä puhelinpäivystyksestä (64 h) kohtuullinen vähimmäis-korvaus olisi 170 euroa. Tällöin viranhaltija saa saman summan, mikä maksettaisiin minimitason varallaolokorvauksena työsuhtei-selle työntekijälle (vertailupalkka 2 500 euroa). Tähän ei edes sisälly hälytyksen aiheuttama työ, ainoastaan puhelinpäivystys. Siksi hälytyksen tulisi vähentää saman viikon työtehtäviä tai korvauksen olla suurempi.

Jos päivystysvuoroa ei tule viranhaltijalle joka kuukausi, puhe-linpäivystyskorvaus voidaan laskea keskimääräisen kuukausittaisen työmäärän mukaan, jolloin sitä maksetaan aina kun viranhaltija on mukana päivystyskierrossa. Mahdollista on menetellä myös niin, että viranhaltija saa kutakin päivystyskertaa vastaavan korvauk-sen vain niinä kuukausina, joihin hänelle määrätään päivystysvuoro. Tällöin korvaus on luonnollisesti korkeampi kuin silloin, jos korvaus lasketaan vuosittaisen keskiarvon mukaan. ✕

Tarvitsetko kuntoutusta? TYK-kurssilla on tilaa

KELA ON HYVÄKSYNYT AKIn jäsenille valtakunnallisen papeille ja kanttoreille suunnatun TYK-kuntoutuksen. Kuntoutus järjestetään Rokuan kuntoutuskeskuksessa kevästä 2015 syksyyn 2016.

Kurssi on tarkoitettu työelämässä oleville, joilla on vähintään viisi vuotta työelämää jäljellä. Joissakin tapauksissa vähemmänkin riittää. Ryhmän koko on 6 - 8 kuntoutujaa. Kurssin alkua siirrettiin ja hakuaikaa on jatkettu 30.3. asti.

Kuntoutuksen tavoitteena on työhyvinvointiin vaikuttavien tekijöiden tunnistaminen, työ- ja toimintakyvyn tukeminen ja lisääminen, terveyden edistäminen, omien voimavarojen vahvistaminen sekä vertaistuen hyödyntäminen.

Aikataulu:

Selvitysjakso 1: 18. – 23.5.2015 (6 vrk)

Selvitysjakso 2: 3. – 8.8.2015 (6 vrk)

Valmennusjakso 1: 2. – 7.11.2015 (6 vrk)

Valmennusjakso 2: 14. – 19.3.2016 (6 vrk)

Valmennusjakso 3: 14. – 21.9.2016 (8 vrk)

Kuntoutushakemus (KU101), lisäselvityslomakkeet (KU108, KU109) sekä lääkärin B-lausunto lähetetään oman kotipaikkakunnan Kelan toimistoon 30.3.2015 mennessä. Hakemukseen kurssin numero on 58402.

Lomakkeet löytyvät AKIn kotisivuilta. Kela tekee valintoista lopulliset päätökset.

Kysy lisää AKIn toimistosta: Merja Laaksamo puh. 050 5423 664.

AKIPEDIA

KUNTOUTUSAJAN PALKKA

Aiemmin esimerkiksi ASLAK-kuntoutuksen ajalta on maksettu palkkaa ja työnantaja on saanut siltä ajalta Kelan kuntoutusrahan.

Nykyisessä sopimuksessa ei puhuta kuntoutusajan palkasta mitään. Onko työntekijän asema tässä suhteessa heikentynyt?

Vanhassa sopimuksessa pykälässä 92 säädettiin työnantajan mahdollisuudesta myöntää palkallista virkavapaata kuntoutuksen ajalle. Uudessa sopimuksessa vastaavaa pykälää ei ole, vaan työnantajan oikeutta myöntää palkallista virkavapaata harkintansa mukaan on laajennettu pykälän 88 mukaisesti:

88 § Palkkaus muun virka-/työvapaan ajalta

Työnantaja voi harkinnan perusteella maksaa viranhaltijalle/työntekijälle palkkaa osittain tai kokonaan yhteensä enintään 30 kalenteripäivältä vuodessa sellaisen virka-/työvapaan ajalta, joka muutoin olisi tämän sopimuksen mukaan palkaton.

Kuntoutuksen ajalta maksettava palkka on pykälän valossa yhtä mahdollinen kuin ennenkin. Pykälään ollaan paraikaa neuvottelemassa soveltamisohjetta Kelan kuntoutusrahasta: jos työnantaja päättää maksaa palkan, se saa samalla Kelan kuntoutusrahan. Soveltamisohje on jäänyt sopimuksen kodifiointivaiheessa pois. ✕

Kanttori-urkuriliiton stipendit jaossa

SUOMEN KANTTORI-URKURILIITOLLA on stipendirahasto, joka on perustettu liiton 75-vuotisjuhlien yhteydessä vuonna 1982. Stipendejä voidaan myöntää liiton jäsenille liiton toimialaan liittyvään tutkimus- ja opiskelutoimintaan sekä opintomatkoihin.

Hallitus päättää stipendien hakuajoista, stipendeihin käytettävistä rahasummista sekä hakemusten perusteella stipendien saajista.

Stipendien hakuaika päättyy vuosittain maaliskuun loppuun mennessä. Stipendihakemukset osoitetaan hallitukselle. Hakemuksesta on käytävä ilmi stipendin käyttötarkoitus, anottava summa, muut samaan tarkoitukseen anotut/saadut apurahat sekä pankkiyhteys, johon mahdollinen stipendi maksetaan.

Hallitus käsittelee stipendianomuksia toukokuun kokouksessaan. ✕

Kenestä Vuoden pappi 2015?

UUDEEN PAPIKSI 2014 valittiin työpaikkapappi **Ismo Kunnas** Tampereelta. Nyt kaivataan ehdotuksia Vuoden papiksi 2015.

Hallitus keskusteli tammikuun kokouksessaan Vuoden pappi 2015 -valinnan kriteereistä. Päätettiin, että tänä vuonna ei aseteta erityisiä kriteereitä, vaan vuoden papin ehdottaja saa esittää omat perustelunsa, miksi juuri tämä henkilö olisi sopiva vuoden papiksi.

Ehdokkaita voivat asettaa alaosastot, teologian opiskelijoiden ainejärjestöt sekä Pappisliiton hallituksen ja valtuuston jäsenet. Ehdotukset Vuoden papiksi tulee lähettää liiton toimistoon os. toimisto@akiliitot.fi **31.5.2015** mennessä. Ehdotuksen lähettämiseen voi käyttää myös AKIn kotisivulta löytyvää lomaketta.

Vuoden pappi 2015 julkistetaan valtuuston syyskokouksen päivällisellä 16.11.2015. ✕

Veroehdotus on tulossa Tarkasta, että jäsenmaksusi on merkitty oikein!

Ammattijärjestön jäsenmaksu on verotuksessa vähennyskelpoinen.

Tarkasta, että jäsenmaksusi on merkitty oikein veroehdotukseesi.

Kyrkomusikens kraft – the power of...

EERO ANNALA
KANTTORI-URKURILIITON
PUHEENJOHTAJA
eero.annala@evl.fi

Terveisiä Göteborgista! Olin siellä Suomen kanttoreiden delegaatiossa kokoustamassa ensi vuonna järjestettävien pohjoismaisten kirkkomusiikkipäivien tiimoilta. Olin tässä ”raadissa” ensimmäistä kertaa, joten olin aika tavalla kuuntelupilaana, suunnitelmia on jo paljon valmiina. Symposium pidetään Ruotsin Göteborgissa 8. - 11.9. 2016. Suomea edustavat Kamarikuoro Gloria johtajanaan professori Timo Nuoranne, kuoron urkurina on urkutaiteilija Olli Pyylampi Helsingin Kalliosta. Symposiumin ohjelma vaikuttaa hyvin kiinnostavalta ja houkuttelevalta. Siellä tulee

kuulkaa säteilemään jokin ihmeellinen Voima...

Kirkkomusiikin Voima – Kyrkomusikens Kraft on päivien teema. Hyvä teema. Epäsuora lainaus symposiumin esitteestä: ”Kirkkomusiikkia tarvitaan yhteisöisämme, ja tämän päivän valtava kirkkomusiikin voima säteilee joka suuntaan niin kirkossamme kuin sitä ympäröivässä yhteiskunnassamme.” Näinhän se on, me kanttorit sen tiedämme varsin hyvin. Tätä pohতিessani tulen surulliseksi, kun ajattelen viimeaikaisia päätöksiä, esityksiä ja lausuntoja.

Piispainkokous katsoi lausunnossaan 4.12, että kanttorin (ja diakonian) virkaa ei ole tarvetta sisällyttää ehdotettuun kirkkojärjestyksen uuteen tekstiin. He jopa toteavat, että tämä saattaa heikentää kanttoreiden asemaa tulevaisuudessa. Viime viikolla tätä kirjoittaessani kirkkohallituksen täysistunto hyväksyi ja laittoi eteenpäin uuden diakoniviran perustamisen. Uusi virka on kovasti tulevaisuuden katsova ja siihen kuuluvat kasvatuksen, diakonin ja lähetyksen ammattilaiset, mutteivät kanttorit tässä ensimmäisessä vaiheessa. Kuitenkin piispainkokous katsoo, että kanttoreiden osallistuvuus olisi tässä vaiheessa täysin mahdollista. Ja vielä, kanttoreiden virkojen kelpoisuusasiat siirtyvät tämän

vuoden aikana kirkkohallituksen alaisuuteen piispainkokouksen suojista. Viimeinenkin ”elävä” säie katkeaa piispalliseen kaitsentaan kanttoreiden osalta.

Olen hyvin tuohtunut tästä kaikesta. Toivon, että kirkolliskokouksessa tapahtuu ihme. Toivon, että jokin voima muuttaa tehtyä esitystä diakoniviran suhteen. Ja en tarkoita hyvän Jumalan Voimaa tässä kohtaa, Hänellä on muutakin puuhaa.

Kirkollisten toimitusten musiikki on merkittävä osa kanttorin työtä ja osaamista. Kanttori vastaa toimitusten musiikista. Toimitukset ovat ainutlaatuisia tapahtumia ihmisten elämänkaareissa. Kasteen kaava on minusta yksi onnistuneimmista. Kasteen kaava sisältää paljon pieniä, ihania ja myös osallistuvalla seurakunnalle tuttuja yksityiskohtia, jotka varmasti kolahtavat osallistujien sisimpään. Muistan hyvin elävästi tyttäriemme kastejuhlat, ja tällä iällä tämä on merkittävää; tyttäremme ovat jo aikuisia, silti muistilokerossani on paljon dataa.

Kanttoripäivät olivat Oulussa helmikuussa. Mahtavinta oli ehkä se, että osallistujamäärä oli ilmoitautuneiden osalta ennätysellinen. Upeeta, mahtavaa! Voimaa! ✕

Marjukka Anderssonista musiikkineuvos

KUVA: KUVAVERKKO

TASAVALLAN PRESIDENTTI on 19.12.2014 myöntänyt musiikkineuvoksen nimen ja arvon Lauttasaaren seurakunnan kanttorille, musiikin maisteri, diplomiurkuri **Marjukka Anderssonille**. Kysymyksessä on ensimmäinen kerta, kun tämän melko harvinaisen arvonimen on saanut elämäntyönsä seurakunnassa tehnyt nainen.

Nykyisessä virassaan Lauttasaaren seurakunnan A-kanttorina Marjukka Andersson on palvellut lähes kolmekymmentä vuotta. Sitä ennen hän toimi Oulunkylän seurakunnassa, pääasiassa Maunulan kirkossa kanttorina 1978-1985.

Andersson on ollut mm. Sibelius-Akatemian urkujensoiton sivutoimisena tuntiopettajana. Virassaan ja sen ohessa hän on toiminut ja toimii konsertoivana solistina ja kamarimuusikkona, kuoronjohtajana, musiikkikasvattajana ja tuottajana.

Kanttoreiden valtakunnallisen ammattijärjestön Suomen Kanttoriurkuriiliiton (SKUL) puheenjohtajana,

ensimmäisenä naisena, hän oli vuodet 1997-2005. Lisäksi hän on hoitanut noin kahtakymmentäviittä muuta luottamustehtävää, ollut esimerkiksi Pohjoismaisen Kirkkomusiikkisymposiumin keskusteluseuran puheenjohtaja. Hän on myös ollut alansa tai vastuualueensa kysymyksiä koskevien artikkelien ahkera kirjoittaja.

Erityisen runsaana hänen työpanoksestaan ovat saaneet nauttia lauttasaarelaiset. Hän on sekä Lauttasaari-Seuran hallituksessa että Lauttasaaren musiikkiopiston hallituksessa ja johtokunnassa. Hän on luonut Lauttasaaren kirkkoon laajan ja suositun konserttisarjan. Yksi työn painopisteistä on ollut musiikin toteuttaminen seurakuntalaisten kanssa, pienistä lapsista vanhuksiin, kirkollisissa toimituksissa ja musiikiltaan rikkaissa jumalanpalveluksissa.

Tasavallan presidentin allekirjoittama arvonimikirja luovutettiin hänelle 25.1.2015. ✕

Kanttori-urkuriliiton kunniajäsen Marjukka Andersson

Armenian opintomatka

22.-29.9.2015

TUTUSTUMME ARMENIAN APOSTOLISEEN KIRKKOON. Kristinusko julistettiin valtionuskonnoksi Armeniassa jo vuonna 301. Opintomatkan teemoja ovat armenialainen identiteetti, "marttyyrikirkkokansa", Armenian kirkko sekä armenialainen kulttuuri. Vierailemme kansanmurhan muistomerkillä ja museossa.

Matkakohteitamme ovat pääkaupunki Jerevan ja sen kaupunkiseurakunnat, alun perin pakanatempelinä toiminut Garni, joka oli vuoden 301 jälkeen kuninkaiden kesäasunto, Geghardin luolaluostari, Sevanin pappisseminaari, joka sijaitsee 2000 metrin korkeudessa Sevan-järven rannalla, Khor

Virapin luostari muinaisessa Araratlaaksossa sekä Armenian apostolisen kirkon keskus Etsmiadzin.

Matkanjohtaja: apulaistoiminnanjohtaja **Merja Laaksamo**.

Hinta on noin 1300 €.

Ilmoittautumiset kotisivujen kautta www.akiliitot.fi -> tapahtumakalenteri tai heli.meinola@akiliitot.fi, puh. 09 4270 1515.

Lisätietoja merja.laaksamo@akiliitot.fi tai puh. 09 4270 1506.

Matkalle on mahdollista saada liiton matkapuraha (350 €). Opintomatkalle voivat osallistua Pappisliiton jäsenet puolisoineen.

KANTTORITAPAAMINEN UDESSAKAUPUNGISSA

14.6.2015

SUOMEN KANTTORI-URKURILIITTO järjestää jo perinteisen jäsentapaamisen Pori Organ festivaalin yhteydessä, mutta tällä kertaa Uudessakaupungissa sunnuntaina **14.6.2015**.

Jäsentapaaminen alkaa klo 16 Uudenkaupungin seurakuntakeskuksessa (Koulukatu 6) kahveilla. Jatkamme ajankohtaisten aiheiden parissa, myös yhdessä keskustellen. Aiheena on mm. uusi diakonivirka (entinen diakonaatti).

Klo 19 on Pori Organ festivaalin päätöskonsertti Uudenkaupungin kirkossa. Konsertissa **Ben van Oosten** soittaa Uudenkaupungin kirkon 150 vuotta täyttävillä Marcussen-uruilla. Ilmassa on siis juhlallista historian havinaa sävelten siivittämänä. Konsertti on liiton jäsenille ilmainen.

Majoitusta on tarjolla sitä tarvitseville paikallises-ta Hotelli Aquariuksesta.

Ilmoittaudu jäsentapaamiseen liiton kotisivujen tapahtumakalenterin kautta **viimeistään 31.5.** Huomaathan, että hotellihuone tulee varata itse suoraan hotellista, ja edullisemmat hinnat ovat voimassa vain 14.5. asti. Mainitse olevasi Suomen Kanttori-urkuriliiton jäsen ja tulevasi jäsentapaamiseen. **X**

Lisätietoja liiton kotisivuilla,
www.skul.fi

Pori Organ 10-vuotisfestivaali 7.-14.6.2015

AIKAISEMMLTA VUOSILTA tutut legendaarista mainetta nauttivat urkutaiteilijat saapuvat ensi kesän juhla-festivaalille; Keski-Porin kirkossa kuulemme Pariisin Notre-Dame katedraalin urkurin **Olivier Latryn** sekä Hollantilaisen **Ben van Oosten** ja saksalaisen **Martin Welzelin** konsertit. **Wolfgang Seifen** Saksasta improvisoi musiikin mykkäelokuvaklassikkoon "*Nathan der weise*". Pori Sinfonietta esiintyy festivaalilla solistinaan nuori häikäisevä suomalaisurkuri **Ilpo Laspas**. Konsertin kapellimestari on **Ville Matvejeff**. Sibeliuksen juhlavuoden teemalla kuullaan säveltäjän musiikkia sovitettuna uruille, harpulle ja oboelle, konsertissa esiintyvät **Ville Urponen**, **Lily-Marlene Puusepp** ja **Aale Lindgren**.

Avajaiskonsertissa sunnuntaina 7.6. Porin Filharmoninen Kuoro esittää **Ognian Vassilevin** johdolla Charles-Marie Widorin Messun Op.36. kuorolle ja kaksille uruille, uruissa ovat Ilpo Laspas ja **Juhani Romppanen**.

Ben van Oosten soittaa festivaalin päätöspäivänä 14.6. konsertin myös Uudenkaupungin 150 vuotta täyttävillä Marcussen-uruilla. Kanttoritapaamiseen liittyen van Oosten esittelee illan urkuteokset liiton jäsenille ennen konserttia kirkon urkuparvella. Konsertti on liiton jäsenille ilmainen. Festivaalin muihin konsertteihin (lukuunottamatta 11.6. konserttia) tarjoamme liiton jäsenille 50 % alennuksen lippujen hinnasta.

Festivaalin lipunmyynti:
INFO Porin Kirjakauppa,
Antinkatu 15 sekä paivi.holkko@evl.fi, 0400 309 838.

Festivaalin koko ohjelma löytyy osoitteesta www.poriorgan.fi **X**

Tervetuloa Pori Organ festivaalille!

JUHANI ROMPPANEN
Festivaalin johtaja

Kansanedustajaehdokkaista AKIn jäseniä

Kevään eduskuntavaaleissa on ehdokkaina eri vaalipiireissä ja puolueissa AKIn perusliittojen jäseniä. Perinteiseen tapaan Crux julkaisee ehdokkaiden nimet ja kuvat. Mukana ovat kuvansa ja tietonsa lähettäneet.

HELSINKI

Hilikka Olkinuora (RKP, sit.), toimittaja, rovasti, neuvonantaja

Remo Ronkainen (KD), TK

Kai Sadinmaa (Vas., sit.), pappi, kirjailija

UUSIMAA

Johannes Haapalainen (KD), seurakuntapastori

Stina Lindgård (SFP/RKP), kyrkoherde/kirkkoherra

VARSINAIS-SUOMI

Ville Auvinen (KD), pastori, TT

Merja Hermonen (Vihr.), kirkkoherra, TT

Ilkka Kantola (SDP), kansanedustaja, TT

HÄME

Kirsi Ojansuu-Kaunisto (Vihr.) teol. yo, KM, emäntä

PIRKANMAA

Tarvo Laakso (KD), rokkipappi

SAVO-KARJALA

Kimmo Kivelä (Peruss.), rovasti, kansanedustaja

Armi Rautavuori (SDP), kirkkoherra

OULU

Eija Nivala (Kesk.), kirkkoherra, AKIn ja Pappisliiton puheenjohtaja

Mikko Salmi (SDP), yrittäjä, pastori

LAPPI

Simo Rundgren (Kesk.), kansanedustaja, pappi

Eeva-Liisa Malmgren on **VUODEN KANTTORI 2015**

KUVA: TIMO VIKMAN

SUOMEN KANTTORI-urkuriiliiton hallitus on nimennyt Vuoden Kanttoriksi 2015 Esbo svenska församlingin kanttorin, musiikin maisteri, **Eeva-Liisa Malmgrenin**. Malmgren vastaanotti palkintonsa Kanttoripäivien yhteydessä Oulussa.

Valinnan perustelut: Eeva-Liisa Malmgren on laaja-alainen muusikko, joka työuransa aikana on kehittänyt itseään monipuolisesti muusikkona ja musiikkipedagogina. Hän on viime vuosina toiminut erityisen ansiokkaasti ”kehittyvien laulajien” parissa. Malmgren perusti vuonna 1999 Kråksången-kuoron Esbo svenska församlingiin sekä myöhemmin Raakkujat-kuorolaulukoulun, joka toimii Kallion seurakunnassa. Eeva-Liisa Malmgren toimii yli kieli- ja hiippakuntarajojen. Kuorotoiminnan lisäksi hän vaikuttaa myös urkurina ja hoitaa usein vaativia säestystehtäviä.

Eeva-Liisa Malmgren on syntynyt 1962 Nummella. Hän on valmistunut musiikin maisteriksi Sibelius-Akatemiasta vuonna 1989. Hän on työskennellyt valmistumisestaan lähtien kanttorina Esbo svenska församlingissa. Eeva-Liisa Malmgren on ohjannut työssään satoja lapsia musiikin pariin toimiessaan niin musiikkileikkikoulun opettajana, lapsikuoronjohtajana kuin pianonsoitonopettajanakin. Hän on mukana EsVoces-kuoron ja kamarikuoro Novenan toiminnassa sekä laulaa aktiivijäsenenä kamarikuoro Gloriassa.

Oppiäidikseen ja alalle innoittajakseen Eeva-Liisa Malmgren mainitsee Nummen seurakunnassa vuosina 1969-1987 kanttorina toimineen **Kaija Eerolan**. ”Kaija Eerola poimi minut jo lapsikuorosta ja ohjasi tälle uralle. En ole katunut ammatinvalintaani. Kaikenikäisten

ihmisten kohtaaminen on työni rikkaus.”

Kehittyvien laulajien kuoroihin liittyen Eeva-Liisa Malmgren toteaa: ”Suomi on täynnä opettajien laulutaidottomaksi julistamia ihmisiä. On mahtavaa, että he uskaltavat kuoroon. Itse häpesin lauluääntäni nuorena. Olen oppinut aikuisenakin laulutunneilla paljon. Tiedän kaikkien oppivan laulamaan.”

Helsingin Sanomien artikkelisarjassa ”Työn sankari” (14.9.2014) toteaa eräs Raakkujen laulajista: ”Elsa

on kuoronjohtaja, joka innostuu ja innostaa. Hän luo harjoituksiin rennon tunnelman ja saa tuloksia.” Näistä tuloksista esimerkkinä voi mainita pitkälti amatöörivoimin toteutetun Mozartin Requiem, joka esitettiin Kalliossa syksyllä 2014 ja Tammisaarella alkuvuodesta 2015.

Eeva-Liisa Malmgrenille luovutettiin tunnustuksena ansioistaan Sotkamon urkurakentamon lahjoittama Principal-urkupilli seinälaattaan kiinnitettynä sekä liiton ja Nordea-pankin rahalahja. ✕

Uusi diakonivirka – MITÄ SIIHEN KUULUU?

ANNUKKA RUUSULA
AKIn vs. apulaistoiminnanjohtaja

DIAKONIVIRKAAN mukaan otettavat ammattiryhmien edustajat saavat vihkimyksen, jonka toimittaa piispa. Virkaan voidaan vihkiä konfirmoitu kirkon jäsen, jolla on piispainkokouksen määrittelemä kelpoisuus ja joka virka- tai työsuhteessa hoitaa viralle sopivia tehtäviä seurakunnassa, seurakuntayhtymässä, kirkkohallituksessa, tuomiokapituissa, kirkon lähetysjärjestössä tai kirkkojärjestyksessä tarkoitetussa muussa kristillisessä yhteisössä. Vihkimystä edeltää ordinaatiovalmennus. Virkaan vaaditaan vokaatio. Nykyiset viranhaltijat voivat siirtyä vihkimysviran piiriin, sitä halutessaan, mutta heidän ei olisi pakko ottaa vihkimystä. Virkaa vaihtaessa vihkimys täytyisi kuitenkin pyytää piispalta. Vihkimys annetaan vain kerran.

Virkaan vihitty saisi oikeuden kirkkoherran luvalla saarnata jumalanpalveluksessa sekä hoitaa sanajumalanpalveluksia ja muuta jumalanpalveluselämää omalla työalallaan. Hänellä olisi pysyvä oikeus avustaa ehtoollisen jakamisessa ja viedä konsekroidut ehtoollisaineet niille, jotka ovat olleet estyneitä osallistumaan yhteiseen jumalanpalvelukseen. Vihkimyksellä kirkko julkisesti valtuuttaa vihityt elinikäisesti toimimaan kirkon edustajina. Vihityllä olisi oikeus ja velvollisuus käyttää viran tunnuksia ja virkasua, joista ei tässä vaiheessa vielä ole päätöksiä eikä esityksiä.

Virantäytön toimivalta olisi seurakunnalla. Jos valinta kohdistuisi henkilöön, jota ei ole vihitty, valinta olisi mahdollinen. Viranhoi-

”

Nykyiset viranhaltijat voivat siirtyä vihkimysviran piiriin, sitä halutessaan, mutta heidän ei olisi pakko ottaa vihkimystä.

tomääräys annettaisiin vihkimisen jälkeen. Hiippakunnan tulisi pitää virkaan vihityistä ajantasaista henkilörekisteriä. Seurakunnan tai yhtymän viranhaltija kuuluisi siihen hiippakuntaan, johon seurakunta tai seurakuntayhtymä kuuluu. Muut viranhaltijat kuuluisivat hiippakuntaan seurakunnan jäsenyytensä perusteella.

Nykyiset virat säilyisivät pääosin ja koulutukseen ei ehdoteta muutoksia. Ratkaisun mahdollistama joustavuus ei saisi merkitä nykyisten työalojen heikentymistä. Kirkkohallituksen täysistuntoon lisättäisiin yksi diakoni ja kunkin tuomiokapitulin kokoonpanoon yksi diakoniasessori. Hiippakuntavaltuustoissa ja kirkolliskokouksessa uuden diakoniviran edustajat valittaisiin maallikkokiintiössä.

Kirkolliskokous voi halutessaan ottaa myös kirkkomuusikot esitetyn uuden vihkimysviran piiriin. Kirkkohallituksen esityksessä näin ei ole. Esitykseen voi tutustua tarkemmin Sakastin sivuilla Etusivu -> Seurakuntatyö -> Diakonia -> Diakonivirka. ✕

ALLEKIRJOITA ADRESSI NETISSÄ

AKI on perustanut adressin kanttorien vihkimiseksi kirkkohallituksen esittämään uuteen vihkimysvirkaan. Adressi luovutetaan kirkolliskokoukselle toukokuussa. Allekirjoita adressi ja tue kirkkomuusikoiden osallisuutta kirkon hengellisessä virassa.

<http://www.adressit.com/kirkkomuusikoidenvihkiminen>

Cruxin teema **2015**

KIRKOLLISET TOIMITUKSET

Keskustellaanko Sinun seurakunnassasi toimitustavoista? Käyvätkö kollegat ikinä toistensa toimituksissa ja keskustelevat havainnoista sekä uusista ideoista?

PANU PIHKALA
TT, pastori, tutkija, Helsinki

Cruux käsittelee edunvalvonnan lisäksi sellaisia aiheita, jotka ovat keskeisiä pappeiden ja kanttoreiden työssä. Tämä on ollut myös enemmistön toivekijapalautteessa. Virikkeet erilaisien työtehtävien entistä parempaan hoitamiseen tukevat lisäksi työhyvinvointia: kun työ sujuu, työntekijä viihtyy ja jaksaa paremmin. Positiivista palautettakin saattaa kertyä, mikä piristää entisestään.

Ammattiliitolle kuuluu raha-asioiden tarkkaaminen. Kasuaalitoimitukset ovat merkittäviä myös talouden kannalta: ne ovat keskeinen kosketuspinta kirkon jäsenten (ja kirkon vaikutuspiirissä olevien) suureen enemmistöön. Mitä paremmin ne sujuvat, sitä auliimmin kirkon jäsenet myös tukevat kirkkoa taloudellisesti.

Ennen kaikkea toimitukset ovat kuitenkin olennainen kristillisen pal-

velun mahdollisuus. Jumalan Sanaa ja kaikkea sitä, mitä siihen liittyy, on erittäin vaikeaa julistaa abstraktisti. Toimitusten näyttämöllä nousee esiin polttavan tärkeä elämäntilanne, joka avaa ikkunan siihen liittyvään uskonsisältöön. Toimituksissa voi tapahtua kaikkea keskeistä: palvelu-sana voi sisältää armon välittämistä, sielunhoitoa, elämän keskeisten asioiden sanoittamista uskoon peilautuen, julistusta ja todistusta.

Toimitusten merkitykseen nähdessä niistä puhutaan kirkossa vähän. Erityisen ongelmallista on se, miten vähän pappeja koulutetaan toimituksiin; kanttoreillekin toimitukset ovat keskeinen osa työtä, mutta papeille vielä vahvemmin. Kukin pappi kyllä yleensä löytää tavan selvittää toimituksista, mutta oikeaan aikaan tapahtuvalla ideoiden antamisella ja yhteisellä keskustelulla voitaisiin päästä vielä parempaan

toimitustapaan. Helposti käy niin, että kukin pappi luutuu tiettyyn toimitustapaan. Tämä on luonnollista, mutta myös vaarallista. Toisten palaute olisi tärkeää. Lisäksi ajat muuttuvat: moni nykyajan ihminen haluaa osallistua itse toimitusten kulkuun vahvemmin kuin aiemmin. Papeilla ja kanttoreilla on haaste siinä, miten he pyytävät kuulla ihmisten toiveita ja ottavat ne huomioon.

Keskustellaanko Sinun seurakunnassasi toimitustavoista? Käyvätkö kollegat ikinä toistensa toimituksissa ja keskustelevat havainnoista sekä uusista ideoista? Cruxin toimitus (ei kasuaali) toivoo, että tämän vuoden lehdet palvelisivat tällaista keskustelua seurakunnissa.

Teemojen käsittely

Crux keskittyy kasteeseen, avioliittoon vihkimiseen (ja liiton siunaamiseen) ja hautaan siunaamiseen.

Muihin toimituksiin ja hartaudenmuotoihin viitataan ajoittain. Kuttakin teemaa käsitellään tiettyjen vakiokirjoitusten kautta ja lisäksi tarjolla on muita näkökulmia.

Toimitusten teologiaa ja antropologiaa -sarja (**Panu Pihkala**) toimii yleisjohdantona aihepiiriin: sen sisällöistä lisää seuraavalla aukeamalla. Eläkkeellä oleva Korson kirkkoherra **Kari-Pekka Kinnunen** toimi monia vuosia Toimitusten

teologia ja käytäntö -yliopistokursin opettajana. Hän avaa teksteissään etenkin toimituskeskustelujen kehittämistä, mutta myös laajempia näköaloja. Kokonaisuuteen kuuluu myös teksti kanttorin näkökulmasta (ainakin tässä numerossa **Kaisa-Leena Harjuma-Hannikainen**) sekä pohdintakysymyksiä toimitusten käytännön toteuttamisesta. ✕

JATKA KESKUSTELUA
FACEBOOKIN
AKITAATTORISSA

Kasteella on kristilliset tarkoitusperänsä, mutta se on myös syntymän, elämän, ilon, kiertokulun ja yhteisön jäseneksi tulemisen juhla. Jos kirkko ei anna tilaa näille tunnoille, ihmiset alkavat etsiä uusia muotoja niiden ilmaisemiseksi.

Toimitusten teologiaa ja antropologiaa

OSA 1: JOHDANTO JA KASTE

Kirjoitussarjan tavoitteena on tarkastella toimituksia sekä kulttuurisina ilmiöinä (antropologia) että kristinuskon osina (teologia). Miten esimerkiksi kaste näyttäytyy, kun sitä tarkastelee sekä siirtymäriittinä että kristillisenä toimituksena?

PANU PIHKALA

TT, pastori, tutkija, Helsinki

Otsikko voi kuulostaa suureelliselta. Onkin syytä huomata, että kirjoittaja on teologi eikä antropologi. Kuitenkin kirjoitussarja ammentaa niin paljon uskontotieteestä ja kulttuuriantropologiasta, että otsikko on oikeansuuntainen.

Viiden vuoden seurakuntapastorina toimimisen jälkeen aloin lukea uudestaan uskontotiedettä ja ensi kertaa syvemmin antropologiaa. Taustalla ovat siis sekä arkikokemukset papin työstä että tutkijan kiinnostus. Johdannoksi mainitsen muutaman kysymyksen, jotka kuvaavat näiden pohdintojen luonnetta:

- Mitä me kristittyinä ajatamme siitä, että toimituksissa on runsaasti yleismaailmallisia piirteitä? Mikä on niiden suhde kristinuskon omaan sisältöön?

- Olen vakuuttunut siitä, että suomalaiset nykytoimitukset ovat useimmille ihmisille pyhiä toimituksia, mutta erityisellä tavalla: sellaisella, jossa on eri ihmisten kesken sekä yhteisiä että erottavia piirteitä. Esimerkiksi (lapsi)kasteen kohdalla joku kokee toimituksen pyhäksi jo sen perusteella, että siinä käsitellään niin merkittäviä asioita lapsen syntymään liittyen. Toiselle henkilölle kasteen pyhyys liittyy Jeesuksen käskyn ja lahjan toteuttamiseen. Miten pappien (ja kanttoreiden) tulisi ottaa nämä eroavaisuudet huomioon? Miten niiden kannattaisi antaa vaikuttaa toimitusten toteuttamistapoihin?

Tämänkaltaista kirjoitusta on tietääkseni tehty Suomessa sangen vähän. Se asettaa kirjoittajan nöy-

rään asemaan. Teemat ovat hyvin laajoja, eikä lyhyissä teksteissä ole mahdollista käsitellä niiden kaikkia ulottuvuuksia. Tekstit on tarkoitettu johdannoiksi ja keskustelun avajiksi: esimerkiksi Akitaattori Fcebook-ryhmää voi hyödyntää.

Siirtymäriitit ja kristilliset toimitukset

Vaikuttaa siltä, että kaikissa kulttuureissa ilmenee tarve käsitellä yhteisöllisesti tietyt elämän käännekohtat. Keskeisimpiä näistä ovat lapsen syntymä, siirtymä lapsuudesta aikuisuuteen, parisuhde ja kuolema. Olennaista on myös yhteisön jäseneksi pääseminen ja mahdollinen yhteisöstä erottaminen, jotka joskus nivoutuvat edellä mainittuihin.

Näihin keskeisiin käännekohtiin syntyy rituaaleja, joita on usein ku-

Kasteen kohdalla voi esiintyä vahvin ristiriita yleisinhimillisten keskeisten tarpeiden ja kristinuskon omien opillisten periaatteiden välillä.

vattu siirtymäriittiteorioiden avulla. Siirtymäriitti-termin voi ymmärtää hivenen eri tavoilla. Arnold van Gennepin ja hänen seuraajiensa klassisessa teoriassa korostuu statuksen muuttuminen eräänlaisen kolmivaiheisen prosessin kautta. Ensin yksilö irtautuu entisestä tilasta, sitten seuraa ”käymisvaihe” (liminaalinen eli kynnysvaihe) ja lopulta rituaalinen tapahtuma, jossa yksilö sijoitetaan uuteen statukseen. Tämä kuvaus sopii kristinuskon kohdalla esimerkiksi aikuiskaste-

seen ja tietyin osin myös lapsikasteeseen sekä rippikoulun ja konfirmaation yhdistelmään.

Toisaalta esiintyy sellaisia ilmiöitä, jotka muistuttavat vakiintuneimpia siirtymäriittejä, mutteivät välttämättä jaa niiden kaikkia piirteitä, ainakaan jokaisessa tapauksessa. Esimerkkinä toimikoon pyhiinvaellus, joka joskus on siirtymäriitti ja joskus vain muistuttaa sitä. Sekä yksilön että yhteisön asenteet ja toiminta vaikuttavat siihen, toteutuuko riitti syvemmassä

merkityksessä. On siis kyse ilmiöiden kentästä, jossa on samankaltaisuuksia ja eroavaisuuksia, ja jossa on vaikea käyttää vain yhtä kattokäsitettä.

Kristillisissä toimituksissa, joita tässä käsitellään etenkin niiden tämänhetkisessä suomalaisessa muodossa, on yleensä kyse siirtymäriiteistä tai vähintäänkin ilmiöistä, joilla on samankaltaisuuksia siirtymäriittien kanssa. Keskeisiin elämän käännekohtiin kehittyä aivan kuin itsestään tietynlaista rituaalista toimintaa, jollaisen esiintyminen vuorostaan osoittaa näiden tilanteiden keskeisyyttä. Toki asiaan liittyy myös tietoisia vaikuttamiskäytäntöjä.

Esimerkkinä toimikoon koulun lähtevien siunaaminen: siinä on kyse statuksen muutoksesta. Pikkulapsesta tulee koululainen. Hän astuu suuremman vastuun ja itsenäisyyden maailmaan. Pelkän leikin aika jää taakse. Ja aivan kuin itsestään kehittyä kouluun lähtevien siunaamisrituaali, jossa yhteisö käsittelee tapahtumaa. Siirtymä ikään kuin vahvistetaan yhdessä. Samalla yhdessä ilmaistaan myös hyvä tahto asian suhteen, esimerkiksi rukoilemalla ja siunauseleillä. Usein tapahtumaan nousee lähes luonnostaan käytettäväksi symboliesine, tässä tapauksessa reppu. (On erittäin kiinnostavaa, että toimitukset näyttävät hakeutuvan kohti ruumiillista elettä: kastevesi, ehtoollinen konfirmaatiossa, suudelma vihkimisessä, arkun kosketaminen hautaan siunaamisessa ja niin edelleen.)

Kasteen järjestämisen motivaatiot ja niiden kristillinen tulkinta

Suomalainen nykytilanne on sekoitus yleisinhimillistä siirtymäriit-

tien tarvetta ja luterilaisen kristinuskon omaa vaikutusperinnettä. Tämän ymmärtäminen on nähdäkseen olennaista myös pastoreille ja kanttoreille. Tilanne on monimutkainen. Vaikuttaa siltä, että pohjoismainen maallistunut luterilaisuus on maailmanhistoriallinen erikoinisuus. Samaan aikaan vallitsee sekä maallistuminen että hengellisyys, vähintään henkisyys.

Yhtäältä kyse on yleisinhimillisestä ja osin maallistuneesta riittien tarpeesta. Moni järjestää kasteen pääasiassa siksi, että niin on meidän kulttuurissamme ollut tapana. Se kuuluu elämäntapaan. Eräs tärkeä ulottuvuus liittyy suhteeseen aiempien sukupolvien kanssa, yhteisön antropologiseen perustekijään. Kasteen järjestäminen on aiempien sukupolvien tapojen kunnioittamista, eli siis kunniakasta ja oikeellista. Aiemmat sukupolvet saattavat myös suoraan vaatia tai vähintään vihjata, että kastehan järjestetään. Toisaalta yhteisö tarvitsee tilaisuuden, jossa käsitellään uuden tulokkaan saapumista. Kasteessa elää tämä ulottuvuus, jossa yhdistyy sekä lapsen syntymän käsittely että ylipäättään uuden jäsenen liittämisen yhteisöön. Mainittakoon, että alkukirkon kasteessa oli usein kyse nimenomaan jälkimmäisestä, uskonnollisen yhteisön kannalta. Nimen antaminen nivoutuu vahvasti yhteisön jäseneksi liittämiseen ja uuteen statukseen.

Ei kuitenkaan voi sanoa, että äsken kuvatulta yleisinhimilliseltä perustalta järjestetty kaste olisi väistämättä puhtaan maallinen. Ensiksi, motiiveja voi olla monta, sekä ihmisten kesken että yhden ihmisen sisällä. Aikoinaan kristillisen kasvatuksen saanut henkilö voi syvällä sisimmässään, tasolla joka ei ole edes täysin tietoinen, uskoa tai ainakin toivoa kasteen olevan aidosti pelas-

Miten käsitellä maallistuvan kasteväen kanssa sitä, että kasteessa todella tapahtuu jotain?

tuksen portti Jumalan rakkauteen, vaikkei hän koskaan tätä lausuisi ääneen tai edes ajattelisi tätä selkeästi. Kasteväen keskuudessa voi myös olla kasteen kristilliseen merkitykseen uskovia, vaikka vanhemmat järjestäisivät kasteen muista syistä.

Lisäksi luterilaisen käsityksen mukaan elämän perusasiat nähdään Jumalan antamina lahjoina. Tietty pyhyys liittyy myös kasteeseen, joka järjestetään maallisin perus-

tein. Elämän käännekohdat, jotka vetävät siirtymäriitillisyyttä ympärilleen magneetin tavoin, ovat keskeisyydessään hengellisesti tärkeitä. Niissä on sisäsyntyistä pyhyyttä.

Tätä voi lähestyä myös merkitysjärjestelmä-termistön kautta. Merkitysjärjestelmä, *system de sence* eli oikeastaan ”tarkoituksjärjestelmä”, on nimitys sille rakenteelle, jonka kautta merkitykset jäsentävät tietyn henkilön elämää ja maailman katsomusta. Jonkun merkitysjärjestelmässä esimerkiksi kultillisia muotoja saava jalkapallofani voi toteuttaa samaa funktiota kuin seurakuntajäsenyys herätyskristillisen henkilön elämässä [ja joskus nämä kaksi yhdistyvät].

Puhtaasti maallisen henkilön merkitysjärjestelmässä kastetta voidaan sanoa, ja usein sanotaankin, pyhäksi, koska siinä käsitellään keskeisen merkityksellisiä ja luovuttamattomia asioita. Tätä ”pyhän toimituksen” liittymäkohtaa maallisten ja uskonnollisten käsitysten välillä kannattaa mielestäni pohtia enemmänkin, sillä se voi luoda siltaa eri näkemysten välille.

Toimitukset: elämän keskeisten asioiden käsittelyä

Siirtymäriitit ja yhteisön keskeiset juhlat ovat samalla tapa käsitellä ih-

Kastekommelluksia

Mennä tärskäytin väärään taloon kastekeskusteluun. Hämärässä katsoin talon numeron väärin. Onneksi oli sikäli tuttu perhe, että olin heidän nuorimmaisen kastanut. Mielenkiintoista oli se, että sekaannus paljastui vasta, kun aloin kysellä uutta tulokasta. Siihen asti perhe tuntui uskovan minun olevan oikeassa paikassa ja oikealla asialla. Onneksi uusi tulokaskin löytyi tien toiselta puolelta juuri siitä osoitteesta kuin pitikin.

Jyri Kitti, Kajaani

miselämän olennaisimpia piirteitä. Tällä tarkoitan sitä, että siirtymäriitit ovat samalla yhden tietyn tilanteen rituaaleja ja toisaalta tiettyjen universaalisempien asioiden käsittelypaikkoja. Häät ovat paitsi yhden pariskunnan uuden statuksen yhteisöllinen käsittely ja heidän onnestaan iloitsemista, myös samalla ylipäättään rakkauteen keskittyvä kulttuurillinen juhla. Tämä on ollut itselleni havahduttava ajatus (ehkä se on jollekulle toiselle itsestäänselvyys). Kulttuurimme tarvitsee hääjuhlia (ja niihin liittyviä oheisjuhlia), sillä juuri muita yhteisöllisiä tapoja rakkauden ja parisuhteellisuuden yhtä laajaksi juhlimiseksi ei ole. Häät ovat kirjaimellisesti rakkauden juhla!

Kastekommelluksia

Kerran kastekäynnillä sekosin Kajaanissa naapurikerrostaloon ja löysin ihan oikealla oven numerolla ovesta nimen Korhonen. Soitin reippaasti ovikelloa, jolloin aamutakissaan ja papiljoteissaan tuli nainen avaamaan ovea. Änkytin: Onkos täällä se lapsen kaste? - Ei oo, eikä tuu, vastasi nainen ja paiskasi oven kiinni.

Ilkka Raittila, Joensuu

Osallistujat käsittelevät näissä keskeisissä tilanteissa paitsi asian yhteisöllistä puolta, esimerkiksi hääparin irrottamista aiemmista perhesuhteistaan, myös yksilöllisesti niitä teemoja, jotka väreilevät kyseisessä tilanteessa. Lapsikasteen kohdalla tällaisia keskeisiä teemoja on monta. Yhtäältä kyse on lapsen syntymästä ja kaikesta siihen liittyvästä. Osallistuja kohtaa väistämättä esimerkiksi kysymykset omasta mahdollisesta vanhemmuudesta. Jos hänellä on lapsia, hänen mieleensä nousee se, millaista oli, kun lapsi tai lapset olivat noin pieniä. Lapseton ihminen vuorostaan joutuu kohtaamaan lapsettomuutensa, oli se sitten valittua tai tahdotonta.

Toisaalta kasteessa elää vahvana, musiikkivertausta käyttäkseni, sellainen pääteema, kantava melodia, joka soi kaikissa toimituksissa: elämän kiertokulku. Taustalla on kuolevaisuus, sukupolvien vaihtuminen ja ylipäättään ajan kuluminen. Liityn itse heihin, jotka pitävät tätä teemaa keskeisenä uskonnon taustatekijänä. Uskonossa on kyse mielekkyyden etsimisestä katoavaisuuden keskellä. Kasteessa tämä elämän kiertokulku näyttäytyy ennen kaikkea iloisessa valossa, kevään ja uuden elämän riemuna. Samalla kuitenkin taustalla häilähтелеe, ainakin ohikiitävästi ja vanhojen mielissä, haikeus katoavaisuudesta. Haikeutta kuitenkin lievittää tietoisuus siitä, että lapsessa elämä jatkuu.

Papin on ymmärrettävä nämä kasteeseen liittyvät keskeiset teemat ja tunnot, jotta hän voi palvella ihmisiä parhaalla tavalla. Kasteella on kristilliset tarkoituksensa, joista kohta lisää, mutta se on myös syntymän, elämän, ilon, kiertokulun ja yhteisön jäseneksi tuleminen juhla. Jos kirkko ei anna tilaa näille tunnoille, ihmiset alkavat etsiä uusia muotoja niiden ilmaisemiseksi. Etenkin tätä tapahtuu nykyisessä tilanteessa, jossa vanhat auktoriteetit eivät enää sido ihmisiä yhtä vahvasti asioiden perinteiseen järjestämistapaan. Seurauksena on varpajaisriittejä, jotka osittain muistuttavat kastetta, mutta joissa on usein lisätty ilmaisutapoja edellä mainituille teemoille. Osittain tämä liittyy myös osallistumisen tarpeeseen, jota osa (kasvava osa?) nykyihmisistä kokee. Esimerkkinä toimikoon olemassa oleva varpajaisrituaali, jossa tilaisuuden osallistujat vuorotellen kastavat vauvan varpaita veteen ja lausuvat ääneen hyviä asioita, joita tälle toivovat (ja kenties lupaavat edistää).

Kasteella on kristilliset tarkoituksensa, mutta se on myös syntymän, elämän, ilon kiertokulun ja yhteisön jäseneksi tuleminen juhla.

Kastekommelluksia

Toimitin kotikastetta. Sytytin kastekynttilän. Kohotin kastekynttilää sanoessani "Minä olen maailman valo", jolloin yläpuolellani oleva palohälytin alkoi vinkua.

Tuomo Mantere, Lohja

Olimme pienehkössä kodissa Paavalin seurakunnassa. Kun kasteen hetki on käsillä, huomaan, että kastemaljassa ei ole vettä. Otan maljan arvokkaasti käteen ja totean, että haen pyhän kasteveden. Kävelen rauhallisesti läheiseen vessaan kastemalja koholla. Kun lähdän vessasta takaisin kastepöydän ääreen, huomaan, että ihmiset ovat seuranneet minua vessan ovelle ja edelleen seuraavat perässä kastepöydän luo. Tavallisesta vedennoudosta tuli ikään kuin liturginen osa toimitusta. Sitä seurattiin kunnoituksella ja hartaudella. Ehkä ihmiset ajattelivat, että näin kasteessa toimitaan yleisesti.

Juha Valkeapää, Helsinki

Papeilla ja muilla asiasta kiinnostuneilla kristityillä on haaste lisätä mahdollisuuksia edellä mainittujen tunteiden ilmaisemiseen ja mahdollisesti yhdessä toteuttamiseen. Yhdessä toteutettu esirukous on jo hyvä alku, mutta moni kaipaa vielä toiminnallisempia tapoja. Usein näitä lienee viisasta (ja ohjeiden mukaista) sijoittaa varsinaisen kastetoimituksen rajoille, mutta kuitenkin yhteisiksi osiksi tilaisuutta. Se, miten tämä tapahtuu, on erillisen kirjoituksen ja ennen kaikkea yhteisen pohtimisen aihe, ja saa lopullisen muotonsa aina tilaisuuskohtaisesti. Joka tapauksessa jo se, että pappi ymmärtää asian tärkeyden, muokkaa hänen tapaansa toteuttaa toimitukset ja hänen sanavalintojaan.

Ristiriidat kasteen merkityksen suhteen

Tämän kirjoitussarjan myöhemmät osat käsittelevät eri toimituksia. Jo tässä vaiheessa on kuitenkin todettava, että kaste on erityistapaus: juuri kasteen kohdalla voi esiintyä vahvin ristiriita yleisinhimillisten keskeisten tarpeiden ja kristinuskon omien opillisten periaatteiden välillä. Häissä iloitaan rakkaudesta ja liitosta, hautajaisissa käsitellään

surua ja yhteisön jäsenen poistumista elävien kirjoista (vaan ei Elämän Kirjasta, toivottavasti). Mutta kasteessa perinteinen kristillinen näkemys ei keskitykään syntymään, vaan uudestisyntymään.

Yhä on toki suomalaisia kasteita, joissa vanhemmat pitävät kastetta ennen kaikkea pelastuksen porttina. Mutta tämän motiivin selkeä korostuminen on kokemusteni ja tietojeni mukaan sangen harvinaista kansankirkossamme. Kuten edellä sanottu, tämä ei tarkoita täyttää maallistumista, vaan useimmiten sitä, että erilaisia motiiveja ilmenee. Toki osa vanhemmista ei pidä kastetta lainkaan pelastusasiana, mutta tätä on yleensä vaikea selvittää. Onneksi luterilaisen käsityksen mukaan riittää, että joku uskoo ja että jollain riittävällä tavalla huolehditaan kristillisestä kasvatuksesta.

Kastekaavamme on kuitenkin (ja tietenkin) perusluterilainen. Tästä syntyy monia ymmärrysvaikeuksia papin ja osallistujien välille. Pappi tietää, ainakin jos on oppinsa saanut, mihin lause ”synnin, kuoleman ja pahan vallasta” liittyy. Mutta osallistujat, jotka keskittyvät syntymän iloon, peljästyvät kuullessaan nämä sanat. Vaikka olisimmekin sitä mieltä, että juuri näitä sanoja tulee käyttää, harva lieenee sitä mieltä, että ihmisten säilyttely on tarkoituksenmukaista. Jos käyttää vaikeita sanoja, on osattava sitä ennen rakentaa ymmärryksen siltaa. Yksi karuimmista epäonnistumisista oli se toimitus, jossa eräs pastori, hyvää tarkoittaen, totesi, kuinka kastettu lapsi ”on nyt valmis kuolemaankin”. Miltä vanhempien korvissa kuulostaa yllättäen kuultu tällainen lause, jossa elämänsä edessä oleva vauva ja kuolema liitetään yhteen?

Kastekommelluksia

Olin unohtanut stolan kotiin ja pyysin kastettavien kaksosten äitiä tuomaan kaikki kaulaliinat, mitä hän löytää. Valitsin niistä kaksi, koska ne olivat samanlaisia. Peilistä tajusin, että neidän ovat liturgiset värit, vihreä ja violetti. Kastaessa huomasin, siis en tiennyt etukäteen, että pojalla oli vihreä rusetti ja työllä violetti. Kaikki muut kuin äiti luulivat, että onpa pappi tyylitajuinen.

Haka Kekäläinen, Helsinki

Tein kastetoimituksessa ihan normaalisti ristinmerkkiä vauvalle: ”Ota pyhä ristinmerkki otsaasi ja rintaasi...” Vauvalta putosi tutti, jonka nostin ja sanoin ajatuksissani: ”Ota tutti suuhun.” Teksti jatkui: ”Merkiksi siitä, että ristiinnaulittu ja ylösnoussut Jeesus Kristus on sinut lunastanut ja kutsunut opetuslapsekseen.”

Pappi Helsingistä

Pappi joutuu tasapainoilemaan kastetta toimittaessaan. Yhtäältä hänen tulisi saada välitettyä viesti siitä, että kasteessa todella tapahtuu jotain. Kyse ei ole vain puhtaasti vertauskuvallisesta yhteisöllisistä riitistä, vaan aidosta Jumalan rakkauden lahjasta, jolla on reaaliset vaikutukset. Esimerkiksi Suomi olisi aivan erilainen, jos väkeä ei olisi kastettu ja kristillisesti kasvatettu – näin uskon. Toisaalta papin tulee huomioida kasteessa ilmenevät yleisinhimilliset piirteet ja odotukset, joita ei pidä myöskään väheksyä.

Millaisia ensiaskelia on käytännössä tehtävissä? Ajattelen, että meidän pappien tulisi varmistaa, että käsittelemme kasteessa riittävällä tavalla iloa lapsen syntymästä ja samalla asian järjestyvyyttä. Lapsikaste saa mielestäni rohkeasti olla sekä lapsen syntymän juhla (ja etenkin ensimmäisen lapsen kohdalla vanhempien vanhemmiksi tulemisen juhla!) että Jeesuksen käskyn mukainen Jumalan lahjoittavan armon juhla. Meidän tulisi myös yhdessä miettiä, miten lisäämme osallistavia mahdollisuuksia heille, jotka niitä haluavat. Voisiko esimerkiksi kasteen jälkeen olla hetki, jossa pappi vanhempien kanssa sovitun mukaisesti rohkaisee kasteväkeä tulemaan lapsen luo ja lausumaan tervehdyssanansa?

Toisaalta on haasteena se, miten käsitellä maallistuvan kasteväen kanssa sitä, että kasteessa todella tapahtuu jotain. Miten avata sitä, että ”hän saa turvan kestävän, kasteen lahjan, elämän” (virsi 216) ja ”paljon enemmän, kuin ymmärrämme, taivaan Isä kasteessamme annoit” (virrestä 217)? Pyhälle Hengelle riittää töitä, mutta onneksi Hän on. ✕

Terve sielu terveessä ruumiissa

”E lällelle jäätyäni elämä on ollut aika yksitoikkoista. Kuljen toista kautta ylös, toista alas. Yksitoikkoista on.” Näin totesi eräs kollega joitakin vuosia sitten. Itse en ole kokenut tätä elämänvaihetta tällaiseksi. Päinvastoin. Nyt on ollut aikaa paljon sellaiseen, johon aikaisemmin ei paljon ollut mahdollisuuksia.

Lueskelua. Olen tutustunut hyllyssäni oleviin lukemattomiin kirjoihin ja luenutkin aika monia niistä. Tietenkin teologisia kirjoja on tullut luettua, mutta erityisesti historiategoksia. Toki kevyempääkin olen lueskellut. Suosittelen siis lue- mista. Nyt voi lukea vähän rennommin kuin virassa ollessa.

Lähipiiriin uudelleen löytäminen. On ollut uusi kokemus löytää lähimmät ihmiset uudelleen. Tar- koitan tällä lähinnä omaa vaimoa ja lapsia ja heidän perheitään. Kyllä seurakunnankin virassa ollessa voi vieraantua läheisistään. Työ ja siihen liittyvät tehtävät voivat viedä täysin sen ajan, joka on käytettävissä. Kotona voi tuntua siltä, että olen sielläkin töissä.

Matkustelua ja loma-asunnolla oloilua. Eläkkeellä ollessa on ollut mahdollista toteuttaa monia sellaisia matkoja, joihin ei aikaisemmin ollut mahdollisuuksia. On ollut antoisaa tutustua kirkkomme ulko-suomalaistyöhön, lähinnä Merimieskirkon työhön. Suomalainen kristillisyys vaikuttaa varsin paljon

myös ulkomailla. Kotimaan matkustelu on rajoittunut lähinnä Turun ja Rauman välille. On ollut mukava käväistä ja joskus viipyä myös talviseen aikaan vähän pitempäänkin loma-asunnolla luonnon hiljaisuudessa ja rauhassa.

Rentoutumista ja fyysisen kunnon ylläpitoa. Kyllä eläkepäiviinkin voi tulla suorituspainetta ja liiaksi aikataulutusta. Varsinkin ensimmäiset eläkevuodet elin liiaksi kalenterin mukaan. Nyt olen enemmän pyrkinyt siitä vapautumaan. Eri- tyisesti loma-asunnolla on mukava puuhastella metsätöitten, puun- hakkuun ja puutarhanhoidon pa- rissa. Myös uinti ja sauna, pyöräily ja kävelyretket ovat olleet tärkeitä kunnon vaalijoita. Terve sielu terveessä ruumiissa on hyvä toimin- taohje. Myös penkkiurheilu on mi- nulle tärkeää. Seuraan Rauman Lukon pelejä joskus liiankin inten- siivisesti.

Lopuksi. Olen edellä kertonut siitä, mitä elämäni on sisältänyt

RAUNO HEIKOLA, TT,
Tuomiorovasti emeritus, Turku

viime vuosina ollessani eläkkeellä. Jokaisella on omat harrastukset ja elämäntavat. Myös oman uskon- elämän hoitaminen on tärkeää. On suurenmoista saada istua kirkon penkissä sanankuulijana. Yhteinen jumalanpalvelus on tärkeää hengel- lisen elämän hoitamista. Siitä saa voimaa myös kaikkeen muuhun elä- mään. Toivotan kaikille eläkeläisille hyviä eläkepäiviä. Kyllä tämä on mukavaa aikaa! ✕

Eläkepäiviinkin voi tulla suorituspainetta ja liiaksi aikataulutusta.

MUSIIKKI

kastetoimituksissa

Lapsen kasteessa yhdistyvät kaksi perustavanlaatuista asiaa: Jumalan rakkaus lasta kohtaan ja vanhempien rakkaus lasta kohtaan. Mitenkä nämä voisivat näkyä musiikissa? Miten kohtaavat pelastuksen teologia ja herkkyyden ajatukset?

KAISA-LEENA HARJUNMAA-HANNIKAINEN
Kanttori, Vihdin seurakunta

istorian saatossa on ollut monenlaisia kastekäytäntöjä, ja nykyään yleisimmin kaste toimitetaan kotona eikä kirkossa. Niinpä käytäntö lienee yleensä, että kanttori ei ole kastetoimituksessa läsnä. Aiemmin oli tapana suorittaa kasteita jumalanpalveluksen jälkeen, ja sinne voivat tulla kaikki halukkaat samaan aikaan, ja kanttorikin oli yleensä paikalla virsiä säestämässä. Nykyään kirkkokasteetkin toteutuvat yleisimmin ilman kanttoria, mutta eivät ilman musiikkia, joten on tärkeää vähän pohtia, millaisia mahdollisuuksia musiikin suhteen niissä on.

Pappi on useimmiten ainoana työntekijänä kasteessa, ja mikäli hän arastelee omaa laulamistaan, tilanne voi olla hyvinkin stressaava. Jos pappi ei ole varma omasta osaa-

misestaan, onkin parempi turvautua laulutaitoihin kuin esittää osaa-va. Yleensä kasteväen joukossa on hyviä laulajia tai soittajia, ja heitä voi pyytää rohkeasti esilaulajaksi tai säestäjäksi. Laulun johtamisen vastuun antaminen perheenjäsenille tai muille läsnäolijoille voi olla erittäin merkittävää myös osallistamisen näkökulmasta. Tämä kannattaa ottaa esiin jo kastekeskustelussa ja varmistaa, että mikäli tällainen henkilö löytyy, hän saa valmistautua tilanteeseen.

Jos virret eivät ole tuttuja, kannattaa niitä opetella etukäteen. YouTubesta löytyvät yleisimmät kastevirret, ja kaikki virsisävelmät ovat virret.net-sivustolla. Sointuvirsikirja saattaa olla myös tarpeellinen apuväline. Joku läsnäolijoista saattaa mielellään esittää jonkun laulun tai soiton, jolloin musiikillinen rikkaus nousee osallistujista it-

sestään, ja tähän kannattaa heitä rohkaista. Tilaisuuden luonteeseen sopii paremmin vaatimattomampi yhteislaulu kuin vaikkapa äänitteeltä kuunneltu tai sen säestyksellä laulettu, mutta toki tästäkin kannattaa keskustella kastekeskustelussa ja arvioida tilanne tapauskohtaisesti.

Nykyinen kanttorinvirkojen määrä suhteessa pappien virkojen määrään ei mahdollista sitä, että kanttori voisi olla säännöllisesti mukana kastetoimituksissa, vaikka ne tapahtuisivatkin kirkossa. Useimpien seurakuntien käytäntö on kuitenkin, että jos perhe erityisesti toivoo kanttoria, ja hänellä on muitakin kanttorin osaamista edellyttäviä tehtäviä kuin virsilaulun johtaminen, pyritään se mahdollistamaan.

Musiikin rikkaudet ovat pohjatomat tässäkin yhteydessä, mutta usein monet reunaehdot sitä rajoit-

Messun yhteydessä oleva kaste voidaan toteuttaa musiikillisesti varsin rikkaasti. Olisikin suotavaa, että mahdollisuutta kasteen liittämiseen messun yhteyteen pidettäisiin selkeästi esillä seurakunnissa.

tavat: tilaisuudesta ei haluta liian pitkää, urut ovat urkuparvella kaukana toimitukseen osallistujista ja niin edelleen. Messun yhteydessä oleva kaste voidaan toteuttaa musiikillisesti varsin rikkaasti. Olisikin suotavaa, että mahdollisuutta kasteen liittämiseen messun yhteyteen pidettäisiin selkeästi esillä seurakunnissa.

Ystävä sä lapsien – onko muita vaihtoehtoja?

Seurakunnan työyhteisössä on tärkeää käydä keskustelua kastetöiden musiikista ja siitä, miten kanttorien ammattitaitoa voidaan hyödyntää, vaikka he eivät osallistukaan itse toimituksiin.

Ei ole
itsestään
selvää, että eri
sukupolvilla
on yhteisiä
virsii, jotka
kaikki osaavat.

Kanttorit voivat laatia suositussivustilistoja, ja niitä voidaan yhdessä harjoitella. Eräissä seurakunnassa kaikissa työkokouksissa lauletaan ja opetellaan jokin sellainen virsi, jota työntekijät eri tilanteissa voivat käyttää, ja samalla työntekijöiden virsirepertuaaria laajennetaan. Kanttorit myös antavat vinkkejä laulun johtamisesta selviytymiseksi. Monissa seurakunnissa on tehty perheiden avuksi kastevirsien ja -laulujen monistevihkoja. Tällaisia jo valmiita vihkoja olisi hienoa saada yhteiseen jakoon vaikkapa Akitaattori facebook-ryhmän kautta.

Enää ei ole itsestään selvää, että eri sukupolvilla on yhteisiä virsiä, jotka kaikki osaavat. Kaikessa kas-

KUVA: JORMA HANNIKAINEN

vatustyössä tulisi miettiä, mitkä ovat seurakunnassamme ne virret, jotka läpäisevät lapsi-, nuoriso-, aikuis- ja eläkeläisikäkaudet. Kirkolliset toimitukset eivät ole kasvattamisen ja opettamisen paikkoja, vaan jumalanpalveluksia, ja kasvatustyö pitää tehdä ennalta. Ei ole itsestään selvää edes enää, että kaikki osaavat varmaankin yleisimmin kasteessa laulettu virret, *Ystävä, sä lapsien* (492), *Jumalan kämmenellä* (499) ja *Mä silmät luon ylös taivaaseen* (490).

Varsin käyttökelpoinen virsi on tutulla Herraa hyvää kiittäkää -sävelmällä laulettava kastevirsi 216. Virsikirjan liiteosassa on myös tuoreita tekstejä tutuilla sävelmillä numerot 806–810, joista tutuimpia sävelmiä Ystävä sä lapsien -sävelmällä olevat 806 ja 808, Jumala loi -sävelmällä oleva 809 ja muun muassa Jo varhain, Herra annoit -sävelmällä oleva 810. Muita suositeltavia ja opettelemisen arvoisia kaste-toimitukseen hyvin sopivia virsiä

ovat: *Jo ennen syntymääni* (396), *Kun on turva Jumalassa* (397), *Syliisi hel-lään sulje* (468), *Hyvä Jumala, kiitän kodista* (471), kaikki osaston ”Lapset” virret (490–503) ja *Herra, kädeläsi* (517).

Kirkkovuotta kannattaa myös hyödyntää virsivalinnoissa. Erityisesti joulun aikaan sopivat monet jouluvirret- ja laulut, joissa syntymän ihme on vahvasti läsnä. Kiitosvirret sopivat erinomaisesti kaste-toimitukseen, vaikkapa Jumala loi (135) tai Herraa hyvää kiittäkää (332). On hyvä aina miettiä, että virret tai laulut olisivat mahdollisimman monen osaamia.

Täynnä kiitosta ja hämmästyästä

On sääli, että hieno **Egil Hovlandin** säveltämä kastevirsi 217 *Täynnä kiitosta ja hämmästyästä* on niin sanottu uniikkivirsi, eli samalla sävelmällä ei ole muita virsiä, jolloin se ei tule

tutuksi missään muussa tilanteessa. Sitä voisi kuitenkin laulaa erilaisissa perheiden tilanteissa, ja näin tehdä sitä tutuksi.

Virsi sopii myös elämänkulkuvirreksi messussa esirukouksen yhteydessä niin, että kastettujen nimien jälkeen lauletaan säkeistöt 1 ja/tai 2, avioliittoon aikovien nimien jälkeen säkeistöt 3 ja/tai 4 ja kuolleiden nimien jälkeen säkeistö 5. Olisi-kin toivottavaa, että esirukouksen yhteydessä myös kastettuja (samoin kuin avioliittoon aikovia) muistettaisiin musiikillisella ilmiällä.

Lasten virsi -kirja

Kastetoimituksessa voidaan käyttää myös *Lasten virsi* -kirjaa, jossa on moni mainituistakin virsistä, mutta lisäksi muita vaihtoehtoja. Lasten virsi 2012 -kirjassa on muutama uusi kastelaulu yhteislauluksi tai esitettäväksi: *Kastejuhla* pehmeä kolmijakoinen keinutellulaulu, *Pikkui-nen lapsi näkee sen* vähän tämän ajan psalmilaulua ja *Suuri on maailma* näistä helpoin, yhteislauluksi sopivin. Kasteosaston ulkopuoleltakin löytyy monia sopivia lauluja.

Psalmilaulu

Psalmilaulu on ajattomuudessaan puhuttelevaa ja houkuttavaa juuri kastetilaisuudessa. Seurakunnan kertosäkeeksi voi ottaa vaikkapa säkeen jostain tutusta virrestä. Luovuus, rohkeus ja kollegiaalinen yhteistyö käyttöön musiikkia mietittäessä! ✕

Kirjoitus pohjautuu osittain kanttorien Facebook-ryhmässä käytyyn keskusteluun aiheesta.

Kohti rohkaisevaa ilmapiiriä

Alkanut vuosi merkitsee varmasti monelle sitä, että joutuu katsomaan kahteen eri suuntaan. Päällimmäisenä mielessä on, mitä kaikkea lähitulevaisuudessa pitäisi tehdä ja toivoisi tapahtuvan. Toisaalta tulee pohdittua myös sitä, mitä menneenä vuotena tapahtui ja voisiko siitä kenties oppia jotain.

Itse olen pari viimeisintä vuotta saanut tutustua teologien työllisyysasioihin. On täysin luonnollista, että valmistumisen jälkeinen työelämä kuuluu opiskelijoiden vakio-puheenaiheisiin. Papin työ ja siihen kuuluvat eri asiat on laaja teema, josta kirkon virkaan suuntaavat opiskelijat haluavat tietää varsin paljon.

Uskoisin, että tieto teologien työllisyystilanteen heikentymisestä on saavuttanut opiskelijat. Ehkä tästä syystä monien kysymykset liittyvätkin vastaisuudessa entistä enemmän työelämässä jaksamisen sijaan työelämään pääsemiseen. Monien teologien kohdalla tämä nimenomaan merkitsee pappisvihkimystä ja sen saamisen edellytyksiä. Jokaisella on varmasti tästä syystä omat kysymyksensä ja huolenaiheensa. Mikä on portfolio? Keneen otan valmistumisen lähestyessä yhteyttä? Miten taloustilanne vaikuttaa pappisvihkimyksiin?

Edelliset kysymykset ovat ilman muuta vakavasti otettavia ja ajan-kohtaisia. Kirkon virkaan suuntaavan opiskelijan kuuluukin olla näistä asioista kiinnostunut. Haasteena on pikemminkin se, millainen mielikuva nykyisessä tilanteessa voi opiskelijalle kehittyä. Näyttääkö tulevaisuus kohtuuttoman synkältä ja

työelämään pääseminen vaikeudessaan lannistavalta tehtävältä?

Mielestäni haasteena ei siis ole, ettei tietoa ja kannustusta olisi saatavilla. Esimerkiksi Helsingin yliopistossa toteutetaan ympäri vuoden työllistymistä koskevia tilaisuuksia ja opiskelijoiden kysymyksiin tarjotaan vastauksia. Kuitenkin, vaikka itse koen, että apua on saatavilla, jollakin kokemus voi olla täysin toinen. Jos opiskelijalla on jostain syystä sellainen tunne, että työllistyminen on liian vaikeaa, ei tätä tunnetta välttämättä voi poistaa yksittäisellä infolla tai tapahtumalla.

Ehkä nyt ja vastaisuudessa tulisi edistää sitä, että opiskelijoiden keskuuteen syntyisi kannustava ja rohkaiseva ilmapiiri, jossa työllisyystilanne ei pääse muodostumaan lamaannuttavaksi uhaksi. Hyvä ilmapiiri syntyy monista eri asioista, mikä tietysti vaatii sujuvaa yhteistyötä, tiedonvälitystä ja aktiivisuutta eri osapuolten ja toimijoiden välillä. Itsellänikin on peiliin katsomisen paikka. Kuinka voin

Patrik Jansson

TEOLOGIAN OPISKELIJA,
Helsingin yliopisto

opiskelijana olla mukana edistämässä rohkaisevampaa ilmapiiriä?

Tänäkin vuonna työelämäkysymykset ovat varmasti keskeisiä. Sellaisia niiden kuuluukin olla. Tärkeää on, että opiskelijan on mahdollisimman vaivatonta saada vastaus mieltä askarruttaviin kysymyksiin, ja ehkä ennen kaikkea kokea, ettei niiden kanssa tarvitse painia yksin. Tämän eteen on tehty paljon hyvää työtä. Nyt on tärkeää, että opiskelijat saisivat opiskella ja suuntautua valmistumisen jälkeiseen aikaan ilman pelkoa. ✕

Näyttääkö tulevaisuus kohtuuttoman synkältä ja työelämään pääseminen vaikeudessaan lannistavalta tehtävältä?

Kastekeskustelun "HÄTÄVARA"

Minut vihittiin papiksi vuoden 1973 tammikuun alussa. Jo vihkimistä seuraavana lauantaina sain tehtäväkseni siunata haudan lepoon yhden seurakunnan jäsenen. Silloin olin aika eksyksissä! Olin ollut hautajaisissa vain lapsena ja nuorena lähisukulaisten kuoltua. Miten nyt oikein pitäisi pappina toimitus hoitaa? - Onneksi oli tuttuja pappeja, joille saattoi soittaa ja kysyä, jopa kaikkein yksinkertaisimpia asioita: Miten laitan sen hiekan, missä seison ja niin edelleen. Sain auttavat neuvot, silloin hätävaraksi ensimmäisiin toimituksiini!

KARI PEKKA KINNUNEN
Eläkerovasti, Tuusula

Q n hyvä, että nykyään ordinaatiokoulutuksessa näitä asioita opetetaan. Itse sain 2000-luvun taitteessa olla muutamana vuotena jakamassa oppimaani teologisen tiedekunnan valinnaisella kurssilla "Toimitusten teologia ja käytäntö".

Etsin tätä kirjoitusta varten vanhat opastukseni ja myös täydensin

niitä. Olisiko tässä ”uuden papin hätävara”- sellainen kuin oli aikoinaan yhteydenottoni kokeneempaan ystäväpappiin?

Nykyään meillä on uuteen toimistusten kirjaan liittyvä ”Kirkollisten toimitusten opas”, joka antaa hyvät perusohjeet papille (ks. netistä). Seuraavassa kuitenkin kirjoitan jotain pappisuralla oppimaani, sellaista, jota oppaissa osaksi ei ole. Tämä siis keskustelua käyvän ja toimittavan papin näkökulmasta tehtynä.

Toimituskeskustelun paikka ja aika

keskustelun paikkana mielestäni paras on lapsen koti. Siellä näkee ja kokee niin paljon perheen kulttuurista! Siellä saa olla vieraana, ei olla isäntänä. Tietenkin jos kaste tapahtuu kirkossa tai muussa seurakunnan tilassa, keskustelu voi olla luontevaa käydä tuossa tai läheisessä paikassa, jotta voi sopia vanhempien kanssa kaikista yksityiskohdista paikan päällä.

Itse pidän parhaana, että paikalla on perhe: vanhemmat ja lapsi tai lapset. En pyydä tähän tilanteeseen isovanhempia, kummeja ja muita läheisiä. Kyse on kuitenkin varsin intiimistä keskustelusta. Jos perheen muita lapsia tulee paikalle seurakunnan tilaan, varaan heille askarreltavaa, piirustusvälineitä tai legoja, joita olen sinne hankkinut.

Kastevarauksen pohjalta pyydän virastosta äidin/vanhempien perustiedot. Ne kertovat jotain äidistä, perheestä ja ehkä myös isästä. Näin voin orientoitua tapaamiseen.

Olen pyrkinyt siihen, että tapaaminen ja kastekeskustelu olisivat kastetta edeltävällä viikolla, viimeistään kasteviikon alussa. Joskus kastekodissa halutaan tehdä moniste juhlan kulusta.

Keskustelin tämän kirjoituksen johdosta erään pohjois-suomalaisen papin kanssa. Hän kertoi, että hänkin käy kastekeskustelut, vaikka etäisyyttä on paljon. Hän totesi, että vanhemmat tulevat tuolloin juhla- ja kastekeskustelua varten taajamaan.

Silloin tapaaminen onnistuu pitkistä matkoistakin huolimatta.

On suuri muutos kirkon käytännöissä, että lapsen vanhemmat tai ainakin toinen heistä tavataan lähes aina ennen kastetta. Tuo keskustelu on tärkeä kontaktin syntymisessä ja siinä saadaan myös keskeinen aineisto kastepuhetta varten.

Olen vain kerran koko pappisurani aikana ollut toimittamassa kritillistä toimitusta ilman etukäteistä kohtaamista. Silloin vihkimistä haluavat tulivat kuulustodistuksineen suoraan virastoon minua, päivystävää pappia, tapaamaan. Mielestäni mahdollinen on sekin vanha käytäntö, että kastetoimitusta toivovat voivat heti jumalanpalveluksen jälkeen saada lapsensa kastetuksi ilman etukäteistapaamista. Joillekin vanhemmille voi olla tärkeä asia tuoda lapsensa ilman etukäteisvalmisteluja kasteelle! Mutta tällainen taitaa olla jo mennyt kulttuuria. Tätäkin kannattaisi kuitenkin seurakunnissa harkita, jos ajattelee vaikka

ilman isompia keskusteluja tapahtuvia avioliittoon vihkimisiä eri puolilla maamme seurakuntia tai perinteisen kastamistavan myönteisiä puolia

Kastekeskustelun vaiheet

Lapsikeskeinen vaihe

Seurakuntani naispuoliset papit opettivat minulle: tervehdysten ja onnittelujen jälkeen keskipisteenä on lapsi. Aikoinaan keskustelin lähinnä äidin/isän kanssa ja lapsi oli lähes ”rekvisiittaa”. Nyt olen oppinut ensiksi katsomaan lasta ja tutustumaan häneen. Juttelen hänelle ja hänestä. Onnittelen tällöin vanhempia ja mahdollisia sisaruksia.

Kyselen nuo normaalit kysymykset: milloin hän syntyi, menikö kaikki odotusaikana hyvin, pystyikö isä olemaan paikalla, tiesittekö kumpi oli syntymässä, nukkuuko nyt hyvin, millainen persoona hänessä on näkyvässä ja niin edelleen? Varmaan erityisesti miespapin tulee huomioda, ettei kysele liiaksi synnytykseen ja vaikkapa imetykseen liittyviä asioita.

Tärkeä kysymys on ollut, onko hän Jumalan antama yllätysvauva

vai olitteko te häntä suunnitelleet ja jo toivoneet.

Parikeskeinen vaihe

Pyydän sitten vanhemmilta näin tutustuttuamme rekisteröintikaavakkeen. Siitä näen vanhempien, ainakin äidin ja lapsen tiedot. Kysyn varmistukseksi sen, onko lapsi tunnustettu, jos isän nimeä ei kaavakkeessa ole. Vaikka tätä tietoa ei tarvita (se on jo virastossa), laitatan kaavakkeeseen aina asiasta merkinnän. Tämä tekee kysymyksestä asiallisen ja voin sitten asiasta keskustella.

Jos vanhemmat ovat minulle tuntemattomia, kyselen heiltä joitakin perusasioita aiemman keskustelun jälkeen: mistä he ovat kotoisin, mitkä ovat heidän ammattinsa ja niin edelleen. Nämäkin antavat aineksia kastepuhetta varten. Jatkan kysellen heidän tapaamisestaan ja muuta parisuhteensa historiasta, jos en ole heitä jo vihkinyt tai minulla ei ole muistiinpanoja aikaisemmasta tapaamisesta.

Tärkeää on puhua myös siitä, mitä äidiksi ja isäksi tuleminen heille heidän elämänsä tässä vaiheessa merkitsee. Kotikasteiden yhteydessä kysyn myös heidän kodistaan. Uudessa kodissa he toivovat

usein kodinsiunausta, jos sitä osaan kysyä.

Tämä keskustelun vaihe antaa kastepuheen keskeiset ainekset! Siitä tulevat puheen juuret. Kastepuheen teologiset ja opetukselliset ainekset voin useimmiten liittää johonkin siihen, mitä vanhemmat ovat kertoneet. En kastekeskustelussa yleensä ”opeta” kasteesta. Uskon, että kasteen merkitys tulee keskustelussa saamieni virikkeitten kautta toimituksessa ymmärrettäviksi ja heitä persoonallisesti koskettavaksi. Kastehetken tulee olla niin sanotusti näköinen, juuri heidän perheelleen toimitettu. Tiedän, että monet toimittavat kasteen aina samat sanat puhuen, ja ihan oikein niinkin, kasteen teologiaan liittyen. Minusta kuitenkin on tärkeää, että kastetilaisuus on ”näköinen”, kuten jo kirjoitin sekä perheen että teologian kannalta.

Kastetoimitukseen keskittyvä vaihe

Tämän vaiheen jälkeen sovimme kastetoimituksen kulusta. Tällöin ilmapiiri on todennäköisesti edellisen keskustelun pohjalta läheinen. Nykyään ei riitä, että pappi sopii puhelimitse tai muutoin il-

man tapaamista toimituksen kuluista, henkilöistä, nimistä ja muusta tarpeellisesta. Ihmisten elämässä toimitusten henkilökohtaisuus ja koskettavuus on edelleen yksi suurimmista kirkkoon kuulumisen syistä.

Kastetoimituksesta sopiessamme kysyn aina ensimmäiseksi, onko vanhemmilla joitain toivomuksia tai perheen perinteitä kastehetkeen liittyen. Ne on tärkeää kuulla ennen papin ehdotuksia. Toiveet voivat koskea esimerkiksi virsiä, muutenkin musiikkia, kastemaljaa tai -pukua. Lisäksi kysyn kasteelle tulevat läheiset: isovanhemmat, kummit, muut sukulaiset, ystävät ja lapset. Isovanhemmille on usein erityisen tärkeää se, onko tämä lapsi ensimmäinen lapsenlapsi vai kuinka mones. Uusi lapsi on aina suvulle ja erityisesti isovanhemmille iso asia. Aina on aihetta lapsesta kiittää.

Kummeista kysyn vanhemmilta, että miten he päätyivät juuri heihin ja mitä he kummeilta toivovat. Tämän vanhempien toiveen kerron toimituksen yhteydessä. Tietenkin tässä kaste keskustelun vaiheessa toteam tarvittaessa senkin, että vain kirkkomme konfirmoidut jäsenet voivat toimia kummeina. Olen kyllä antanut kirkkoon kuulumattomien ”kummeiksi toivottujen” osallistua toimitukseen joillakin tavoin. Mutta toimituksen yhteydessä olen tällöin todennut, että vanhemmat toivovat heidän toimivan kuin kummit, vaikka eivät lapsen varsinaisia kummeja olekaan. Mielestäni tämä toteamus on kaikille osapuolille rehellisyydessään vapauttava. Kummitodistusta en heille anna.

Vanhempien kanssa sovin kummien ja muun paikalle tulevan seurakunnan tehtävistä: sylikummi, lasten evankeliumin lukija, kastekynttiläkummi, sisarusten ja vaikkapa kummilapsen tehtävä; kuivata

Kastekeskusteluni kysymyksistä ehkä tärkein on se, kun pyydän vanhempia kertomaan, mikä on se siunaus, mitä he Jumalalta lapselleen pyytävät kasteen yhteydessä.

JATKA KESKUSTELUA
FACEBOOKIN
AKITAATTORISSA

lapsen pää ja niin edelleen. Ja sitten vielä muut mahdolliset osallistumistehtävät, esimerkiksi esirukoukseen osallistuminen ja isovanhempien tervetulo-toivotus sukuun.

Kastekeskusteluni kysymyksistä ehkä tärkein on se, kun pyydän vanhempia kertomaan, mikä on se siunaus, mitä he Jumalalta lapselleen pyytävät kasteen yhteydessä. Usein kysyn myös esirukousta varten, mitä he toivovat Jumalalta rukoiltavaksi lapselleen, perheelleen ja omaan elämäänsä. Jokin tällainen ”syvyyskysymys” on sekä vanhemmille että kasteen toimittavalle papille tärkeä.

Kastekeskustelun päätös

Keskustelu on sitten päätös vaiheessa. On oltu yhdessä kolmesta vartista puoleentoista tuntiin. Lähtiessä on tärkeää mainita, että pa-

pilta voi kysyä, vaikka puhelimitse, jos vielä haluaa jotain tarkistaa. On myös hyvä kertoa, milloin pappina tulee paikalle kastetilaisuuteen ja milloin haluaa tavata kummit, jotta voi tarkistaa/sopia heidän kanssaan tehtävien hoitamisen.

Näin voi kiireettömästi kaste keskustelusta muodostua hyvä yhteinen hetki, jossa ollaan tutustuttu ja lämmin sekä luottamuksellinen, jopa pyhäkin hetki vauvaperheen arjen keskellä on syntynyt. Kiitosrukous lapsesta ja perheestä sopii usein tähän herkkään hetkeen tapaamisen päätteeksi.

Näin perheen juhla on tullut ennakkotapaamisen osalta valmisteluksi. Vielä on papilla aikaa miettiä toimituksen kulku, luettavat Raamatun kohdat, valmistella näköinen puhe ja sitten: ”Tulkaa, juhlikaamme lasta ja kasteen lahjaa. Sillä kaikki on valmistettu.” ✕

Pohdittavaa KASTEEN TOIMITTAMISESTA

PANU PIIHKALA
TT, pastori, tutkija, Helsinki

- **Miten pappi aloittaa toimituksen tavalla, joka luo hyvän ilmapiirin?**
- **Miten pappi ilmaisee sitä suurta iloa, mikä lapsen syntymään liittyy?**
- **Miten pappi ilmaisee sitä suurta järkytystä ja hämmennystä, joka (etenkin ensimmäisen) lapsen syntymään liittyy? (vrt. "Täynnä kiitosta ja hämmennystä", virsi 217)**
- **Miten pappi luo etukäteen siltaa maallistuneen kasteväen ja kastekaavan teologisen kielen välille?**

Mahdollisuuksia:

Kastekeskustelun yhteydessä tutustutaan yhdessä siihen, mitä rankalta kuulostavat sanamuodot ("kuolla pois synnistä" jne.) tarkoittavat.

Käytetään jälkimmäistä vapauttamisruko-usta, joka on sanamuodoltaan pehmeämpi ("elämän kirjaan").

Pappi avaa sanamuotojen merkitystä itse kastetoimituksen aluksi (johdantosanoissa). Tämä vaatii taitoa.

- **Miten pappi tarjoaa mahdollisuuksia osallisuuteen kasteen toteuttamisessa?**
- **Voiko pitää esillä myös muita mahdollisuuksia tekstinluvun, esirukoukseen osallistumisen ja mahdollisen yhteismusisoimisen lisäksi? Yhteinen puhekierto kasteen jälkeen?**
- **Miten pappi käsittelee niitä "kummeja", jotka eivät ole kirkon jäseniä? Annetaanko heidän seistä mukana kummirivistössä?**
- **Yhtäältä on ongelmallista, jos kristillinen kummeus liudentuu. Toisaalta tulisi ottaa vakavasti se, että kirkkoon kuulumaton ihminen haluaa toimia lapsen parhaaksi. Halventavaksi tulkittavia nimityksiä kuten "lelukummi" tulisi mielestäni välttää.**
- **Miten pappi päättää kastetoimituksen hyvällä tavalla?**
- **Miten pappi hyvästelee kasteväen poistuessaan kastekahveilta?**

Toimitusten vaihtoehtoista

Joulun alla ilmestyneessä Cruxissa **Hannu Kuusniemen** kertoi tapauksen toimittamistaan hautaisista. Hän oli saanut niistä kiitosta yleensä ja erityisesti siitä, että siunauskaavassa oli käytetty rippiosiota, jonka Kuusniemi toivoo vastedes tulevan kaavassa pakolliseksi.

Rippiosiota olivat erityisesti kiittäneet lähimmät omaiset. Mutta eikö juuri heitä - jos vain mahdollista - kohdata toimituskeskustelussa? Ja eikö tässä keskustelussa omaisten kanssa sovi myös toimituksen kulusta? Tiedän kyllä, että on pappeja jotka ajavat siunaus - tai minkä tahansa toimituksen läpi kerran omaksunsa rutiinin mukaan mekaanisesti kuin Könnin kuokkamies, mutta olen sentään luullut, että kysymys olisi väsyneestä vähemmistöstä.

Useimmat minun pappina kohtaamistani omaisista haluavat "vanhan" eli yksinkertaisimman kaavan, credonkin tahtoo aika moni, mutta niitä jotka ovat tahtoneet rippiosionkin, on ollut vähemmän kuin yhdessä kädessä on sormia. Kaikissa tapauksissa omaisten tahto on ollut ja on ohjenuorana.

Kohtaamani omaiset ovat torjuneet rippiosion siksi, että se ilmeisesti herättäisi väärää assosiaatioita - niin kuin herättäisikin, niin uskon. Miksi siis tällaistakin liturgista pakkopaitaa tarvittaisiin? Me papit ehkä jonkin pakkopaidan tarvitsisimmekin, mutta

eivät omaiset, kirkon jäsenet. Silläkö lailla kirkko tulisi jäseniään lähelle, että heiltä vietäisiin tämäkin valinnan mahdollisuus? **X**

MATTI TAATILA
Eläkepappi, Loimaa

”

Niitä omaisia, jotka ovat tahtoneet rippiosionkin, on ollut vähemmän kuin yhdessä kädessä on sormia.

USKONNONOPETUS TANSANIASSA

Tansaniassa on asukkaita noin 45 miljoonaa. Maassa vallitsee uskonnonvapaus, eikä siellä ole virallista valtion uskontoa. Tansanialaiselle uskonnollisuudelle on tunnusomaista suvaitsevaisuus toisia uskontokuntia kohtaan sekä kyky hyväksyä monia perinteisen kulttuurin muotoja ja tapoja. Väestöstä karkeasti kolmasosa on kristittyjä, kolmasosa muslimeja ja kolmasosa hinduja, alkuperäisuskontoihin ja muihin kuuluvia.

KATRI KUUSIKALLIO
Lähetystyöntekijä, Suomen Lähetysseura

Tansaniassa lukutaitoisten aikuisten osuus väestöstä (vuonna 2007) oli 72,6 %. Vuosina 2001–2009 koulun aloitti 99 prosenttia kouluikäisistä. Opetuksen tasoerot yksityisten ja valtion koulujen välillä ovat suuret. Valtion koulut kärsivät erityisesti syrjäseuduilla opettajien puutteesta, opettajien koulutuksen alhaisesta tasosta sekä kroonisesta materiaaliapulasta: pulpetit, koulukirjat, taulut. (Lähde: Tradingeconomics 2011)

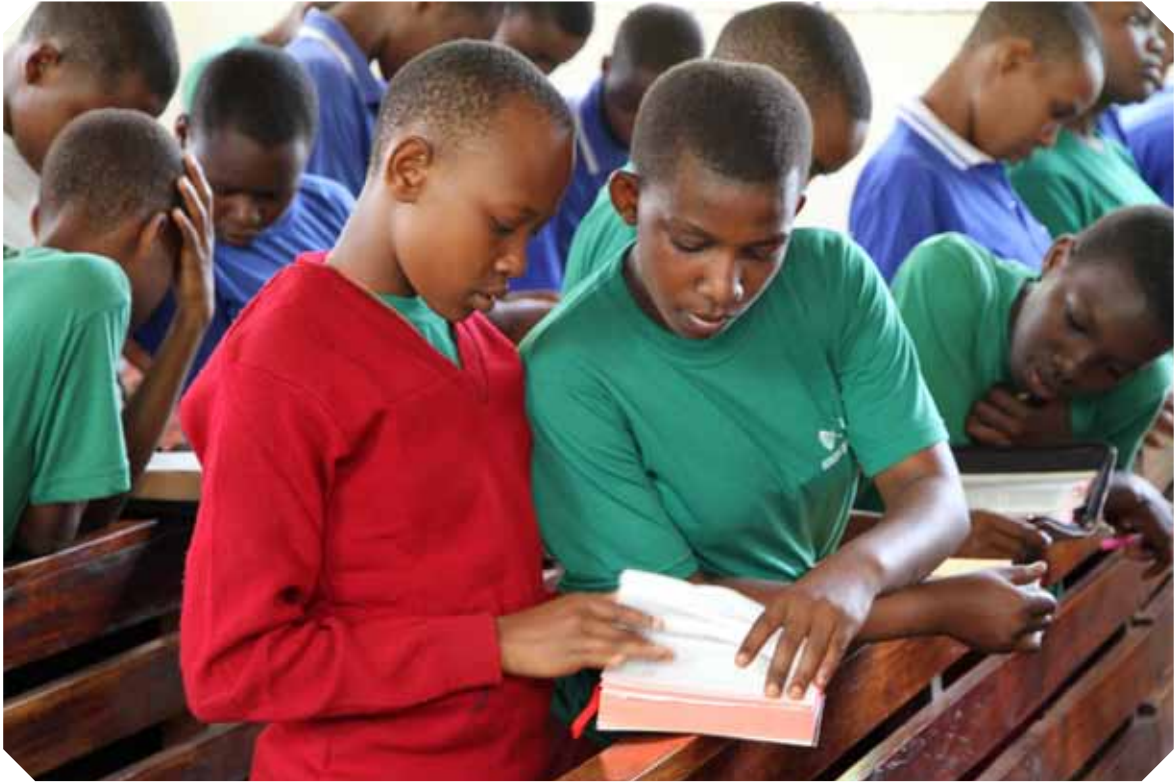
Kaksi tuntia uskontoa viikossa
Yläkoulun opetussuunnitelmassa on varattu aika kahdelle uskontotunnille viikossa. Uskonnonopetuksesta kouluissa vastaavat uskontokunnat. Muslimit ja kristityt jaetaan omiin ryhmiinsä. Kristityistä katolilaiset,

helluntalaiset ja adventistit antavat omat tuntinsa. CCT-kattojärjestö (Christian Council of Tanzania) kokoaa yhteen luterilaiset, anglikaanit, moravialaiset, mennonniitit, Pelastusarmeijan, baptistit, presbyteerit ja African Inland Churchin yhteisesti antamaan opetusta. Aktiivisimpia näistä ovat luterilaiset ja anglikaanit. Nuori ei voi olla uskonnoton. Jos jonkin uskontokunnan opetusta ei ole, oppilaat osallistuvat muiden tunneille. Opettajina toimivat seurakuntien papit, evankelistat ja erityisluvan saaneet vapaaehtoiset. Katolilaisilla tehokkaan opetuksen takaa luostarilaitos.

Yläkoulun uskontotunnit jakaantuvat kahteen osaan. Raamattutieto opetetaan englanniksi ja ”uskonto” swahiliksi. Raamattutiedosta voi tehdä loppukokeen ja saada siitä ar-

vosanan todistukseen. Käytännössä raamattutieto on niin vaativaa, että sitä opetetaan vain harvoissa yksityisissä kouluissa. Uskonnonopetus käsittää kristillistä kasvatusta ja etiikkaa. Se perustuu Raamatun tuntemuksen lisäämiseen ja hengelliseen ohjaukseen. Tunneilla rukoukseen ja lauletaan virsiä. Oppikirjoja ei ole. Toisilla oppilaista on Raamattua mukanaan. Joskus vietetään ehtoollista. Jos nuorta ei ole kastettu, kaste voidaan hoitaa tunnilla vanhempien luvalla.

Uskontotuntien aiheita yläkoulussa ovat Raamattu, luominen, vastuu luomakunnasta, työ, kristityn vastuu ja hyvä elämä, hiv/aids, Kristuksen opetukset, kirkon merkitys, raha, seurustelu, avioliitto, päihitteet, korruptio. Lukiossa opetettavia aiheita ovat Jeesuksen opetukset,

Mjimweman kirkossa Morogorossa käy paljon nuoria. Koulujen uskontotunneilla kirkko tavoittaa myös niitä nuoria, jotka eivät ole aktiivisia seurakunnassa.

alkukirkko, lähetys, reformaatio, muut uskonnot, globalisaatio.

Laadukkaan opetuksen toteuttaminen haaste kirkolle

Tansanian evankelisluterilaisen kirkon Morogoron hiippakunnan opettajien koulutustilaisuuksia on nyt järjestetty useita Suomen Lähetysseuran kristillisen kasvatuksen hankkeen puitteissa. Opettajia eri tunnustuskunnista on osallistunut koulutuksiin tähän mennessä 140. Kouluttajina toimivat pastori **Katri Kuuskallio**, pastori, opettaja **Paulo Axwesso** yksityisestä luterilaisesta yläkoulusta (Lutheran Junior Seminary) ja Kihondan luterilaisen seurakunnan pastori, opettaja **Mary O’Nnko**. – Uskontotunnilla luokassani ovat kaikki yläkoulun ja lukion 120 op-

pilasta 6 luokka-asteelta. Joskus saan toisen opettajan avuksi, ja silloin jaamme luokan kahteen osaan. Tarvitsimme vielä kolmannenkin opettajan, luterilainen pastori **Emmanuel Onyesha** Kilakalan seurakunnasta kertoo. – Minun pitäisi käydä muissakin kouluissa, mutta usein en pääse tai ehdi. Silloin tunnit jäävät pitämättä.

Maaseudulla opettajalla voi olla kymmenien kilometrien matka kaukaisimpiin kouluihin. Kattavan ja laadukkaan opetuksen toteuttaminen laajalla alueella on iso haaste kirkkoille. Monien uskonnonopettajan tehtävään osoitettujen työntekijöiden koulutustaso on alhainen.

– On hyvä, että saamme koulutusta uskontotuntien pitämiseen.

”Tansaniassa uskonnonopetuksesta kouluissa vastaavat uskontokunnat.

Katri Kuuskallio, pastori Mary ja pastori Paulo odottamassa Chalinzen koulutuksen aloittamista kirkon edustalla.

On hyvä,
että saamme
koulutusta
uskontotuntien
pitämiseen.

Monet opettavat suoraan Raamattua, ja se on käytännössä samaa kuin saarnaaminen, Onyesha kuvailee.

– Opettajat saattavat mennä laulattamaan lapsille virsiä tuntien ajaksi, mutta vain harvalla on suunnitelmallista opetusta. Kun koulussa ei ole opettajaa, nuoret viettävät tunnit keskenään. Nyt opimme käyttämään opetussuunnitelmaa, valmistamaan oppitunteja ja opettamaan erilaisten opetusmenetelmien avulla. Ymmärrämme myös nuoruutta erityisenä ikävaiheena ja uskallamme rohkeammin kohdata nuoria, hän lisää.

Rovastikunnittain järjestettävissä koulutustilaisuuksissa käydään läpi CCT:n valmistamaa, opetusministeriön vuonna 2012 julkaisemaa uskonnon opetussuunnitelmaa. Yksikään koulutuspäivän osallistujista ei ollut nähnyt sitä aiemmin.

Morogoron luterilaisen hiippakunnan pääsihteeri Mathias M'Dumah muistuttaa, että kristillinen kasvatusta on kuin rakennuksen perusta. Jos se ei ole kunnossa, rakennus romahtaa.

Koulujen uskonnonopetukselta toivotaan erityisesti uskoa ja kristillistä elämää vahvistavaa otetta. Pastori Onyesha kertoo, että nuoret saavat nykyään monenlaisia vaikutteita ja tapaavat eri tavoin uskovia ihmisiä. Heidän on tärkeää tuntea oma uskonsa ja sen perusta. Kaikki nuoret eivät myöskään ole enää nykyisin aktiivisesti mukana seurakunnassa. Heille koulun uskontotunnit ovat ensiarvoisen tärkeitä.

– Haluan opettaa nuorille lisäksi Jumalaa turvaamista ja jatkuvaa rukouselämää. Nuoret kohtaavat myös monenlaisia vaaroja, kuten alkoholi ja huumeet, ja he tarvitsevat opetusta ihmissuhteista, Onyesha lisää.

Avain kristinuskoon

Morogoron anglikaanikirkon kristillisen kasvatuksen hiippakuntasihtööri, pastori **Godson Madihi** toteaa nykyään juuri koulun uskontotuntien olevan nuorille avain kristinuskoon.

– Nuoret haluavat oppia oman uskonsa perusteet. Kaikki eivät tule kirkkoon. Opetamme heitä kou-

luissa lukemaan ja ymmärtämään Raamattua. Samalla meillä on tilaisuus vastata nuorten kysymyksiin kuten, mitä on elää kristittyinä, mikä on historiamme kristittyinä ja nuoruuteen ja aikuistumiseen liittyviin aiheisiin. Vahvistamme nuorten identiteettiä kristittyinä.

Pastori Madihi katsoo myös laajemmin tulevaisuuteen.

– Osasta näistä nuorista tulee yhteiskuntamme vaikuttajia. Kun he ovat vahvoja uskossaan, he myös osallistuvat päätöksentekoon hyvällä, terveellä tavalla. Mielessäni on aina sanonta: ”Suurin vaikutus ei ole ihmisillä, jotka tekevät pahaa, vaan niillä hyvillä, jotka katsovat ja vaikenevat.” ✕

Kirjoittaja on pastori, joka toimii kristillisen kasvatuksen kehittämistehtävissä Morogoron hiippakunnassa ja Tansanian alueen tiedottajana, Suomen Lähetysseuran työssä. Hän on ollut järjestämässä uskonnonopettajien koulutuksia Morogoron hiippakunnassa yhteistyössä CCT:n kanssa.

Tulla nähdyksi ja kuulluksi

Vuosien varrella – myös luottamusmiehenä – olen joutunut pohtimaan, mitä meidän kanttoireiden ja myös pappien tehtäviin todella kuuluu. Oman tiimini tehtävät niinkin ovat tiedossa, sillä kokoonnumme viikoittain jakamaan tehtäviä ja samalla tulee käsiteltä arkityön lisäksi laajempiakin kysymyksiä, myös kipukohtia. Hengellisessä työssä kaikilla työaloilla käy helposti niin, että joillekin työt yksinkertaisesti alkavat kasaantua. Jos ihminen on innostunut työstään, se näkyy ja kuuluu eri tehtävissä. Häntä aletaan pyytää sinne ja tänne, kasaantumisteoria alkaa toteutua. Mikä tähän lääkkeeksi?

Mielestäni tehtäviä ja vastuita määriteltäessä tulisi erottaa ne tehtävät, jotka aiheuttavat viikoittaisia toimenpiteitä, kokouksia, harjoituksia yms. Toinen äärlaita on sitten ne tehtävät, jotka paperilla näyttävät hyvältä, mutta käytännössä aiheuttavat toimenpiteitä todella harvoin. Eli mitä ovat ne työt, joissa työntekijä osallistuu suunnitteluun ja toteutukseen ja mitä ovat ne työt, joissa katsellaan vain päältä toisten toimiessa? Jos tehtäväluetteloa vielä haluaisi tarkastella kriittisesti, voitaisiin miettiä, mitä tapahtuisi, jos jokin tehtävä jäisi kokonaan hoitamatta. Huomaisiko sitä kukaan, ennen kuin ajan päästä vai alkaisivatko puhelimet pian soida, missä työntekijä viipty tai miksi hän ei hoida hommiaan.

Luottamusmiehenä ihmettelen joskus, kuinka jossakin työssä tehtävät määritellään pilkuntar-

kasti ja palkkaus ja ajankäyttö rajautuvat sitten sen mukaan, kun taas johonkin tehtävään astutaan 100 prosenttisella palkalla ja tehtäviin aletaan opetella ja ajautua sisään pikkuhiljaa. Toiset kulkevat kellokortti kädessä, toiset ovat lähes vapaita itse määrittelemään käytännön työaikansa. Erikoista kirkkomme perinteissä käytännöissä on sekin, että jonkin vaativan työalan johtoon, esimerkiksi nuorisotyö, voidaan nimittää vastavalmistunut teologi, jolla ei ole asiaan muuta koulutusta kuin ehkä henkilökohtainen kiinnostus. Sitten ei tarvitse ihmetellä, jos päät kolisevat eikä yhteistä suuntaa tahdo löytä. Jos minulla olisi valta, kaikkein fiksuimmat ja sopivasti kokeneimmat tulisi siirtää työhön nuorten parissa, sillä heissä on kirkonkin tulevaisuus. Palkkauksessakin tämän tulisi näkyä selkeästi.

Kirkon tulevaisuus on edessäpäin, jos kirkko on se paikka, mi-

MAURI MIETTUNEN
Johtava kanttori, Rovaniemen seurakunta

hin kokoonnutaan, kun ihmisen oma elämä tai ympäröivä maailma kriisiytyy. Kunpa löytäisimme tavan tehdä työtä niin, että kaikki tekemämme hyvä tulee nähdyksi ja kuulluksi. Kukin löytäisi kynnettäväksi sellaisen saran, joka innostaa ensin itseä, sen jälkeen seurakuntalaisiakin.

Kaikkia työtovereita kirkossamme siunaten! ✕

Mitä ovat ne työt, joissa työntekijä osallistuu suunnitteluun ja toteutukseen ja mitä ovat ne työt, joissa katsellaan vain päältä toisten toimiessa?

ONKO SUOMESSA **VALTIONKIRKKO?**

Miksi Suomessa puhutaan välillä valtionkirkosta ja välillä kansankirkosta? Entä mikä olisi oikea termi Suomen evankelis-luterilaiselle kirkolle, kun tarkoitetaan sen yhteyksiä valtioon ja suomalaisuuteen? Tässä artikkelissa pyrin ensinnäkin avaamaan kirkon ja valtion sidoksia ja teen myös oman ehdotukseni valtionkirkko vai kansankirkko -keskusteluun. Lopussa pohdin lyhyesti myös sitä, tulisiko nykyistä järjestelmää jatkaa.

JUSSI KOIVISTO

TT, kappalainen, Tapiolan seurakunta

Kirkon ja valtion välinen suhde ei ole aivan niin yksinkertainen kuin julkisuudessa usein esitetään. Yksi virheellinen ja julkisuudessa esiin esitetty käsitys aiheesta on, että Suomen pitäisi tehdä samanlainen ero kirkon ja valtion välillä kuin Ruotsissa vuonna 2000 tai Norjassa 2009. Tuolloin naapurimaissamme luovuttiin valtionkirkosta. Tosiasi-

assa Suomi on ollut kirkon ja valtion erottamisessa edelläkävijä. Jo vuonna 1869 hyväksytty kirkkolaki käytännössä mursi varsinaisen valtionkirkkojärjestelmän.

Vuoden 1869 uudistus takasi kirkolle paremman itsenäisyyden suhteessa valtioon, joskin Suomeen jäi joitakin valtiokirkkojärjestelmän piirteitä. Näitä on vähitellen purettu. Esimerkiksi vuonna 2000 presidentti **Tarja Halonen** luopui oikeudesta nimittää piispoja.

Millaisia sidoksia kirkolla ja valtiolla on keskenään?

Nykyisin kirkolla ja valtiolla on kaksi keskinäistä sidosta. Ensimmäinen näistä on juridinen. Kirkkolaki on edelleen osa Suomen lainsäädäntöä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että muutettaessa kirkkolakia on kirkolliskokouksen tehtävä ehdotus eduskunnalle ja presidentille. Eduskunta ja presidentti joko hyväksyvät tai hylkäävät ehdotuksen, mutta eivät voi

JATKA KESKUSTELUA
FACEBOOKIN
AKITAATTORISSA

muuttaa kirkkolain sisältöä. Käytännössäkään valtio ei juuri puutu kirkkolain sisältökysymyksiin. Poikkeuksena mainittakoon esimerkiksi 1940- ja 1950-lukujen vaihteessa presidentti Paasikiven toiminta, joka johti siihen, että kirkolliskokouksen ehdotus eronneiden uudelleen vihkimisen tai uuden avioliiton siunaamisen kieltämisestä muuten kuin poikkeustapauksissa raukesi ja jäi odottamaan lisäharkintaa. Paasikiven toiminnan johdosta aloite ei

koskaan päätynyt eduskunnan käsitteilyyn.

Toinen merkittävä sidos koskee kirkollisveroa. Suomen evankelis-luterilaisella (samoin kuin ortodoksisella) kirkolla on oikeus kerätä kirkollisveroa verotuksen yhteydessä jäseniltään siten, että pienituloisimmat kirkon jäsenet on vapautettu verosta. Suomen evankelis-luterilainen kirkko maksaa tästä koituvista kuluista valtiolle vuosittain noin kaksikymmentä miljoonaa euroa.

Tämän verotusoikeuden historiallinen tausta palautuu 1500-luvulle, kun silloinen valtio otti suuria määriä kirkon omaisuutta haltuunsa ja vastaavasti kirkolle annettiin verotusoikeus pysyvästi.

Verotusoikeuden lisäksi valtio on antanut kirkolle osuuden yhteisöverosta, jota muun muassa yritykset maksavat valtiolle. Syy on ollut se, että valtio velvoittaa kirkon esimerkiksi hoitamaan hautaus- tointia ja kulttuurihistoriallisesti ar-

Suomessa ei ole virallisesti valtionkirkkoa, koska sellainen lakkautettiin vuonna 1869.

vokkaita rakennuksia. Tosin juuri nyt on meneillään muutosprosessi, joka tulee todennäköisesti johtamaan yhteisöveron korvaamiseen valtionavulla.

Mikä olisi oikea termi?

Näin ollen voidaan todeta, että Suomessa ei ole virallisesti valtionkirkkoa, koska sellainen lakkautettiin vuonna 1869. Valtionkirkkojärjestelmän lakkautus ei kuitenkaan johtanut kaikkien kirkon ja valtion sidosten katkeamiseen. Kirkolla säilyi edelleen verotusoikeus jäseniinsä. Toisaalta kirkko velvoitettiin yhteiskunnallisten tehtävien hoitamiseen (muun muassa hautaustoimi) ja kirkko on lainsäädännöltään edelleen osa Suomen lakia. Lisäksi on huomioitava, että viime vuosina kirkosta on eronnut niin paljon ihmisiä, että on yhä vaikeampi puhua kansankirkosta. Näin ollen tarkka termi kirkon suhteelle valtioon olisi seuraava. Suomen evankelis-luterilainen kirkko on suhteessa valtioon autonominen ja itsenäinen kirkko, jossa on muutamia valtionkirkollisia piirteitä. Tällaisen ilmaushirviön sijasta voitaisiin puhua esimerkiksi yhteiskunnallisesti merkittävästä tai julkisoikeudellisesta kirkosta. Entä onko nykyistä järjestelmää mielekästä jatkaa?

Nykyisen järjestelmän jatko?

Etenkin vapaa-ajattelijat ovat kritisoineet nykyistä järjestelmää kirkkoa suosivana. Onkin totta, että nykyinen järjestelmä on säilynyt niin pitkään, koska se on ollut Suomen kaltaisessa pienessä maassa toimiva vaihtoehto niin valtiolle kuin kirkolle. Itse asiassa valtio on viime vuosikymmenen aikana hyötynyt kirkon jäseniltään keräämistä veroista kahdella tavalla.

Ensinnäkin kirkko siis maksaa vuosittain noin kaksikymmentä miljoonaa keräyskuluna ja toisaalta valtio on saanut välillisesti osuuden kirkon jäseniltään keräämistä veroista. Yhteisövero ei ole nimittäin riittänyt valtion kirkolta edellyttämien tehtävien kustantamiseen. Esimerkiksi 2000-luvulla kirkko on rahoittanut käytännössä valtiolle kuuluvia tehtäviä jopa satojen miljoonien eurojen verran. Muun muassa tämän vuoksi kirkko ja valtio ovat sopimassa valtionapujärjestelmästä, joka korvaisi yhteisöverosuuden. Kirkko on myös itse pyrkinyt yhtenäistämään seurakuntien hautauskuluja ja näin alentamaan hautaustoimen maksuja viime vuosina.

Näyttääkin siltä, että kirkko ja valtio hyötывät myös jatkossa taloudellisesti toisistaan, joten nykyisen järjestelmän purkaminen tästä näkökulmasta näyttää epätodennäköi-

seltä ja myös irrationaaliselta – etenkin kun ottaa huomioon valtion ja kirkon talousvaikeudet. On myös epätodennäköistä, että valtio haluaisi ottaa itselleen lisävastuuta hautaustoimesta, kulttuurihistoriallisista kohteista huolehtimisesta ja niin edelleen. On myös syytä huomata, että vapaa-ajattelijoiden kritiikki kirkon verotusoikeutta kohtaan näyttäytyy uudessa valossa, kun muistaa, että vapaa-ajattelijat saavat vuosittain itse valtionapua suhteutettuna jäsenmääräänsä. Ehkäpä rahan osalta kirkon ja valtion suhteeseen sopii retorinen kysymys: ”Miksi korjata, jos se ei ole rikki?”

Kirkon ja valtion suhdetta rahan osalta puoltavat myös historialliset seikat. Kirkko luopui aikoinaan suuresta omaisuudesta sillä perusteella, että valtio lupasi turvata sen omaisuuden verotuksen muodossa. Jos kirkolta nyt kielletäisiin verotusoikeus, se voisi aiheellisesti nostaa esille kysymyksen siitä, miten aikoinaan ja myös viime vuosina valtiolle menetetty omaisuus korvataan. Sen sijaan verotusoikeuden laajentamista muihin uskonnollisiin ja aatteellisiin yhdyskuntiin toki olisi syytä tasapuolisuuden nimissä harkita, kunhan nekin maksavat oman osansa veronkannosta koituvista kuluista.

Mitä tulee kirkon lainsäädäntöön, sen purkamista voitaisiin toki arvioida. Nykyisestä systeemistä luopuminen voisi antaa toisaalta kirkolle paremman autonomian suhteessa valtioon ja toisaalta tuntua reilulta vaihtoehdolta myös äännekkäimmistä kirkkokriitikoista. Asiassa on kuitenkin varmasti sellaisia ulottuvuuksia, jotka vaativat huolellista harkintaa ja tutkimusta. On esimerkiksi hyvä muistaa, että nykyinen lainsäädännöllinen järjestelmä mahdollistaa sen, että kirkolla on paljon valtaa päätettäessä arkipyhistä. ✕

Kannattaa tsempata

Loppusyksystä viime vuonna väsymys lapsiperheissä nousi isoksi puheenaiheeksi. Väsymys on huono selitys väkivaltaiselle käytökselle, mutta muuten asia on syytä ottaa vakavasti. Jo pitkään on nähty, että yhä pienempien lasten perheet hajoavat. Usein näitä elämäntarinoita kuunnellessa tulee tunne, että suurin eron syy on elämäntilanteesta johtuva väsymys.

Jyväskylän yliopiston Perhetutkimuskeskus julkaisi joitakin vuosia sitten tutkimuksen pikkulapsiperheen arjen kokemuksista. Tutkimukseen osallistui pari sataa keski-suomalaisperhettä. ”Perhe-elämän paletti – vanhempänä ja puolisona vaihtelevassa arjessa” piirtää selvän kuvan sekä arjen haasteista että perheiden selviytymiskeinoista.

Arjen pullonkauloiksi lapsiperheessä osoittautuivat aamutilanteet, kotiinpaluut ja nukkumaanmenot. Kokemus jonkinasteisesta hässäkästä oli tuttu kaikissa tutkimusperheissä, mutta joissakin perheissä arki koettiin voimakkaasti stressaavana. Osasyynä on nykyinen kasvatuskulttuuri – tämän päivän vanhemmat vaativat paljon itseltään kasvattajina.

Yhteiskunta voisi tutkimuksen mukaan vaikuttaa perheen hyvinvointiin lisäämällä työaikojen joustavuutta ja ylipäänsä vaikuttamismahdollisuuksia työn suhteen, tukemalla vanhemmuutta päiväkotiyhteistyön kautta ja huolehtimalla erityisesti lapsiperheille suunnatun sosiaaliavun kuten kotipalvelujen palauttamisesta. Valitettavasti suun-

taus näyttää monella työpaikalla ja monessa kunnassa olevan täsmälleen suositusten vastainen.

Perheen sisällä arjessa selviytymistä auttoi vanhempien tiimityö, suunnittelu ja itseen ja puolisoon kohdistuva armollisuus. Myös verkostoituminen samassa elämäntilanteessa olevien vanhempien kanssa tuki vanhempien jaksamista. Seurakuntien perhekerhot ja muu perhetoiminta ovat tämän verkostoitumisen suhteen tärkeässä roolissa.

Yksi luonnollinen kohtaamis- pinta tässä elämänvaiheessa elävien seurakuntalaisten kanssa on kaste. Kastepappi vieraillee edelleen suurimmassa osassa suomalaisia pikkulapsiperheitä. Voiko tuohon kohtaamiseen yhdistää huolen perheenjäsenien jaksamisesta? Jaksamisensa kanssa kamppaileva pikkulapsiperhe todennäköisesti hyötyy siitä, että pappi kysyy perheen kuulumisia ja vointia. Vanhem-

PEKKA PUUKKO
perheneuvoja,
Jyväskylän seurakunta

mille voi kertoa omista kokemuksistaan samassa elämänvaiheessa, tai jos kokemuksia ei ole, voi aina kertoa yleisellä tasolla, mitä muut tässä tilanteessa elävät vanhemmat ovat kertoneet. ”Kannattaa tsempata, elämä helpottuu parin vuoden kuluttua,” on tärkeä viesti eikä vie kohtuutonta aikaa kastekeskustelusta. Joskus toivo tulee kovin arkisissa vaatteissa. ✕

Jaksamisensa kanssa
kamppaileva pikkulapsiperhe
todennäköisesti hyötyy siitä,
että pappi kysyy perheen
kuulumisia ja vointia.

KOLMAS KERTA TODEN SANOO

Kymenlaakson kanttori-urkuriyhdistyksen matka Pietariin

Kymenlaakso kanttori-urkuriyhdistyksen matka
Pietariin piti sisällään upeita nähtävyyksiä ja musiikkia.

TERHI PAUKKU
Kanttori, Elimäen seurakunta

ELIISA POKKI
Kanttori, Anjalankosken seurakunta

Mikä voisi olla otollisempi ajankohta tutustua kauniiseen Pietarin kaupunkiin kuin toukokuun alku, jolloin kevät on kukkeimmillaan. Kouvolassa nousimme hyvillä mielin Allegron kyytiin ja suuntasimme jo ajatuksemme kohti Pohjolan Venetsiaa, sen kanavia, palatseja, kirkkoja ja muita silmää hiveleviä nähtävyyksiä. Innostuksemme vaihtui Vainikkalassa tyrmistykseksi katsoessamme junan ikkunasta: lunta taivaan täydeltä. Kannaksen peittävä lumi vaihtui kuitenkin auringonpaisteessa hehkuvaan valkovuokkomaisemaan hyvissä ajoin ennen määränpäättämme.

Nähtävyyksiä useammallekin päivälle

Pietarissa, Suomen asemalla, oli vastassa iloinen ja energinen oppaamme Irina, joka odotti meitä Kymenlaakson kanttorit -kyltin kanssa. Hänen opastuksellaan ihmettelimme kaupungin lukematto-

mia palatseja ja kirkkoja sekä väärin pysäköityjen autojen siirtoa. Maittavan lounaan jälkeen majoituimme hotelli Dostoevskyyn. Seuraavan illan konserttiohjelmiston harjoituspaikkana toimi hotellin Pushkin-sali, jonka saimme käyttöömmme lähes hotellihuoneen hintaa vastavaa maksua vastaan. Jatkoimme Pushkin-teemaa nauttimalla illallisen Literary Cafessa, missä Pushkin söi viimeisen ateriansa ennen kohotalokasta kaksintaistelua. Illan päätteeksi osa meistä lähti hotellille kävellen osa metrolla. Välimatkat Pietarissa näyttävät kartalla lyhyiltä, mutta todellisuudessa ovat yllättävän pitkiä. Katuja tallatessa on mahdollista ihailla toinen toistaan upeampia rakennuksia, mutta Pietarin metro on myös näkemisen ja kokemisen arvoinen.

Pietarissa riittäisi nähtävyyksiä ihmeteltäväksi useammallekin päivälle, mutta kun aikaa on rajoitetusti, on valintoja tehtävä. Eremitaasi on suosituimpia turistikohteita, ja niinpä mekin suuntasimme sinne. Irina-oppaamme oli

meitä vastassa Palatsiaukion obeliskin luona, ja hänen avustuksellaan pääsimme sisään tuohon valtaisaan rakennukseen. Yksityiskohdista mainittakoon, että nykyisin ryhmäopastukset ovat helposti toteutettavia, kun ryhmäläisille annetaan kuulokkeet korville ja opas puhuu mikrofoniin ryhmän omalla kielellä. Parin tunnin ja kilometrien kävelyn jälkeen olimme nähneet ja kuulleet yllin kyllin venäläisten hallitsijoiden historiasta.

Jo matkalle lähdettäessä olimme sopineet pitävämme konsertin Pyhän Marian kirkossa. Ennen konsertin alkua vierailimme pienellä porukalla kirkon viereisessä kerrostalossa sijaitsevassa Suomen Pietarin instituutissa eli niin sanotussa Suomi-talossa. Pienellä jännityksellä odotimme, miten paljon yleisöä konserttimme keräisi – me kun olimme paikalliselle väelle vieraita esiintyjiä. Meille Suomi-taloa esitellyt virkailija kuitenkin rohkaisi meitä kertomalla, että kirkon konserteissa käy paljon väkeä. Niin kävi tänäkin iltana: kirkon pen-

Kymenlaakson kanttorit nähtävyyksiä ja aurinkoa tulvivassa Pietarissa.

keissä istui kiitollisia kuulijoita runsaasti – siitäkin huolimatta, että lauloimme vain ja ainoastaan suomen kielellä. Meillekin konsertti antoi paljon, saimmehan tuoda musiikillisen tervehdyksen Kymenlaaksosta tänne suurkaupungin kulttuuritapahtumien vilskeeseen.

Ensi kerralla sitten!

Matkamme viimeisenä aamuna saimme tutustua kaupunkiin omin toimin. Matkalaistemme ohjelmassa kuului olleen shoppailua, kirkko- ja museokäyntejä, maisemien ihailua sekä herkuttelua paikallisissa ravintoloissa. Suomen asemalla Allegron lähtöä odotellessamme totesimme, että tässä kaupungissa olisi helposti vierähtänyt nyt muutama päivä enemmänkin.

Mikä voisi olla otollisempi ajankohta tutustua kauniiseen Pietarin kaupunkiin kuin toukokuun alku.

Mutta kuten Pietarissa on tapana sanoa: ”Ensi kerralla sitten!”

Niin, mitä tarkoittaa otsikon kolmas kerta? Kolme kertaa jouduimme yrittämään lähtöä Pietariin, ennen kuin onnistuimme. Ensimmäinen yritys tyssäsi G7-huippukokouksen turvajärjestelyi-

hin, toisella kerralla kaikki matkalle haluavat eivät olisi päässeet mukaan työtehtävien takia. Tämä kolmas kerta oli kalentereissa merkinnällä ”nyt tai ei koskaan”, ja onnistuihan se! Matkalla oli mukana kuusitoista tyytyväistä musiikin ammattilaista ja ystävää. ✕

KESÄTYÖNTEKIJÄN PIKKUJÄTTILÄINEN 2015

Paljonko palkkaa on tarpeeksi? Milloin kesätyöntekijällä on vapaapäivä? Lasketaanko leirillä työtunteja? Kesään on vielä kuukausia, mutta kesätyöasiat ovat ajankohtaisia jo nyt. Omasta työpaikasta neuvotellessa on hyvä olla perillä kesätyöntekijöitä koskevista oikeuksista. Kesätyöntekijän pikkujättiläinen 2015 tarjoaa pikakurssin perusasioihin.

VESA ENGSTRÖM
AKIn opiskelija-asiamies

Seurakunnat hakevat kesätyöntekijöitä hyvin erilaisiin tehtäviin. Kirkollisissa lehdistä, rekrytointisivustoilla ja ainejärjestöjen kautta etsiskellään kesäkanttoreita ja kesäteologeja kesäavuksi, auttamaan leirirumman pyörittämisessä ja paikkaamaan työntekijävajaa kesälomien aikana. Kesätyöntekijän asema seurakunnassa vaihtelee sovittujen tehtävien mukaan: joku palkataan pelkästään yhtä leiriä tekemään, toinen hyppää mukaan rippikouluprosessiin jo kevään aikana, kolmas saa töitä kaikille kesäkuukausille. Jokaisen kesätyöntekijän on hyvä olla perillä työsuhteen perusasioista.

Sopimukset kunnossa

Kaikkia kirkon töissä olevia kirkollisen alan opiskelijoita koskee Kirkon yleinen virka- ja työehtosopimus KirVESTES. Tämä sopimus sisältää kaikki työnantajaa ja työntekijää koskevat perussopimukset aina palkkauksesta päivärahoihin ja vapaapäiviin. Sopimusteksti löytyy kokonaisuudessaan Kirkon työmarkkinalaitoksen kotisivuilta, osoitteesta <http://sakasti.evl.fi> kohdasta Palvelussuhde -> Sopimukset.

Oman työnantajan kanssa kannattaa aina tehdä kirjallinen työsuopimus, josta käy ilmi työsuhteen kesto, palkka, pääasiallinen työpaikka sekä työaika. Työsopimuksesta täytyy selvittää se, millaisiin tehtäviin sinut on palkattu. Sopimuksessa tulee näkyä myös, että

työntekijään sovellettava työehtosopimus on Kirkon yleinen virka- ja työehtosopimus. Jos työnantaja on joku muu kuin seurakunta, esimerkiksi järjestö tai urheiluopisto, saatetaan työsuhteessa noudattaa myös muuta työehtosopimusta kuin Kirvestesiä.

Ellei työnantajasi ehdota kirjallisen työ sopimuksen tekemistä, ota itse asia rohkeasti puheeksi. Suullisen sopimuksen varaan ei kannata jättäytyä. Kirjallinen työ sopimus takaa, että työsuhteen pelisäännöt ovat selviä molemmille osapuolille. Hoida työ sopimusasiat kuntoon jo ennen työsuhteen alkua – mahdollisten ongelmien selvittäminen voi olla jälkikäteen hankalaa. Mikäli jo-

kin asia solmittavassa työ sopimuksessa epäilyttää, niin ole rohkeasti liittoosi yhteydessä.

Paljonko palkkaa?

Työsuhteeseen otetun teologian- ja kanttoriopiskelijan kuukausipalkan tulee olla haarukassa 1155,42–1780,54 euroa. Määräaikaisen virkasuhteen palkkaus sen sijaan on määriteltävä palkkausjärjestelmän tehtävän vaativuuden arvioinnin mukaan.

Opiskelijoiden palkkaa ei ole sidottu opiskeluvuosien tai opintopisteiden määrään, mutta palkasta neuvoteltaessa täytyy ottaa huomioon sovittujen työtehtävien laatu

ja laajuus sekä opiskelijan aiempi työkokemus ja hänen opintojensa määrä. Opintojen loppuvaiheessa olevan tai tutkintovaatimuksiin liittyvän harjoittelun suorittaneen opiskelijan palkkaa ei tule määrittellä palkkahaarukan alapäästä. Oma ryhmänsä ovat ne, joilla on jo oman alansa virkaan pätevöittävä tutkinto. Heidän palkkaansa tarkastellaan suhteessa tehtävän vaativuuteen. Erityisesti kirkkomusiikin opiskelijat saattavat hoitaa seurakunnissa myös kanttorien sijaisuuksia. Sijaiseksi palkattavan henkilön palkan tulee olla kausityöntekijän palkkaa parempi: sijaisen palkka määritellään tehtäväkohtakohtaisesti peruspalkasta käsin.

Mikäli olet menossa seurakuntaan töihin kuukautta lyhemmäksi jaksoksi, esimerkiksi vain yhdelle leirille, palkkasi voidaan silti määrittellä kuukausipalkan perusteella.

Jos kuljet virkamatkoja omalla autollasi, sinulla on oikeus saada kilometrikorvausta. Kysy kuitenkin kirkkoherralta, millainen käytäntö seurakunnassa on. Kilometrikorvauksia ei makseta työmatkasta, jonka ajelet kotoa töihin, vaan vasta työ sopimuksessa määritellystä työpaikasta käsin suoritetusta matkasta. Kilometrikorvauksista täytetään aina erillinen lomake, josta ilmenee matkan pituus ja sen tarkoitus. Kilometrikorvaus vuonna 2015 on 44 senttiä.

” JOKAISEN KESÄTYÖNTEKIJÄN ON HYVÄ OLLA PERILLÄ TYÖSUHTEEN PERUSASIOISTA.

Työaika vai ei?

Opiskelijoiden keskuudessa elää sitkeänä käsitys, että hengellisen työn kesätyöntekijät eivät noudata työaikaa. Kirkon virka- ja työehtosopimuksessa korostetaan kuitenkin, että työajattomia työntekijöitä ovat vain hengellistä työtä tekevät *viranhaltijat*, esimerkiksi papit ja kanttorit. Vastaavaa työtä tekevät *työsopimussuhteiset* työntekijät ovat työaikamääräysten piirissä. Tällaisia työntekijöitä ovat esimerkiksi lastenohjaajat, lähetys- ja pyhäkoulusihteerit sekä kirkollisten alojen kesätyöntekijät. Näillä työntekijöillä on siis työaika, joka on luonnollisesti voimassa myös leirien aikana.

Kesätyöntekijöitä palkataan tällä hetkellä seurakuntiin kahdenlaisiin palvelussuhteisiin: työsuhteisiin ja määräaikaisiin virkasuhteisiin. Suurin käytännön ero näiden kahden välillä on juuri tuo työajan seuranta, jolta työnantaja välttyy, jos kesätyöntekijä on määräaikaisessa virkasuhteessa. Lisäksi eroa on palkan määräytymisessä, virkasuhteisen palkka määritellään tehtävän vaativuuden mukaan, työsuhteisen palkka määräytyy edellä mainitusta palkkahaarukasta. Työsuhteessa oleville työntekijöille kuuluu myös maksaa mahdolliset yö-, aatto- ja sunnuntaityökorvaukset sekä lisä- ja ylityökorvaukset. Kesätyöntekijän leiripäivärahoihin tai lomapäiviin palvelussuhteen lajilla ei ole vaikutusta.

Töissä ja vapaalla

Yleinen säännöllinen työaika on 38 tuntia ja 15 minuuttia viikossa eli 7 tuntia ja 39 minuuttia päivässä. Työmatkoja asunnosta työpaikalle ei lasketa työajaksi, mutta jos joudut työpäivän aikana siirtymään työpisteestä toiseen, nämä matkaajat ovat osa työaikaasi. Lähimmän esimiehen kanssa kannattaa sopia siitä, kuinka paljon työaika voit käyttää esimerkiksi rippikoulutuntien ja muiden työhösi kuuluvien tilanteiden valmisteluun.

Kesätyöntekijälle kuuluu kaksi vapaapäivää viikossa. Jos vapaapäivät jäävät leirin alle, ne siirtyvät pidettäväksi myöhemmin.

Jokainen kesätyöntekijä on oikeutettu sopimuksen mukaiseen vuosilomaan. Ensimmäiseltä kahdelta täydeltä työkuukaudelta lomapäiviä kertyy kaksi kuukaudessa, kolmannelta kuukaudelta yksi. Täydeksi työkuukaudeksi lasketaan kuukausi, jossa on yli 14 työpäivää. Loman ajankohdasta kannattaa keskustella työnantajan kanssa. Mikäli et ehdi pitää lomapäiviäsi, ne on mahdollista korvata rahana. Tästä kannattaa kuitenkin aina sopia etukäteen.

Työaika leirillä

Voimassa oleva Kirkon virka- ja työehtosopimuksen pykälä 164, joka koskee *työsuhteisen* hengellisen työn tekijän leirityön korvaamista, on herättänyt seurakunnissa paljon kysymyksiä erityisesti kesätyönte-

kijöitä koskien. Aiemmin leirityö on korvattu heille samalla tavalla kuin työajattomille hengellisen työn viranhaltijoille, eli ainoastaan leirivapaina ja leiripäivärahoina. Tämän vuoksi työaikoja ei ole yleensä leireillä seurattu eikä työvuoroja laadittu. Nyt työsuhteessa oleville kesätyöntekijöille kuuluu korvata myös mahdolliset leirin aikana kertyneet ylityötunnit joko rahana tai vapaana. Korvauksen suuruus määräytyy tunti tunnista -periaatteella, eli yhdestä ylityötunnista työntekijä saa joko yhden tunnin vapaata tai tunnin palkkaa vastaavan rahallisen korvauksen.

Leirityöaika koskevan momentin noudattaminen vaatii käytännössä sitä, että leirien aikataulua suunnitellaan etukäteen myös työntekijäresurssien näkökulmasta. Tämä voi monessa seurakunnassa tarkoittaa muutoksia totuttuun käytäntöön, mutta työaikasunnittelu ei ole kohtuuttoman vaikeaa. Työ- ja vapaa-aikoja suunnittelemalla ja jakamalla pystytään takaamaan kaikkien työntekijöiden riittävä lepo leirin aikana – kukaan ei jaksakaan eikä voi tehdä töitä 24 tuntia vuorokaudessa, ei edes leirillä.

Leirillä työaika voidaan haluttaessa pilkkoa niin, että työajan välissä on vapaa-aikaa – esimerkiksi toisen opettajan tuntien aikana tai leiriläisten vapaa-aikana. Tällöin työntekijä voi olla leirin käytössä taukojaan lukuun ottamatta aamusta iltaan. Työajan suunnittelun tulee aina lähteä kunkin leirin tarpeista ja suunnittelun lähtökohtana on hyvä käyttää leirin ohjelmaa.

Leirielämää

Moni kesätyöntekijä viettää ison osa kesäkuukausista leirillä, ja leirityöstä työntekijän kuuluu saada tie-

tyt korvaukset: leiripäiväraha sekä leirityöaikahyvitys.

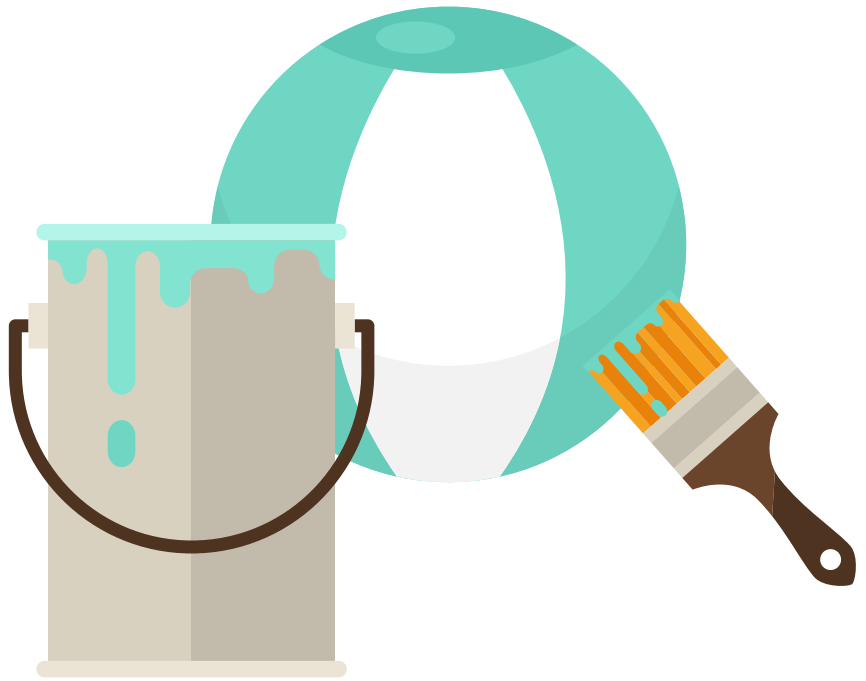
Leiripäivärahaa maksetaan jokaiselta yhtäjaksoiselta leirivuorokaudelta (kokopäiväraha = 40 €/vrk). Leirivuorokauden lasketaan alkavan, kun työntekijä lähtee kotoaan tai työpaikaltaan ja päättyvän, kun hän palaa sinne. Jos reissaat esimerkiksi vaellusriparille Lappiin, matkat lasketaan mukaan leiriaikaan. Mikäli leiriin tai retkeen kuuluu seurakunnan kustantama ruokailu, päivärahasta vähennetään laitosten ruokailun verotusarvoa vastaava summa, joka on 4,65 euroa/lämmin ateria.

Leiripäivärahan saaminen riippuu siitä, missä työpaikkasi on. Mikäli työpaikaksesi on työsopimuksessa merkitty seurakunnan leirikeskus, jossa leirit pidetään, et ole oikeutettu leiripäivärahaan. Työpaikan ei pitäisi olla leirikeskus – varsinkaan silloin, jos työhösi kuuluu muutakin kuin pelkkiä leirejä. Leirikeskuksen pitäisi myös sijaita yli viiden kilometrin päässä virkapaikasta.

Leirien vastuukysymyksistä on hyvä muistaa, että kesätyöntekijä ei voi olla leirin turvallisuusvastuussa. Mikäli hänet kuitenkin määrätään tällaiseen vastuuseen, siirtyy oikeudellinen vastuu kesätyöntekijän esimiehelle eli kirkkoherralle.

Kannattaako työttömyyskassan jäsenyys?

Kesätöitä tekevä opiskelija voi halutessaan liittyä työttömyyskassan jäseneksi ja kerryttää näin kesätöillään työssäoloehto. Kassan jäsenyys kannattaa, jos valmistuttuaan sattuukin jäämään työttömäksi: kun työssäoloehto täyttyy, vastavalmistunut maisterikin on oikeutettu ansiosidonnaiseen päivärahaan.

Työssäoloehdon täyttymiseen lasketaan mukaan myös muut kuin kirkon töissä tehdyt työt.

Kanttori-urkuriiliiton tai Pappisliiton ilmainen opiskelijajäsenyys ei sisällä työttömyyskassan jäsenyyttä, joka on aina maksullinen. Jäsenmaksu on 100 € kuluvana vuonna. Nykyisen taloustilanteen vallitessa työttömyyskassan jäsenmaksu kannattaa usein kuitenkin maksaa. Jos olet kiinnostunut työttömyyskassan jäsenyydestä, ota yhteyttä AKIn toimistoon!

Kysy ja keskustele rohkeasti!

Kesätyöntekijän kannattaa pitää kiinni oikeuksistaan. Muista kuitenkin, että työntekijällä on paitsi oikeuksia myös velvollisuuksia. Hoida sinulle annetut tehtävät huolella ja noudata esimieheltä saami-asi ohjeita. Muista, että seurakunnan silmissä edustat kaikkia oman alasi opiskelijoita!

Kaikista mieltä painavista asioista kannattaa kysyä ja keskustella. Jokaisella työpaikalla on omat käytäntönsä, joiden tunteminen helpottaa työntekoa huomattavasti.

Monet asiat ovat myös sellaisia, joista täytyy itse sopia oman esimiehen kanssa. Näitä ovat esimerkiksi kesätyöntekijän työtehtävät, osallistuminen rippikoulun ennakkotapaamisiin ennen varsinaisen työjakson alkamista, opetustehtävien jakaminen rippikoulussa ja monet muut asiat, joista ei ole olemassa virallisia sopimuksia. Kannattaa siis olla aktiivinen jo ennen työsuhteen alkamista, niin välttyy ikäviltä yllätyksiltä. Seurakunnan luottamusmieheltä tai liitostasi voit aina kysyä, mikäli jokin asia epäilyttää.

Työterveyshuolto on palvelu, joka ei automaattisesti kuulu lyhyessä työsuhteessa oleville työntekijöille. Oman esimiehen kanssa kannattaa keskustella myös siitä, kuinka toimit, jos satut sairastumaan kesken kesätöiden.

Jos kaipaat lisätietoa kesätöihin liittyvistä asioista, ota rohkeasti yhteyttä ammattiliittosi työntekijään. Yhteystietomme löytyvät tämän lehden takaa. Myös työpaikoilla toimivat luottamusmiehet ovat kesätyöntekijöiden käytettävissä.

Onnea työnhakuun ja työn iloa kesääsi! ✕

Tekstin ääressä

- TUTUSTUMME MUSIIKKIVINKKIEN TEKIJÄÄN

Tämän vuoden alusta lähtien Tekstin ääressä -palstan virsi- ja musiikkivinkit mieltii Helsingin tuomiokirkkoseurakunnan Vanhan kirkon kanttori Anna Pulli.

MISSÄ OLET TYÖSKENNELLYT KANTTORINA?

– Työskentelin pitkään Espoonlahden seurakunnassa monipuolisen jumalanpalveluselämän keskellä, kahden kuoron, rippikoulujen, verkkohartauksien ja toimitusten parissa. Tämän vuoden alusta siirryin Helsingin tuomiokirkkoseurakuntaan Vanhan kirkon kanttoriksi. Messut ja toimitukset painottuvat vahvasti urkurin näkökulmasta nykyisessä työssäni. Minulle seurakunnan jumalanpalveluselämä kaikessa moninaisuudessaan on vuosien aikana tullut erittäin rakkaaksi. Koen sen kehittämisen ja sitä kautta itseni kehittymisen motivoivana ja mielekkäänä työssäni.

**YHDESSÄ LAULETTU
VIRSI TUO OMALLA
TAVALLAAN ESILLE
SEURAKUNNAN ROOLIA
JULISTAJANA JA
RUKOILIJANA.**

MILLAISIA PERIAATTEITA SINULLA ON JUMALANPALVE- LUKSEN VIRSIEN VALINTAAN?

– Jumalanpalveluksen virret ja musiikki ovat osa pyhäpäivän sanomaa. Yhdessä laulettu virsi tuo omalla tavallaan esille seurakunnan roolia julistajana ja rukoilijana. Omassa työssäni lähdän liikkeelle pohtimalla kirkkovuoden ajankohtaa ja päivän evankeliumia mieluiten jumalanpalvelusta toimittavien työntekijöiden kanssa. Yhteisen näkökannan löydyttyä on motivoivaa etsiä ja valita sitä kannattelevia ja täydentäviä virsiä sekä muuta musiikkia. On myös tärkeätä huomioida jumalanpalveluksen eri virsien ja muun musiikin merkitys jumalanpalveluksen eri kohdissa.

MILLAISTA MUSIIKKIA KUUNTELET MIELUITEN VAPAA-AIKANASI?

– Musiikkimaultani olen varsin kaikkiruokainen, kaikenlaista levyä löytyy hyllystä kirkkomusiikista suomipoppiin ja Tšaikovskin sinfoniaista progressiiviseen rockiin. Niin kuin muussakin elämässä, myös musiikin kuuntelussa on erilaisia aikakausia: tällä hetkellä vapaa-ajalani kuuntelen mielelläni radiota tai esimerkiksi Pärtin kuoromusiikkia.

MILLAISTA MUSIIKKIA SOITAT MIELUITEN?

– Urkurina olen tykästynyt ranskalaiseen ja erityisesti 1800–1900-lukujen urkumusiikkiin. Myös Bach on pitänyt pintansa kestosuosikkina. Viime aikoina olen myös mielelläni kokeillut tehdä hieman rajaitoja ylittäviä sovituksia muun muassa Jean-Michel Jarren musiikista.

MITÄ HARRASTAT?

– Säännöllinen harrastustoiminta keskittyy Kamarikuoro Kaamoksen alttoriveissä laulamiseen ja kuoron puheenjohtajana toimimiseen. Tavoitteena on myös päästä säännöllisesti liikkumaan lenkkeillen ja

**MEITÄ ON MUUTAMIA
INSTAGRAM-
KUVAPALVELUSSA
OLEVIA KANTTOREITA,
JOTKA KERTOVAT MYÖS
TYÖSTÄÄN KUVIEN
KAUTTA.**

kuntosalilla käyden. Ystävien tapaaminen, konserteissa käyminen ja muun muassa macaronsien leipominen ovat myös mukavaa, kunhan aikaa riittää.

MITÄ MUUTA HALUAT KERTOA CRUXIN LUKIJOILLE?

– Meitä on muutamia Instagram-kuvapalvelussa olevia kanttoreita, jotka kertovat myös työstään kuvien kautta. Olisi hauskaa, jos meitä olisi enemmänkin. Minut löytää käyttäjänimellä @annakpulli, ja niitä kanttoreiden kuvakulmia kirjoittamalla palvelun hakuun #kanttori. Eikä se tilin luominenkaan ole kovin vaikeaa. ✕

8.3.

JEESUS, PAHAN VALLAN VOITTAJA
3. paastonajan sunnuntai

Liturginen väri: violetti tai sininen

Jh. 8:46-59

Virret: 208: 1, 2, 7, 8 (alkuvirsi), 438: 1-3 (synnin-tunnustusvirsi), 310: 1, 2, 5, 8 (päivän virsi), 451 (uhrivirsi), 299 (ehtoollisvirsi), 208:9 (ylistysvirsi)

Muuta musiikkia: 3. paastonajan psalmi (Ant-Ps), M. Syrjäniemi: Herra Jeesus kun täällä vain kanssamme on – urkukoraali päivän virrestä 310 (PM 519), M. Kilpiö: Päivä päivän jälkeen kuljen (UV 11), Irlantilainen sävelmä: Silmäni aukaise (UV 09)

Kahden maailman rajalla

SATU SAARINEN

Jeesus on taas ilmiriidassa juutalaisten kirjanoppineiden kanssa! Vääntely päättyy tällä kertaa siihen, että juutalaiset alkavat keräillä kiviä kivittääkseen Jumalan Poikana esiintyvän nuoren miehen.

Kolmas paastonajan sunnuntai kutsuu sisällöllään miettimään hyvää ja pahaa, näiden välistä taistelua maailmassamme ja itessämme. Ensimmäisen vuosikerran mukainen evankeliumiteksti kertoo konkreettisesti pahojen henkien ulosajamisen ihmeestä, jonka Jeesus teki mykälle miehelle.

Nyt käsillä olevassa kolmannen vuosikerran tekstissä Jeesusta itseään väitetään pahan hengen valtaamaksi. Tämän diagnoosin kirjanoppineet tekevät ilmeisesti Jeesuksen yltiöpaisten puheitten perusteella: synnittämyys, Jumalan sanan julistaminen, hänen tahtonsa tunteminen ja Jumalan Poikana esiintyminen ovat liikaa. Kun grandiositeetti-fantasiaan vielä sotketaan isä Abraham, alkavat kivet ja niiden nakkeleminen kiinnostaa!

Mutta kivet eivät ehdi lentää. Perikooppi päättyy jälkeen 59 päättävään lauseeseen, joka on jätetty saarnatekstistä pois: ”mutta Jeesus poistui heidän näkyvistään ja lähti temppeleistä.”

Jeesus lähti pois silmistä, muttei suinkaan pois sydämistä. Juutalaisten sydämiin oli kylvetty epäily siitä, että jotain oli murtumaisillaan, muuttumaisillaan. Nyt oli tullut aika, josta profeettojen ennustukset ovat puhuneet. Silti he epäilivät ja jatkossa yhä tiiviimmin etsivät syitä ja vi-

koja tästä miehestä, joka heidän mielestään ei voinut olla synniton. Myös Jeesuksen seuraava tunnusteko oli heille vain todiste hänen syntisyydestään: Ei kai Jumalan mies parantaisi sapattina!

Jeesus tuli maailmojen väliin ja aikojen väliin. Hän oli maailmojen väli, raja, jota kaikki eivät olleet valmiita ylittämään. Jeesus oli raja myös kahden maailman välisessä kamppailussa. Jumalan tahto on se Hyvä, jota Jeesus julisti. Ihmistahto on usein se Paha, jota omat itsekkäät tekomme julistavat.

Jumalan maailma ja ihmisten maailma ovat jatkuvassa ristiriidassa keskenään. Sama maailmahan se on – Jumalan maailma ja ihmisten maailma – mutta me ihmiset haluamme omilla valinnoillamme tuhota paitsi omaa elinpiiriämme myös lähimmäistemme elämää torjumalla Jumalan tahdon toteutumisen. Annamme meissä vaikuttavan ja meitä houkuttavan pahan viettelä ja viedä. Osoitamme materiaan, yltäkylläisyyteen ja itseemme, kun meidän pitäisi teoillamme ja valinnoillamme osoittaa Jumalaan, luomakuntaan ja lähimmäisiimme.

Onko käytöksellämme mitään rajaa, tuleeko se koskaan vastaan? Se tulee vastaan arjessa vasta silloin, kun on pakko. Kun huomaa, että vähemmälläkin tavalla ja omistamisella tulee toimeen. Kun huomaa, että omilla sanavalinnoillaan voi vaikuttaa omaan ja läheisten hyvinvointiin. Kun huomaa, että jatkuva viha ja katkeruus vahingoittavat eniten itseä, alkaa anteeksiantamisen tahdotoila kasvaa sydämessä.

Kun elämässämme olemme kohdassa, jossa viipyilemme enemmän hyvän rajan sillä puolen, huomamme asuvamme Jumalan huoneissa. Silloin häivyttämme itse sitä rajaa, joka näiden kahden maailman välissä sydämissämme on ja teemme tilaa Jumalan valtakunnalle keskuudessamme. Siinä valtakunnassa ei erotella sukupuolen, suuntautumisen, uskonnon tai maailmakatsomuksen, ei terveyden eikä sairauden, ei ihonvärin tai aseman vuoksi. Jumalan maailmassa pätee rakkauden laki. Siellä pääsemme pahasta. ✕

Jumalan maailma ja ihmisten maailma ovat jatkuvassa ristiriidassa keskenään.

15.3.

ELÄMÄN LEIPÄ

4. paastonajan sunnuntai

Liturginen väri: violetti tai sininen

Jh. 6:48-58

Virret: 475 (alkuvirsi), 473 (päivän virsi), 224 (uhrivirsi), 232 (ehtoollisvirsi), 474 (ylistysvirsi)

Muuta musiikkia: R. Forsberg: *Sinä avaat kätesi*, SATB ja srk (RKPs), K.-E. Gustafsson: *Iloitkaa Jerusalemin kanssa*, SATB (KPS II), E. Tuppurainen: *Minä olen elämän leipä*, SATB (PM 293), J. Maukonen: *Tässä pöydässä* SAB (UM), K. Larjava: *Leipä ja viini* (LV)

Ei ohi konkretian

NIKO HUTTUNEN

Harkittu provokaatio. Puhua nyt ruumiin syömisestä ja juomisesta! Jeesuksen – tai oikeastaan varhaiskristittyjen – huolena ei ollut kirkosta eroamisen buumi, mutta eivät tällaiset puheet hyvää mieltä herättäneet. Kristityt saivat muutenkin tuta ympäröivän yhteiskunnan epäilevät asenteet ja osa opetuslapsistakin lakkasi näiden sanojen jälkeen kulkemasta Jeesuksen mukana (6:66). On sitä ennenkin erottu.

Kristittyjä epäiltiin kannibalismista. Harvat vaivautuivat tarkistamaan juttujen taustoja yhtä huolellisesti kuin Bithynian maaherra Plinius, joka suunnilleen Johanneksen evankeliumin kirjoittamisen aikaan raportoi kristittyjen aterioinnin olleen täysin viatonta (*Kirjeet* 96).

Kannibalismi kuului antiikin maailmassa vakituisiin syytöksenaiheisiin. Tätä oletettiin kaikista niistä ryhmistä, joita kohtaan tunnettiin epäluuloja. Johanneksen evankeliumin sanamuodot olivat kuin bensiiniä liekkeihin – tai sitten ei. Se, että evankeliumi puhuu asiasta suoraan, toimii vastoin huhujen väitettä salatusta kannibalismista.

Huhut toimivat iltapäivälehtien moralistisella logiikalla: huhujen kuulijat – samoin kuin lööppien houkuttelemat lehdenlukijat – olivat loputtoman kiinnostuneita häpeällisistä yksityiskohdista, mutta peittivät uteliaisuutensa surkuttelemalla uhria ja paheksumalla tekijöitä. Koko rakennelma romahtaa, kun uhri itse kehottaa itsensä syömiseen. Ketä nyt surkuttelisi?

Häpeämättömän suorat sanat, joissa Jeesus kehottaa syömään ruumiinsa ja juomaan verensä, tekee pilkkaa villeistä huhuista. Viattoman uhrin ja pahan uhraajan roolit menevät sekaisin ja saavat koko jutun näyttämään naurettavalta. Huhun kuuntelijoiden moralismi saa kolahduksen: ei ole ketään viatonta, jonka puolustamisen varjolla saisi herkutella likaisilla yksityiskohdilla. Porukkaa lähtee Jeesuksen luota, kun kuulijat eivät enää voi ottaa moralistin roolia.

Evankeliumitekstin jälkeen tarina jatkuu niin, että lukija varmasti ymmärtää ruumiin syönnin ja veren juonin oikein. Opetuslapset, jotka evankeliumissa usein ymmärtävät Jeesusta väärin, nurisevat nyt, että Jeesuksen puhe on aivan sietämätöntä. Siitä Jeesus saa aiheen selittää sanojaan ja samalla evankeliumin lukijatkin saavat oppia.

”Henki yksin tekee eläväksi, lihasta ei ole mitään hyötyä” (6:63), Jeesus julistaa. Jeesuksen lihan syöminen joutuu tämän jälkeen outoon valoon: pitikö sitä lihaa syödä vai eikö siitä ole mitään hyötyä? Ilmeistä on, että tässä kuten monessa muussakin Johanneksen evankeliumin kohdassa Jeesus puhuu vertauskuvallisesti.

Konkreettiset sanat tulee ymmärtää hengellisesti. Puhutaan leivästä, joka onkin Jeesuksen liha, joka pitää syödä elääkseen ikuisesti, vaikkei lihasta mitään hyötyä ollutkaan. Vertauskuvien sarja on niin hurja, että väärinkäsitykset ovat vaanimassa. Saarnatekstin jälkeen todetaan, että oikeastaan Jeesuksen sanat ovatkin nyt ”henki ja elämä” (6:63).

Vertauskuvat viittaavat johonkin toiseen todellisuuteen, mutta siitä todellisuudesta ei voi puhua ilman vertauskuvia. Oikeastaan vain vertauskuvien kautta on pääsy tähän toiseen todellisuuteen. Tämä on tuttua myös muista evankeliumeista. Niissä Jeesus tekee saman hieinan toisella tavalla, kertomalla tarinoita, jotka havainnollistavat Jumalan valtakuntaa.

Muiden evankeliumeiden vertauskuvissakaan Jumalan valtakunta ei ole yksi yhteen kuningas tai jokin muu kertomuksen elementti. Johanneksen evankeliumikaan ei tarkoita Jeesuksen lihan raatelu. Silti pääsyä Jeesuksen luo ei ole ohi konkreettisten sanojen tai konkreettisen ehtoollisen.

Johanneksen evankeliumi epäilemättä viittaa ehtoolliseen puhuessaan Jeesuksen verestä ja lihasta. Konkreettisten ehtoollisaineiden kautta päästää osalliseksi Jeesuksesta. Johanneksen evankeliumin vertauskuvallisuus sopii hyvin yhteen luterilaisen ehtoolliskäsityksen kanssa: Jeesus ei ole leipä tai viini, mutta Jeesusta ei voiteta ohi leivän tai viinin. ✕

22.3.

HERRAN PALVELIJATAR
Marian ilmestyspäivä

Liturginen väri: valkoinen

Lk. 1:46-55

Virret: 52 (alkuvirsi), 726 (kiitosvirsi Pyhälle Kolminaisuudelle), 753 (päivän virsi), 324 (uhrivirsi), 331 (ehtoollisvirsi), 50: 1, 5, 6 (ylistysvirsi)

Muuta musiikkia: E. Repo: *Sinä lähetit enkelin, SATB (PM 332)*, S. Rintamäki: *Maria sanoi, SATB ja solo (PM 568)*, S. Salonen: *Älä pelkää, Maria, SATB (Fazer)*, trad. Maria, Herran piikanen, *SAB (CE 6)*, J.-F. Dandrieu: *Magnificat 1. Plein Jeu (imslp.org)*, C. Tournemire: *Postludes libres pour des Antiennes de Magnificat Op. 68 (imslp.org)*

Maria, armosta todistaja

ARI OINAS

”**A**lä pelkää, Maria, Jumala on suonut sinulle armonsa. Sinä tulet raskaaksi ja synnytät pojan, ja sinä annat hänelle nimeksi Jeesus ... ja häntä kutsutaan Jumalan Pojaksi.”

Näin sanoen enkeli Gabriel ilmestyi neitsyt Marialle noin yhdeksän kuukautta ennen Jeesuksen syntymää. Se merkitsi jo Eedenin puutarhassa Jumalan antaman lupauksen pikaista täyttymistä. Marian saama lupaus ei ollut lupaus vain hänelle. Se oli lupaus, jonka Jumala oli antanut koko ihmiskunnalle jo aikojen alussa heti syntyinlänkeemuksen jälkeen. Myös Elisabeth tunsu, että jotain käsittämätöntä on tapahtumassa, kun hän totesi Mariasta: ”Herrani äiti tulee minun luokseni.” Silloin Maria puhkesi ylistämään Jumalaa.

Jeesuksen neitseellinen sikiäminen on monille ollut kynnyskysymys, jonka varassa usko joko kuolee tai elää. Monet menettivät uskon, koska pitivät sitä mahdottomana. Jumalaan voidaan kyllä uskoa, mutta ei siihen, että neitsyt tulee raskaaksi Jumalan voimasta.

Niin toimii inhimillisestä logiikasta järjellään kiinnipitävän ihmisen mieli, joka järkeilee järkeilemästä päästyään, eikä salli mitään sijaa sellaiselle tässä maailmassa, joka ylittää hänen oman ymmärryksensä. Ei silloin ole tosiasiaa enää sijaa edes Jumalalle, sillä Jumalasta on tullut pelkkä keho ihmisen kopio, jos sitäkään. Jumalasta on silloin tullut ihminen ja ihmisestä lopulta oma jumalansa.

Jumalan työt ja ihmetyt eivät ole ihmisten käsittettä-

vissä! Jos ihminen yrittää ne järjellään käsittää, ne pakenevat häntä, mutta jos uskon silmin katsoo niitä, ne käyvät ymmärrettäviksi ja järjelliseksi. Samalla tapahtuma on myös järjenvastainen monille vain, koska siihen ei sisälly ihmeen mahdollisuutta. Eivät ihmeet ole järjen vastaisia, sillä kaikkea tiede ei voi kuitenkaan selittää.

Mikä maailmassa on hulluutta, sen Jumala valitsi saattaakseen viisaat häpeään. Mikä maailmassa on heikkoa, sen Jumala valitsi saattaakseen häpeään sen, mikä on voimakasta. Mikä maailmassa on neitsyt Marian lailla vähäpätöistä ja halveksittua, mikä ei ole yhtään mitään, sen Jumala valitsi tehdäkseen tyhjäksi sen, mikä on jotakin.

Sanoma Jumalan kätkeystä viisaudesta ja armosta, joka ylittää ihmisymmärryksen kulkee kautta koko Raamatun (ks. 1. Kor. 1:18-2:16 ja Jes. 55:6-9). Niin kymmenen käskyn lain kuin uskontunnustusten sisällöt ovat yhä tänään muuttumatonta Raamatun ydinsanomaa. Samoin jos kiellet Jeesuksen syntymän neitsyestä, kiellät ristin koko sanoman.

Jumala on ilmoittanut niin sen kuin muutkin uskontunnustuksen sisällöt Raamatun lehdillä sekä tiedollisina faktoina että uskon kautta omaksuttavina muuttumattomina totuuksina. Myöskään minä en omana rippikouluajanani Ruotsissa uskonut sitä todeksi. Oma järkeni vastusti Jumalan viisautta. Ihmettelin vain asiaa papin siit meille kertoessa.

Pelkkä pohdiskeluni uskontunnustusta lausuessani ei voinut minua pelastaa. Tarvittiin myös uskoa, jonka kautta saatoinkin kokea Jumalan tiedon todeksi. Asia olisi edelleen niin vaikka uskontunnustusten kaikki lausumat todettaisiin tieteellisesti tosiksi, sillä jokainen päättää itse uskooko opetettuun ja haluaako elää sen mukaan. Kirjatieto ei ketään valista, niin käy vasta kun tiedon sisäistää. Muuten vain hokee opetettua, ilman tarvittavaa oivallusta asian suhteen.

Monien uskovien tavoin myös Maria asettui alkuun hie-man epäuskoisena ja ehkä hieman pelonsekaisesti Jumalan käytettäväksi. Vain ihmettelyn kautta syntyi usko siihen, että Jumala on jotain häntä suurempaa, jolle mikään ei ole mahdotonta.

Siihen ihmettelyyn myös meitä kutsutaan. Meistä kenenkään osa ei ole yhtä keskeinen kuin Marian, joka synnytti Kristuksen tähän maailmaan, mutta silti meidän osamme on yhtä tärkeä, sillä ehkä juuri sinun tai minun välityksellä Jumala tuo Kristuksen kautta pelastuksen toiselle ihmiselle vielä tänään tai huomenna. ✕

29.3.

KUNNIAN KUNINKAAN ALENNUSTIE
Palmusunnuntai**Liturginen väri:** violetti tai sininen**Mt.** 21:12-17 (18-22)**Virret:** 3: 1-3, 6 (alkuvirsi), 60 (päivän virsi), 206 (uhri-virsi), 228 (ehtoollisvirsi), 61 (loppuvirsi)**Muuta musiikkia:** M. Kilpiö: Palmusunnuntain psalmi, unisono ja urut (PM 333), I. Forrester: Hoosianna (RKPs), T. Tuukkanen: Tiellä ken vaelttaa, SA, vuorovirsi (PM 339), K. Larjava: Kuninkaamme saapuu (LV)

Vaihteeksi viikuna?

HANNA VANONEN

Palmusunnuntain ja 1. adventin yhteisten teemojen ansiosta palmunlehdät ovat kenties yksi suosituimmista jumalanpalveluksen elävöittämismateriaaleista. Erityisesti palmusunnuntaihin ne tietysti sopivat erinomaisesti, viitataanhan palmuun jo pyhän nimessä. Toisaalta Ut:ssa palmunoksista puhutaan varsin harvoin (Jh. 12:3; Ilm. 7:9), eivätkä ne esiinny kuin ensimmäisen vuosikerran mukaisessa palmusunnuntain saarnatekstissä. Siksi tulee miehen mieleen, voisiko palmusunnuntaina hyödyntää vaihteeksi toista kasviteemaa, joka on piilotettu kolmannen vuosikerran evankeliumin suluissa olevaan jaksoon (Mt. 21:18-22): viikuna esiintyy Ut:ssa huomattavasti useammin (15 kertaa), ja sillä on tärkeä symbolinen merkitys.

Päivän evankeliumissa kuvattu viikunapuun tapaus tuntuu yksittäisenä tapauksena erikoiselta, mutta kontekstiinsa sijoitettuna se avautuu paremmin. Hedelmän tekemistä on nimittäin aiemmin Matteuksen evankeliumissa käytetty oikean elämäntavan vertauskuvana: Johannes Kastaja velvoittaa ihmisiä tekemään hedelmää, jossa heidän kääntymyksensä näkyy (Mt. 3:8) ja uhkaa, että ”puu, joka ei tee hyvää hedelmää, kaadetaan ja heitetään tuleen” (Mt. 8:10). Vuorisaarnassa Jeesus varoittaa vääristä profetoista hyvin samantyyppisin sanankääntein (Mt. 7:16–20). Jonkinlaisesta vääränlaisen elämäntavan ongelmasta lienee siis kysymys viikunapuun kiroamisesta kertovassa kohtauksessakin. Se, kenen

tai minkä ongelmia nyt demonstroidaan, selviää välittömästä tekstiyhteydestä: edeltävästä ja seuraavasta kohtauksesta käy ilmi, että hedelmätön puu nököttää Jerusalemiin johtavan tien varressa. Jerusalemissa Jeesus on kohdannut kaupungin, joka ei tee hyvää hedelmää (vrt. myöhemmin Mt. 23:37). Viikunapuun heijastelee kaupungin tilaa, ja sen kiroaminen on symbolinen tuomion julistus Jerusalemmille.

Mitä rakentavaa saarnattavaa sitten voisi saada irti tuomionjulistuksesta? No ainakin sen, että Matteuksen evankeliumin kokonaisuudessa hedelmätön puu rinnastetaan yleisesti hedelmää tekevään puuhun: yhtä lailla kuin on mahdollista tehdä huonoa hedelmää tai jäädä hedelmättömäksi, on mahdollista tehdä hyvää hedelmää. Hyvän hedelmän tekeminen taas sopii paremmin kuin hyvin yhteen meneillään olevan paastonajan tavoitteiden kanssa; eikös hyvää hedelmää peräänkuuluttanut Johanneskin puhunut juuri mielenmuutoksesta ja paluusta Jumalan tahdon täyttämiseen – asioista, jotka kirkkokäsikirjassa liitetään nimenomaan paastonajan yhteyteen.

Toinen viikunapuukertomuksen teema on rukous, joka myös sitoo sen yhteen päivän evankeliumissa aiemmin kuvattun temppelivälikohtauksen kanssa. Riehukseen uhrikuluttiin liittyvän bisneksen harjoittajien keskellä Jeesus puhuu temppelistä rukouksen huoneena. Viikunapuun kiroamista taas seuraa – hieman yllättäen – opetus rukouksen voimasta. Nämä kaksi viittausta rukoukseen saattavat heijastella Matteuksen seurakunnan tilannetta: Jerusalemin temppelin tuhoutuessa symbolinen kirous on käynyt toteen ja vanhakantainen institutionaalinen yhteys Jumalaan on katkennut. Sen sijaan rukous edelleen on tiettyyn paikkaan tai rakennukseen sitoutumattoman seurakunnan voima. Rukouksen voimaa kannattaneet pohdiskella tänäkin päivänä, kun yhä useampi on sitä mieltä, ettei uskoon tarvita instituutioita tai rakennuksia. Minkämuotoisena ja -sisältöisenä rukous voisi olla aidosti seurakuntaa yhdistävä ja rakentava kanava – ja millaiseen rukoukseen erilaiset seurakuntalaiset osaisivat yhdessä liittyä?

Viikunapuusta avautuu siis useitakin saarnateemoja. Ja mitä siihen elävöittämiseen tulee: viikunapuita käytetään huonekasveina, joten niiden lehtiä on helposti saatavissa havainnollistamismateriaaliksi messuun. Ja ne viikunan tekemät hedelmät ovat vallan mainioita, makeita mutta terveellisiä. Mitä, jos tarjoaisi kirkkokahvilla pullan sijasta viikunoita? ✕

30.3.

JEESUS GETSEMANESSA
Hiljaisen viikon ma

Liturginen väri: violetti tai sininen

Mt. 26:30-56

Virret: 56: 1, 6, 7, 275, 404: 1, 3

Muuta musiikkia: J. Berthier: *Valvomaan ja rukoilemaan*, SATB (ML), J. Pachelbel: *Ach, was soll ich Sünder machen*, virsi 56 (imslp.org)

Tie kaikkein raskain

SATU SAARINEN

Palmusunnuntai aloittaa hiljaisen viikon, mutta monissa seurakunnissa varsinaiset hiljaisen viikon iltajumalanpalvelukset tai ahtisaarnat alkavat vasta maanantaina. Kirkkokäsikirjankin mukaan hiljaisen viikon palvelusten toteuttamiseen on monia vaihtoehtoja. Myös iltahetkien muoto voi vaihdella.

Omissa työskentelyseurakunnissani on toteutettu rikkaasti ja vaihdellenkin hiljaisen viikon kokonaisuus. On voitu mennä kirkkokäsikirjan mukaisten arkipäivien tekstien myötä. Tai on luettu periteiset, pitkät ahtisaarnat. On myös vietetty hiljaisuuden iltoja, joihin musiikki ja kaikki toiminta on suunniteltu tarkkaan esimerkiksi hiljaisen rukouslauluryhmän kanssa. On toteutettu tuomasmessumaiseen rukousalttari-hetkeen rukouspolkuja. Hiljainen viikko tarjoaa (kuten koko kirkkovuosi!) kauniin mahdollisuuden suunnitella ja toteuttaa illat vapaaehtoisvoimin.

Hiljaisen viikon iltana rukoillaan Getsemanessa yhdessä Jeesuksen kanssa. Edessä on pitkä yö, jonka vaiheissa tapahtuvat ratkaisevat käänteet. Kaikkien yllä leijuu pelko ja petos. Yksi jos toinen väsy, kolmas kieltää, neljäs pettää. Kaikki jättävät Jeesuksen yksin tuskailemaan, hänen nimenomaisesta pyynnöstään huolimatta: valvokaa kanssani!

Kun Juudaan paikalle johtamat vangitsijat sitten saapuvat ja Jeesus kahlitaan, kaikki pakenevat. Oma henki on kalliimpi.

Kuka meistä lopulta olisi kummempi? Olet ehkä nähnyt nyt netissä kiertäviä videon pätkiä siitä, miten ihmiset toimivat yllättävissä katastrofitilanteissa. Jokaisen oma reagoititapa tulee esiin peittelemättä silloin, kun on tosi kyseessä. Hädän hetkellä ei enää voi feikata.

Yhdessä videossa polulla kävelee porukkaa, lapsia ja aikuisia, kun vastaan tulee villieläin. Taitaa jonon viimeinen kuvata retkueen etenemistä käsivaralla. Tärisevä filmatisointi osoittaa, miten säikähdyksen vallassa osa vanhemmista kaappaa lapsen syliin ja juoksee pois, turvaan päin. Osa tarttuu lasta mistä ehtii ja retuuttaa pois – villieläimen pelastusvaisto asettuu vanhempaan! Mutta joku repäisee kätensä irti lapsen kädestä ja juoksee kuvaajankin kumoon.

Haluamme ajatella, että hädän tullen emme ole se heikomman hylkäävä henkilö. Mutta yhtä aikaa emme uskalla tuomita häntä. Emme tiedä, kuinka itse toimisimme vastaavassa tilanteessa. ”Tahtoa ihmisellä on, mutta luonto on heikko.” Harva meistä joutuu niin tiukkaan paikkaan, että luontomme testataan näin rajusti. Harva meistä itse tietää omien reagoititapojemme vaikuttimia, emme ole niitä itse voineet päättää tai niihin itse vaikuttaa.

Elämä muovaa meitä.

Yhteinen matka Jeesuksen ja opetuslasten elämässä oli muovannut joukon tiiviiksi, mutta silti pelko ajoi heidät erilleen. Vasta paljon myöhemmin he jälleen etsiytyvät yhteen. Silloin Kristuskin on taas, jälleen, heidän kanssaan.

Mutta siihen on vielä pitkä matka. Nyt on petoksen suudelman vastaanottamisen, kieltämisen ja yksinjäämisen aika. Matka yrttitarhasta Golgatalle on alkanut. ✕

Haluamme ajatella,
että hädän tullen
emme ole se
heikomman hylkäävä
henkilö. Mutta yhtä
aikaa emme uskalla
tuomita häntä.

31.3.

JEESUS TUTKITTAVANA
Hiljaisen viikon ti

Liturginen väri: violetti tai sininen

Mt. 26:57-27:10

Virret: 58, 274, 411

Muuta musiikkia: J. Haapasalo: *Jeesus olet elämäni*
-urkukoraali (KUR II)

Ihmisen heikkous

JUHA TANSKA

Kun hiljaisen viikon tiistain evankeliumitekstiä lukee etsien tekstikokonaisuuden läpi kulkevaa yhteistä teemaa, teeman voi mielestäni tiivistää kahden sanaan: ihmisen heikkous. Ahtisaarnan teksti kuvaa ihmisen heikkoutta usean esimerkkikertomuksen avulla.

Uskonnollisten vallanpitäjien heikkous

(Mt. 26:57-68; 26:1-2)

Juutalaisten ylin tuomioistuin antiikin ajalla, suuri neuvosto, sanhedrin, koostui 71 jäsenestä. Kirjanopineet edustivat lainopillista asiantuntemusta. Uskonnollisten johtajien heikkous näkyy siinä, että he kokoontuvat yöllä käymään oikeutta ja etsimään vääriä todisteita.

”Viimein astui esiin kaksi miestä, jotka väittivät Jeesuksen sanoneen: ”Minä voin hajottaa Jumalan temppelin ja rakentaa sen uudelleen kolmessa päivässä.” Syytökset ovat puolitotuksia. Jeesus on ollut kriittinen temppeleikultin vääristymille samalla tavalla kuin profeetat ennen häntä (ks. Mt. 21:12-13). Hän on myös enustanut temppelin tuhon (Mt. 23:38; 24:2), mutta näisäkin kohdin Jeesuksen toiminta muistuttaa Vanhan testamentin profeettojen esimerkkiä.

Kun öinen kuulustelu ei etene toivotulla tavalla, Kaifas kysyy suoraan: ”Minä vannotan sinua elävän Jumalan nimessä: sano meille, oletko sinä Messias, Jumalan Poika.” ”Itsepä sen sanoit”, vastasi Jeesus. Molemmat termit Messias ja Jumalan Poika olivat kansankielessä odotetun

hallitsijan arvonimiä, hänen joka tuhoaa Israelin viholliset ja perustaa kuningaskunnan.

Kaifas yrittää pakottaa Jeesuksen myöntymään niin, että hän voi raportoida Pilatukselle Jeesuksen suunnitteleman kapinaa. Jeesuksen vastaus, ”itse sinä sanot niin”, pakottaa Kaifaksen ottamaan vastuun sanoistaan ilman, että Jeesus itse tekee itsensä syylliseksi. Vaikka Jeesus on Voideltu, Jumalan Poika, (Mt. 16:16), hän ei ole messias ylipapin tarkoittamassa poliittisessa mielessä.

Öinen, laitton oikeudenkäynti päättyy jo ennalta syylliseksi sovitun nöyryyttämiseen. Yöllä pidetty oikeudenistunto ei ollut laillinen, siksi päätös Jeesuksen surmaamisesta tehdään vasta aamulla.

Pietarin Heikkous (Mt. 26:69-75)

Pietari on seurannut Jeesusta ylipapin palatsin pihalle. Hän, joka on luvannut olla hylkäämättä Jeesusta, vaikka kaikki muut hylkäisivät, joutuu kohtaamaan pelkonsa ja heikkoutensa. Kolmannella kerralla Pietari kieltää kirollen Jeesuksen.

Juudaksen ja ylipappien heikkous (Mt. 27:3-9)

Juudas, nähtyään mihin hänen tekonsa johtaa, katuu. Hän pyrkii lieventämään tekonsa seurausta, menee palauttamaan rahat ja tunnustaa, että on kavaltanut viatoman miehen. Ylipapit suhtautuvat kylmästi rikoskumppaniinsa eivätkä ole kiinnostuneita Juudaksen katumuksesta. Kertomus 30 hopearahasta kaikuu viittauksista Vt:n teksteihin (ks. Sak. 11:12-13, Jer. 18:1-12 ja Jer. 9:1-13). Vt:n taustaa vasten savenvalajan pellon ostaminen näyttäytyy, ylipappien itse sitä ymmärtämättä, vertauskuvallisena tekona, joka ennakoii ylimmäisen papin omaa tuhoutumista. Ironista on se, että ylipapit ovat juuri syyllistyneet valtavaan rikokseen, mutta pähköilevät paljon pienemmän asian, verirahojen, hallinnoinnin kanssa.

Oma heikkouteni

Evankeliumi on kuin peili, jonka äärellä näen jotain myös itsestäni. Ei ole kyse vain toisten heikkouden tai syntisyyden aiheuttamasta mielihyvän ja vastenmielisyyden sekaisesta kauhistelusta. Missä kohtaa itse olen heikko, kun katselen itseäni evankeliumin asettaman peilin äärellä? Juudaksen heikkoutena pidetään jo evankeliumissa ahneutta, mutta ehkä heikkous on muutakin, loukkaantumista siihen, että Jumalan toiminta maailmassa näyttää voimattomalta.

Jumalan Poika kärsii hiljaa ihmisen heikkouden keskellä. Jeesuksen vaikenemisessa täyttyy Jesajan 53:7 sana (vrt. Ps. 38:12-14 ja Mt. 27:12, 14). Näin tapahtuu edelleen, maailman kauhujen keskellä, kun ihmiset runtelevat ja tuhoavat toisiaan. Ihmisen osaan sitoutunut Jumalan Poika kärsii salatulla tavalla hiljaa kärsivissä ja näiden rinnalla.

✕

1.4.

JEESUS TUOMITAAN
Hiljaisen viikon ke

Liturginen väri: violetti tai sininen

Mt. 27:11-32

Virret: 62: 7-9, 260

Muuta musiikkia: J. Yli-Annala: Rukous (PM 193), J. S. Bach: *Herzliebster Jesu, was hast du verbrochen*, BWV 1093, (virsi 71)

Hyvyyden voima

ARI OINAS

Oletko ennen kuullut puhuttavan kellokeskiviikosta, tikkutiistaista, malkamaanantaista ja hiljaisen viikon toisesta nimestä piinaviikko. Minulle nuo olivat pääosin uusia nimityksiä. Kun asiaa ajattelee, niin ne ovat ehkä jopa parempia kuin nykyaikaiset termit hiljaisen viikon maanantai, tiistai jne. Niillä oli myös vahva kristillinen sanoma, joka valmisti meitä tulevaan pääsiäisjuhlintaan. Piinaviikkonimitys korosti viikon sisältöä, joka alkoi jo Kristuksen kokemasta kuolemanpelosta Getsemanen puutarhassa.

Malkamaanantain aiheena on kärsivä, piinattu ja hylätty Kristus. Hän valmistautui kohtaamaan syytökset syyttömänä ilman opetuslapsiaan, jotka hylkäsivät hänet, kun hän heitä eniten tarvitsi. Malka viittaa ihmisten taipumukseen syyttää olosuhteista enemmän toisia kuin itseään, esimerkiksi nähdä rikka toisen silmässä, mutta ei malkaa omassa silmässään. Malka on vanha nimitys olki- tai tuohikatolla olevasta harjalta räystäälle ulottuvasta katemateriaalin painona käytetystä halkaistusta kuusiseipästä.

Niinpä: näkee toisen silmässä olevan rikan, mutta ei omassa silmässä sojottavaa kuusiseivästä! Samalla se kuvastaa, mitä Kristus joutui kohtaamaan syyttömänä, sillä hänellä ei ollut silmässä sen enempää rikkaa kuin malkaa. Malkamaanantain tehtävänä on yhä herättää ihmisten omatuntoja hiljaisen viikon alkaessa. Ehkä suomalaisten käyttämä malkanimitys tulee siitä, että joskus on malka irronnut katolta ja syöksynyt kohtalokkain seurauksin alas.

Tikkutiistaina muisteltiin Jeesuksen kärsimystä ja mitä hän joutui kokemaan. Ennen vanhaan puhuttiin Jeesuksen pistelystä, jolla tarkoitettiin, että häntä puhuteltiin pisteliäästi neuvoston, Herodeksen ja Pilatuksen kuulusteiluissa. On kuin häntä olisi pistelty terävillä tikuilla.

Kun kellokeskiviikon aamu koitti, se merkitsi, että Kristus vietiin saamaan lopullisen tuomionsa. Pilatus yritti vielä vedota ihmisiin todeten, että pitää Jeesusta syyttömänä, mutta turhaan. Ihmiset eivät nähneet Jeesuksessa ihmistä tai lähimmäistä, vaan harhaoppisen opettajan. Uskonnollisessa kiihkossaan he loivat mieliinsä viholliskuvan, joka oikeutti heidät huutamaan Pilatukselle kurkku suorana, täynnä vihaa: Ristiinnaulitse, ristiinnaulitse! Sinä hetkenä kello soi Kristukselle, josta nimitys kellokeskiviikko. Risti asetettiin hänen kannettavakseen ja matka Golgatalle alkoi.

On outoa ajatella, että Kristuksen seuraajista ei ollut Kristusta auttamaan noina viimeisinä hetkinä. Olisi pitänyt osoittaa uskollisuutta. Kaikki seuraajat olivat kaikonneet. Kellokeskiviikko merkitsi omaa tutkimista ja valmistautumista kiirastorstain rippiin, josta on käytetty myös nimitystä kierotorstai, joka viittaa Vapahtajan katsomiseen kieroön samalla tavoin kuin nuo huutajat, jotka vaativat ristiinnaulitsemista. Jotta siltä välttyttäisiin, oli tärkeä valmistautua rippiin jo kellokeskiviikkona, että kellot eivät löisi myös omalle kohdalle. Samalla kellokeskiviikko oli myös ilon päivä maaseudulla, sillä silloin kevät alkoi. Sen merkiksi ripustettiin kellot lehmien kaulaan ja päästettiin ne laitumille. Voi, minkälaista iloa ne osoittivat, vanhatkin lehmät hyppivät ja juoksivat ilosta. Olen itsekin sen nähnyt. Se oli esimakua siitä, minkälainen on tulevaisuus niille, jotka uskovat Kristukseen ja saavat synnit anteeksi.

Kellokeskiviikkona on tärkeä muistaa, että Kristus kuoli jumalattomien puolesta. Ilman Kristusta myös me kaikki kuulumme Jumalattomien joukkoon! Paavali toteaa, että tuskin kukaan haluaa kuolla edes nuhteettoman ihmisen puolesta; hyvän ihmisen puolesta joku ehkä on valmis antamaan henkensä, mutta Jumala osoittaa rakkautensa meitä kohtaan siinä, että Jeesus Kristus astui ristinkuolemaan syyttömänä, meidän puolestamme, jotka olemme syyllisiä. Se on kutsu katsomaan häneen, joka loistaa hyvyyden voimaa, jotta jotain siitä tarttuisi myös meihin. ✕

2.4.

PYHÄ EHTOOLLINEN
Kiirastorstai

Liturginen väri: violetti tai sininen

Mt. 26:17-30

Virret: 227 (alkuvirsi), 224: 4, 6 (synnintunnustusvirs), 220: 1-4 (päivän virsi), 223 (uhrivirsi), 222 (ehtoollisvirs), 77 (loppuvirsi)

Muuta musiikkia: A. Frostenson: *Hiljaa sydämemme pöytä katetaan* (RVK 395), J. Haapasalo: *Ehtoollislaulu*, SATB (YK 176), C. Franck: *Panis Angelicus*, S. Rintamäki: *Ehtoollislaulu* (Lasten virsi), J. Maukonen: *Sinä avaat kätesi* (NSV 2015), J. S. Bach: *Christe, du Lamm Gottes* (BWV 619)

Erikoinen ateria muistuttaa historiasta

NIKO HUTTUNEN

Kiirastorstain erityisaiheena on ehtoollinen. Antiikin maailmassa se ei ollut vailla analogioita. Eri-
laisten ammatti- ja kulttiyhteisöjen juhla-aterioilla oli uskonnollisia osuuksia, joissa esimerkiksi viiniä uhrattiin yhdistyksen suojelusjumalalle. Paavalikin osoittaa tajuavansa analogiat, kun hän puhuu ehtoollisesta samassa yhteydessä temppelien uhriaterioiden kanssa (1. Kor. 10:16-21).

Analogioittensa tapaan myös varhaiskristillinen ehtoollinen linkittyi muuhun ateriointiin. Paavali muistuttaa, että ehtoollinen pitää erottaa muusta syömisestä ja juomisesta (1. Kor. 11:29). Se, että Paavali varoittaa sekoittamisesta, kertoo, että ehtoollisen viettäminen ei hänen aikanaan poikennut radikaalisti muusta ruokailusta. Eroon piti erityisesti kiinnittää huomiota.

Myös Matteuksen evankeliumi kuvaa ehtoollisen osana muuta ateriaa. Nykyinen käännös sanoo, että ehtoollisen asettaminen tapahtui ”aterian aikana”. Vuoden 1938 kirkkoraamattu sanoi, että se tapahtui heidän syödessään, mikä sanastoltaan on lähempänä kreikan-kielistä alkutekstiä.

Ehtoollinen oli siis oma, muusta aterioinnista erillinen kulttiateria. Sen kosketuskohta tavalliseen ateriaan oli kuitenkin nykyistä vahvempi ja ehtoolliseen kuuluva teologia ”tuli lihaksi” kokemuksessa konkreettisesta ateriyhteydestä. Ehtoollisen ohessa tapahtuneella niin sanotulla *agapē*-aterialla köyhemmät seurakunnan jä-

senet tulivat ravituiksi – ainakin teoriassa. Paavali suorii aterialla tapahtuneita väärinkäytöksiä.

Nykymuotoisen ehtoollisen ongelma on toisenlainen kuin Raamatun kuvaamassa varhaiskristittyjen maailmassa. Jos siellä ehtoollinen uhkasi sekoittua muuhun ateriointiin, meillä ehtoollisen linkitys muuhun ateriointiin on hävinnyt. Jopa itse ehtoollisaineet ovat eriytyneet muusta ravinnosta. Öylätit eivät muistuta lainkaan sitä leipää, mitä syömme. Vahva ja makea ehtoollisviini puolestaan ei muistuta lainkaan sellaista viiniä, jota juodaan tai on koskaan juotu ruokajuomana.

Piispainkokouksen antama *Jumalanpalveluksen opas* suorastaan korostaa, että ehtoollisleivän täytyy ulkoisesti erottua muusta leivästä ja vain poikkeuksellisesti voidaan käyttää kohotettua leipää. Kohottamattoman leivän käyttöä perustellaan raamatullisilla ja käytännöllisillä syillä.

Raamatullinen peruste tulee tämän kiirastorstain tekstistä. Sanotaanhan siinä, että ehtoollinen asetettiin kohottamatta jääneen ”happamattoman leivän juhlan ensimmäisenä päivänä”. Tämän kiirastorstain tekstistä tulee myös se piispainkokouksen ohje, että ehtoollisviininä tulee käyttää ”viiniköynnöksen antia”. Tähänhän Jeesus viittaa tekstin lopussa.

Ehtoollisaineiden erikoisuudella pyritään siis toisaalta erottamaan ehtoollinen muusta ruokailusta ja toisaalta viittaamaan ensimmäisellä ehtoollisella käytettyihin aineisiin. Samalla on menetetty ehtoollisen yhteys konkreettiseen ateriointiin. Piispainkokouksen ohjeistus ei pidä sitä merkittävänä. Tärkeämpää on yhteys kerran tapahtuneeseen historialliseen ehtoollisen asettamiseen.

Historiallinen raamatuntutkimus on tuonut esiin, että monia Raamatun kertomia tapahtumia ei ole koskaan tapahtunut. Eräiden keskeisten asioiden kohdalla kirkko kuitenkin korostaa, että ne ovat historiallisesti tosia. Ehtoollisaineita koskeva piispainkokouksen ohjeistus osoittaa, että ehtoollisen asettaminen kuuluu näihin asioihin, joiden historiallisuudesta halutaan pitää kiinni ja johon erikoisilla aineilla halutaan viitata.

Kristillinen traditio eri evankeliumeissa, Paavalilla ja eräissä Uuden testamentin ulkopuolisissa lähteissä osoittaa, että ehtoollisen asetussanojen ja käytäntöjen välillä oli eroavaisuuksia – ihan niin kuin nykyäänkin. Oleellista kuitenkin on, että Jeesus todella asetti ehtoollisen ja että me muistamme sen. Niinhän asetussanoissa sanotaankin.

Erikoinen ehtoollisateria pyrkii kaikessa muodollisuudessaan säilyttämään mielessä yhteyden historiaan. ✕

3.4.

JUMALAN KARITSA

Pitkäperjantai

Liturginen väri: musta

Mt. 27:33–54

Virret: 67 (alkuvirsi), 779 (seurakunnan yhteinen psalmin kertosäe), 72 (päivän virsi), Virsi 63 ("Rukous ristin äärellä" jälkeen), 70 (loppuvirsi)

Muuta musiikkia: J. Haapasalo: Jumalani miksi hylkäsit minut, SATB (KPs II), S. Salonen: Yön pimeyttä täällä (Fazer), E. Houland: Hän tiensä raskaan kulki (RVK 442), P. Koivusalo: Tulkaa kaikki katsokaatte (PM 343), J. S. Bach: Ach Herr, mich armen Sünder, BWV 742, (virsi 63)

Riisuttuna

HANNA VANONEN

Pitkäperjantai on kirkkovuoden riisutuin pyhä: ei urkuja, ei ehtoollista, ei värejä, ei valoa. Erilainen jumalanpalvelus vaikuttaa huomattavasti kanttorien valmistautumisrutiineihin, kun instrumenttien sijaan onkin pärjättävä vain ihmisänten voimin. Myös kirkkotilan jumalanpalvelusta varten valmistettava kirkonpalveluskunta huomaa eron tavalliseen messuun selvästi. Sen sijaan saarnaajalle pitkäperjantaihin valmistautuminen ei välttämättä poikkeaa tavanomaisesta – mutta riisuttu jumalanpalvelus voisi kyllä hyvin haastaa pohtimaan, miten karsimisen idea voisi näkyä saarnassa.

"Riisuttuun saarnaan" voi pyrkiä puhtaan teknisesti vaikkapa lyhentämällä ja yksinkertaistamalla omia lauseita – jolloin saarnan sisältökin joskus kristallisoituu kuin itsestään. Myös jonkinlainen omien tyypillisyyksien tarkastelu voi pohjustaa tietä "riisuttuun saarnaan": uskaltaisiko pitkäperjantaina luopua hetkeksi omasta tavanomaisesta saarnatyylistään, mielitehokeinoistaan tai suosikkifraaseistaan – tai tehdä muutoksia siihen tyypillimpään saarnanvalmistusprosessiinsa? Karsiminen ei tarkoita vain luopumista vaan myös tilan antamista uudelle. Näinhän pitkäperjantain musiikkikin toimii: kun jotain jätetään pois, saadaan jotain erilaista, usein puhuttelevaa, tilalle.

Yksi mahdollisuus "riisutun saarnan" valmisteluun on pyrkiä purkamaan mielestään kaikki ennako-oletukset siitä, millainen saarnan pitäisi olla ja mitä pitkäperjantain

evankeliumista pitäisi ajatella. Tässä kannattaa hyödyntää paastonaikaa ja sen tarjoamaa mahdollisuutta paitsi luopumiseen myös syventymiseen. Jos evankeliumikatemelman jakaa yksittäisiin virkkeisiin (36) tai muihin itselleen sopiviksi katsomiin yksikköihin, saa helposti purtavaa melkein jokaiselle paastopäivälle ennen pitkäperjantaita. Helppo harjoitus on esimerkiksi lukea kunakin päivänä yksi virke ja kirjoittaa sen herättämiä ajatuksia ylös vaikkapa viiden minuutin ajan – miettimättä sen kummemmin, ovatko ne sopivia saarnan pohjaksi. Usein on hedelmällistä kirjoittaa tällainen lyhyt hetki nostamatta kertaakaan kynää paperista, jolloin luontainen kontrolli ei ehdi sensuroida mieleen juolahtaneita ajatuksia. Tällä tekniikalla saattaa yllättäen löytää tekstiin uusia näkökulmia, joista sitten varsinaisen saarnan lähestyessä voi poimia yhden tai kaksi aiheekseen. Tuoreutta voi hakea myös tekemällä kirjoitusharjoituksen kunakin päivänä hieman eri paikassa: oma mieli ja kynä voivat tuottaa jakeista hyvinkin erilaisia ajatuksia riippuen siitä, kirjoittaako keittiön pöydän ääressä, bussin takapenkillä, aamutuimaan tyhjässä kirkkosalissa tai kuntosalin pukuhuoneessa. Intuitiivinen työskentely tekstin kanssa on mahdollista toteuttaa lyhyemmälläkin aikavälillä, jolloin voi valita kirjoituspyrähdyksen aiheiksi vain tiettyjä tekstinosia. Olennaista on joka tapauksessa riisua rajoittavat ennakoajatuksukset niin pitkälle kuin mahdollista ja katsoa, mitä syntyy.

Riisuttuna olemista voi myös käyttää saarnan teemana. Osalla jumalanpalvelukseen tulijoista ja sen toimittajista on kenties takana kuusi viikkoa luopumisharjoitusta, joilla on etsitty riisutumpaa elämää. Joku taas tulee etsimään yksinkertaisuutta juuri pitkäperjantain kirkkotilaisuuksista ilman sen kummempaa paastoamista. Karsiminen puhuttelee erityisesti niitä monia, joita ympärille kertyvä tavara ja jatkuva ärsyketulva ahdistavat. On kuitenkin hyvä ottaa huomioon, että evankeliumissa riisuttuna olemisen on jotakin muuta kuin positiivista life-coachingia. Kaikesta – ystävien tuesta (vrt. Mt. 26:21, 31), ravinnosta (26:29), vaatteista (27:28, 35), kunnioituksesta (26:68; 27:29, 39, 41, 44) ja jumalallisesta avusta (26:53-54; 27:46) – luopuminen ei Jeesuksen tapauksessa johda henkilökohtaiseen hyvinolontunteeseen ja ihmisenä kasvamiseen vaan Jumalan suuremman suunnitelman täyttämiseen. ✕

4.4.

JEESUS HAUDASSA
Hiljainen la

Liturginen väri: musta

Mt. 27:62-66

Virret: 80, 315

Muuta musiikkia: J. Löytty: Toisen päivän iltana (NSV 15), A. Belhu: Voi hänen rakkauttaan (ML), J. S. Bach: O Lamm Gottes, unschuldig, BWV 618 (virsi 65)

Pääsiäislauantain kulttuuri

JUHA TANSKA

Ainoastaan Matteus kertoo vartioston asettamisesta haudalle. Kertomuksen tarkoituksena on kumota juutalaisten väite, että Jeesuksen oppilaat ovat salaa varastaneet Jeesuksen ruumiin. Ylipapit ja fariseukset ovat evankeliumeissa yleensä eri mieltä keskenään, mutta päätöksessä Jeesuksen surmaamisesta he ovat yksimielisiä (vrt. Mt. 21:45). Nyt he ovat huolissaan siitä, että Jeesus nousee kuolleista (Joonan merkki), ja tahtovat varmistua, että oppilailla ei ole suunnitteilla juoni, jonka avulla he voivat väittää Jeesuksen nousseen kuolleista. He saavat Pilatukselta vartioston, sinetöivät haudan omalla sinetillään ja asettavat vartion.

Kertomus on epäsuora todiste siitä, että kysymys Jeesuksen kohtalosta ristiinnaulitsemisen jälkeen herätti jo varhain kiistelyä Jeesuksen seuraajien ja vastustajien välillä. Jeesuksen seuraajat vetosivat siihen, että Jeesus oli varmasti ruumiillisesti kuollut, varmasti haudassa ja hauta todistettavasti suljettu ja vartioitu. Kristinuskon kertomuksen sisällä eläen ei tällaiselle todistelulle ole välttämättä tarvetta. Kristitty vakuuttuu, tavalla ja toisella, heikosti tai vahvemmin elämänsä aikana, että hän elää suhteessa elävään Jeesukseen Kristukseen.

Jostakin syystä pienelle osalle heistä, joille uskon salaisuus ei ole avautunut, on voimakas tarve osoittaa, että kristittyjen usko on petosta, kavalaa juoni, villitystä. Ylipappien ja fariseusten motiivina oli oman aseman ja toiminnan puolustaminen. Heidän keinonsa osoittaa kris-

tinuskon valheellisuus vetoaa järkeen.

Lyhyestä tekstistä avautuukin yhtenä teemana kysymys siitä, miten kohtaamme torjunnan, jonka ylösnousemususko osassa ympäristöämme herättää. Miten puhua uskosta nykypäivän maailmassa? Mihin ylösnousemususkomme perustuu? Millaisia perusteluja uskolleen ensimmäiset kristityt käyttivät, millaista uskon puolustusta? Päivän evankeliumissa myös puolustus vetoaa järkeen: haudallahan oli vartijat, oppilaat eivät olisi pystyneet varastamaan ruumista.

Toisaalta aktiivista kristinuskon vastustamista suurempi haaste on laajalle levinnyt relativistinen välinpitämättömyys, johon liittyy pettymys aatteisiin ja kriittisyys kaikkia kokonaisvaltaisia tai varsinkin totalitaarisilta vaikuttavia maailmanselityksiä kohtaan. Ehkä liittymäkohta evankeliumin ja vallitseva kulttuurin välillä onkin tässä: kokemus Jumalan poissaolosta. Se, minkä evankeliumi tiivistään yhteen päivään ristiinnaulitsemisen ja ylösnousemuksen välissä, on omassa kulttuurissamme muodostunut vallitsevaksi kokemukseksi – jatkuvaksi pääsiäislauantaiksi, Jumalan kuoleman tilaksi.

Toinen teema, jota vasten tarkastella pääsiäislauantain evankeliumia, liittyy ruumiilliseen kuolemaan. Sekä päivän Vt:n teksti (vaikeasti tulkittava Job 19:25-27) että Ut:n lukukappale (1. Piet. 3:18-22) puhuvat ruumiillisesta kuolemasta. Kumpikin teksti puhuu kuolemasta ruumiillisena realiteettina, Job hyvinkin naturalistisesti: ”-- kun minun nahkani on riekaleina ja lihani on riistetty irti --” Todellinen ruumiillinen kuolema oli myös Jumalan pojan osa. Näin syvästi Jumala on sitoutunut ihmisen osaan. Mutta siinä, mikä on peruuttamatonta, tuhoisaa, rumaa, on molemmissa päivän lukukappaleissa läsnä jo uuden elämän salaisuus.

Kolmas teema, jota vasten ihmisen vaikeutta uskoa voisi tarkastella, liittyy kasteeseen. Pääsiäispäivä on ollut yksi vanhimpia kasteelle valmistautumisen päiviä kristikunnassa. Aikuisten kasteoppilaiden pitkä kasteopetus on huipentunut kasteeseen pääsiäisyönä. Jos pääsiäisyön messua ei vietetä, mutta pääsiäispäivän evankeliumia Jeesuksesta haudassa käytetään muussa jumalanpalveluselämässä, päivän teemaan on luontevaa liittää näkökulmia kasteesta. Onhan juuri kaste kristillisessä perinteessä lääke epäuskkoa vastaan. ✕

5.4.

KRISTUS ON YLÖSNOUSSUT!

Pääsiäispäivä

Liturginen väri: valkoinen

Mt. 28:1–8

Virret: 84 (alkuvirsi), 126 (kiitosvirsi Pyhälle Kolminaisuudelle), 85 (päivän virsi), 95 (uhrivirsi), 221 (ehtoollisvirsi), 92: 1–3, 7 (ylistysvirsi)

Muuta musiikkia: J. Haapasalo: Tämän päivän on Herra tehnyt, SATB (KPs II), N. Telfer: Let The Song Begin, SATB (Leslie Music Supply Inc), Tansanialainen: Aurinko tanssii (UM), Namibialainen: Jeesus voitti kuoleman vallan (NSV 15), H. Kataja-Kantola: Iloitkaa, ihmiset (LV), J. S. Bach: Erstanden ist der heilig Christ, BWV 628, (virsi 92)

Evangelistan erikoistehosteet

HANNA VANONEN

Matteuksen evankeliumissa pitkäperjantain ja pääsiäisen kuvauksiin liittyy paljon samanlaisia elementtejä: Jeesuksen kuolinhetkellä maalkaa järjestä (Mt. 27:51) ja sama tapahtuu naisten saapuessa tyhjälle haudalle (28:2). Maanjäristyksen lisäksi Jeesuksen kuolinhetkeen liittyy hautojen aukeneminen ja ”monien poisnukkuneiden pyhien” ylösnouseminen (27:52). Vastaavat tapahtumat seuraavat jälleen pääsiäisenä: enkeli saapuu vierittämään kiven haudan suulta ja näyttämään, että Jeesus on ylösnoussut (28:2, 6). Vartijat vartioivat sekä Jeesuksen ristiä (27:54) että hautaa (28:4), mutta ratkaisevalla hetkellä molemmat vahtijoukot säikähtävät pahan kerran. Ja niin ristin kuin haudankin luona tapahtumia ovat todistamassa samat, nimeltä mainitut naiset (27:56/28:1).

Nämä ristiinnaulitsemiskertomusta ja tyhjän haudan kuvausta yhdistävät piirteet ovat samalla myös Matteuksen evankeliumin erityispiirteitä: muut evangelistat eivät kerro maanjäristyksestä Golgatalla tai haudalla, samoin hautojen avautuminen Jeesuksen kuolinhetken yhteydessä on muualla tuntematon tapahtuma. Vartijat mainitsee vain Matteus ja siitä, ketkä naiset haudalle saapuivat, on erilaisia versioita. Erityispiirteet ovat sikäli huomionarvoisia, että ne tekevät tästä kolmannen vuosikerran tekstistä varsin omaleimaisen. Ne tuovat Jeesuksen viimeisiin hetkiin ja erityisesti ylösnousemuskertomukseen dramatiikkaa: kun muilla synoptikoilla naiset

näkevät haudalla enkelin tai kaksi, jotka ovat ilmaantuneet kuin tyhjästä ja jo ennen naisten saapumista vierittäneet kiven haudan suulta, Matteuksen versiossa naiset saavat omin silmin todistaa – maanjäristyksen kera – enkelin laskeutumista taivaasta. Enkeli myös avaa haudan naisten silmien edessä. Vartijatkaan eivät tarkemmin ottaen pelkästään säikähdä vaan kaatuvat maahan ”kuin kuolleet”. Matteuksen tapahtumakuvaus on ilman muuta visuaalisin ja dramaattisin pääsiäiskertomusten joukossa.

Niin vaikuttavia kuin Matteuksen erikoistehosteet ovatkin, nykykuulijan korvassa nämä action-elementit saattavat valitettavasti kuulostaa vieraannuttavilta. Matteuksen erikoistehosteita tarvitsevat erityisesti ne, jotka ovat kaukana vallan ja rahan keskuksista, joiden toivo on lujimmin juuri yliluonnollisessa, eskatologissävytteisessä käänteessä – koska muunlaistakaan toivoa ei ole näkyvissä. Useimmille hyvinvoinnin ja korkean teknologian ympäröimille ihmisille ylösnousemuskertomus lienee helpompi vastaanottaa mahdollisimman yksinkertaisena: naiset tulevat haudalle ja jostain syystä vaikuuttuvat, että elämä ei lopu kuolemaan. Tähän kuka tahansa voi samastua; valonkajastukseen murheen keskellä, jonkinlaiseen vakuuttuneisuuteen, että kaikki ei ole tässä. Kaikenlainen ylimääräinen hehkutus tuntuu tekävän koko jutusta epäuskottavaa kitschiä ja houkuttaa näkemään Raamatun satukirjana vaila sen syvempää merkitystä. Toisaalta täytyy huomata, että samaan aikaan toisenlaiset tehosteet näyttävät kuitenkin puhuttelevan. Ortodoksinen pääsiäinen on saanut viime vuosina runsaasti palstatilaa mediassa eikä kenties vähiten ”erikoistehosteidensa” ansiosta: värit, tuoksut, maut ja äänet huokuvat esiin ortodoksien juhlanviettoa kuvaavista lehdistyistä. Tällaisille aavistuksen eksoottisille tehosteille on tilausta. Juuri siksi saarnaajan ehkä kannattaisi tänä pääsiäisenä tarttua Matteuksen tehosteisiin ja kysyä, mitä ne itsessään herättävät, mitä niiden takana on ja miten seurakuntalaiset ne kokevat. Samoin voin myös pohdita, millaisia tehosteita kaipaamme muuten ja mistä niitä etsimme: miksi viihdeteollisuus houkuttaa, mutta ikiaikainen kertomus tuntuu tylsältä? Voisiko pics or it didn't happen -sukupolvi jollakin tavalla löytää hengenheimolaisen Matteuksesta, joka osaa näyttää spehtaakkeli-henkisen kuvan ylösnousemuksen ensitodistajien kokemuksesta? ✕

6.4.

YLÖSNOUSSEEN KOHTAAMINEN

2. pääsiäispäivä

Liturginen väri: valkoinen

Mt. 28:8-15

Virret: 99 (alkuvirsi), 129 (kiitosvirsi Pyhälle Kolminaisuudelle), 101 (päivän virsi), 96 (uhrivirsi), 226 (ehtoollisvirsi), 449 (ylistysvirsi)

Muuta musiikkia: J. Maukonen: Aurinkomme ylösnousi, SAB (PM 544), P. Simojoki: Pääsiäinen jatkaa (LV), P. Simojoki: Pyhän kosketus SATB (UM)

Olennaisen äärelle!

NIKO HUTTUNEN

Toisen pääsiäispäivän aiheena ovat ylösnousseen ilmestykset. Aihe on sikäli tärkeä, että pelkkä tyhjä hauta ei todista ylösnousemuksesta. Vainajan voi olla poissa haudasta eri syistä. Tämän sunnuntain evankeliumi esittää kilpailevana, joskin valheellisena selityksenä sen, että ruumis on kuljetettu pois. Samoinhan Magdalan Maria selittää tyhjän haudan Johanneksen evankeliumissa (20:2, 13-15).

Ilmestyksiä ajatellen saarnatekstiksi riittäisivät pelkät alkujakeet. Tekstin rajausta voi kuitenkin perustella sillä, että evankelista on maalannut ilmestyksiä kokevien naisten ja opetuslasten vastahahmoiksi juutalaisten ylipapit ja kansan vanhimmat sekä sotilaat näiden käskyläisinä. Kun naiset ja sittemmin opetuslapset lähtevät viemään sanomaa ylösnousemuksesta, vasta-apostolit julistavat valhetta. Sotilaat tekevät petoksensa rahojen voimalla kuin Juudas.

Vastakohta-asetelman perusteella olisi hyvä mahdollisuus tehdä pasifistis-antisemitistinen saarna. Kannattaa ehkä kuitenkin miettiä, miten kristillistä on olla näin raamatullinen. Tarvitseeko ylösnousemuksen iloa kirkastaa sillä, että luo sen rinnalle mahdollisimman synkän vertailukohdan? Eivätkö ylösnousemuksen omat säteet muka riitä? Ehkä on parempi tyytyä ymmärtämään vastakohtaa – ja sitä, miksi se on lopulta epäolennainen.

Juutalaisvastainen pääsiäissaarna ei olisi aivan uutta kristinuskon historiassa. Sotilaiden mainetta sen sijaan

alettiin jo varhain puhdistaa, mikä näkyy esimerkiksi Pietarin evankeliumissa. Se on luultavasti kirjoitettu Matteuksen kertomuksen perusteella, mutta sotilaat eivät enää ole ”pahiksia”. Juutalaisista sen sijaan tulee yhä pimeämpiä hahmoja.

Kehitys on eräällä tavalla merkillinen. Varhaiset kristityt todennäköisesti kokivat uhkaa vain roomalaisten taholta. Silti juuri roomalaisia ruvetaan kuvaamaan myönteisesti samalla kun käytännössä vaarattomat juutalaiset maalataan entistäkin synkemmiksi. Selitys piilee siinä, että roomalaisiin on tarve solmia suhteita, juutalaisista puolestaan uusi uskonto halusi itsenäistyä ja erottautua.

Varhaisen kristinuskon epävirallinen ja epävarma valtiollinen asema loi niin suuren kuilun, että sen umpeen kurominen oli kaikin puolin toivottavaa. Siksi lahjuksia ottavat ja valehtelevat sotilaat oli helppo unohtaa tai muuttaa myönteisemmiksi hahmoiksi niin kuin Pietarin evankeliumissa tapahtuu.

Tämän kehityksen siemenet näkyvät jo Matteuksen evankeliumissa. Juutalaisten johtajat ovat vastaevankeliumin varsinaiset käynnistäjät. Sotilaat vain säestävät ja panevat toimeen. Tältä kannalta on hyvin ymmärrettävää, että myöhemmin juuri juutalaisten roiston asemasta pidettiin kiinni, mutta ”säestäjien” kuva saattoi muuttua.

Ilmiö on edelleen ajankohtainen. Kiivaimmat syytökset singotaan siihen suuntaan, johon rajanvetoa halutaan tehdä. Ulkopuolisen silmissä tällaisten ryhmien kiistely voi olla suorastaan absurdia: eikö juutalaisilla ja varhaiskristityillä ollut paljon yhteistä monoteismista alkaen?

Kristillisen identiteetin määrittelystä tulee mieleen kirkollinen keskustelu: kuinka kaksi Jeesukseen uskovaa voikin olla niin erimielisiä? Samalla olennainen meinaa unohtua niin kuin tässäkin tekstissä: Jeesus ilmestyy ja elää, mutta huomio kääntyy niihin, jotka eivät kuulu meihin ja joihin nähden rajanvetoa pitää suorittaa.

Tämän saarnatekstin äärellä voi hyvin oppia sen, että kaikkien rajanvetojen ja identiteetin määrittelyiden keskelläkin olennainen tulee pitää mielessä. Jos sitä ei tee edes kristinuskon suurimman juhlan keskellä, milloin sitten? ✕

Kaikkien rajanvetojen
ja identiteetin
määrittelyiden
keskelläkin olennainen
tulee pitää mielessä.

12.4.

YLÖSNOUSSEEN TODISTAJIA

1. sunn. pääsiäisestä

Liturginen väri: valkoinen**Lk.** 24:36-49**Virret:** 265 (alkuvirsi), 728 (kiitosvirsi Pyhälle Kolminaisuudelle), 419 (päivän virsi), 339 (uhrivirsi), 229 (ehtoollisvirsi), 93: 6, 8 (ylistysvirsi)**Muuta musiikkia:** L. Nurkkala: *Soi riemuviesti Jumalan, SATB (PM 552)*, R. J. Stamps, sov. J. Yli-Annala: *Herran pöytää meitä kutsutaan / RVK 396, SAB, a cappella, (YK 128)*, K. Haapala: *Soi kiitoslaulut (NSV 15)*, K. Bengtsson: *Näin, kuinka koskit tuskaa (RVK 473)*

Haamu ei syö kalaa

JUHA TANSKA

Evankelista kertoo, että Jeesuksen ylösnousemus-olemus on paljon enemmän kuin pelkkä ilmentys. Samalla tavalla kuin kertomus Jeesuksen ruumiista vartioidussa haudassa (Mt. 27:62-66) myös kertomus Jeesuksen ylösnousemuksesta pyrkii vakuuttamaan epäilijät Jeesuksen kuoleman ja ylösnousemuksen ruumiillisuudesta. Ylösnoussut Kristus kutsuu oppilaansa koskettamaan ruumistaan ja vakuuttumaan, että hän ei ole haamu vaan lihaa ja luuta. Haamu ei syö kalaa, kuten ylösnoussut Jeesus tekee oppilaidensa kanssa. Tässä kuulostaa olevan hieman jännitettä suhteessa Paavalin varhaisempaan ylösnousemuksen kuvaukseen (1. Kor. 15:1-7 ja hänen ajatukseensa hengellisestä ruumiista: 1. Kor. 15:44-46).

Toisaalta sekä Luukas että Johannes ovat yksimielisiä siitä, että Jeesuksen ylösnousemusruumis ei ole enää aineellisten rajoitusten kahlitsema. Ja samalla he kuitenkin todistavat, että Jeesuksen ylösnousemus on olemukseltaan ruumiillinen. Ylösnousemuskertomusten erilaiset painotukset heijastelevat kreikkalais-roomalaisen ja juutalaisen kulttuurin eroja.

Antiikin maailmassa ajatus Jeesuksen henkisestä, aineettomasta läsnäolosta kuolemansa jälkeen olisi saatantanut olla ymmärrettävä. Mutta juutalainen kulttuuri on konkreettista ja Jumalan toiminta ilmenee pikemmin yksittäisissä käytännön tapahtumissa kuin abstrakteissa toituksissa. Siksi juutalaiselle kuulijakunnalle ylösnousseen

Jeesuksen tulee kävellä, puhua ja ruokailla. Muuten hän olisi pelkkä haamu. Tästä jännitteestä nouseekin tärkeä kysymys: millaiselle kulttuurille todistamme pääsiäisen salaisuudesta. Millaisia sanoja ja käsitteitä käyttäen on toivoa, että syntyy kiinnostus ja keskusteluyhteys vallitsevan kulttuurin kanssa?

Hengellinen kokemus ilmenee mieleemme, kulttuurimme ja oman psyykemme rakenteiden ja toimintojen lävitse. Tapamme puhua uskosta on monella tavalla kulttuurimme historian värittämää. Raamatun tekstit viittaavat Jumalaan, ihmiset käyvät keskustelua Jumalan kanssa, rukoilevat ja kamppailevat. Mutta heillä on käytössään vain oman aikansa kulttuurin sanat ja vertauskuvat.

Juutalainen perinne on ymmärtänyt syvästi ihmistä ja Jumalaa erottavan kuilun, sen, että sanamme Jumalasta ovat vertausta, viittausta siihen salaisuuteen, joka on lopulta sanojemme ja ymmärryksemme tuolla puolen. Silti: on puhuttava siitä, mistä ei voi puhua. Ja kun hengellinen kokemus on aito, se myös murtaa ja muuttaa vallitsevan kulttuurin käsityksiä.

Varhainen kirkko kohtasi doketismin haasteen, väitteen, että Jeesus oli näennäsihminen, johon Kristus tuli kasteessa ja lähti pois juuri ennen ristiinnaulitsemista. Luukkaan evankeliumiperikooppi kertoo seurakunnan vastauksesta kulttuurin haasteeseen.

Luukkaan todistus ylösnoussesta Jeesuksesta on samalla lujasti ankkuroitunut Vt:n sanomaan. Evankelista näkee, että lain, profeettojen ja kirjoitusten lupaukset täyttyvät Jeesuksen kuolemassa ja ylösnousemuksessa. Luukkaan saarnalla on ollut kaikupohjaa heissä, jotka elivät juutalaisen perinteen vaikutuspiirissä. Meidän haasteemme on todistaa ylösnoussesta kulttuurissa, joka on tyhjentymässä kristillisen perinteen tiedollisesta sisällöstä, vaikka samalla kulttuurimme on kirkon työn ja Jumalan vuosisataisen toiminnan kyllästävä.

Kun valmistaudumme todistamaan Ylösnoussesta saarnassa, oppaaksi voisi ottaa paavi Franciscuksen ajatuksen: ”Saarnaajan on tunnettava yhteisönsä sydän etsiäkseen, missä Jumalan kaipaus on elävää ja palavaa ja myös, missä tämä kerran rakastava vuoropuhelu on tukahtunut tai se ei ole kantanut hedelmää.” (Evangelii gaudium: Evankeliumin ilo. 2013, s. 94)

Ylösnousemussanomasta saarnaamaan valmistautessamme voisimme siksi kulkea erityisen avoimin korvin alueemme ihmisten parissa, kuunnella, millaisten asioiden ja tilanteiden keskellä Ylösnousseen sanat saattaisivat löytää kosketuspintaa. Hänen, joka sanoo pelästyneille: ”Rauha teille.” ✕

19.4.

HYVÄ PAIMEN

2. sunn. pääsiäisestä

Liturginen väri: valkoinen

Jh. 10:1-10

Virret: 378 (alkuvirsi), 328 (kiitosvirsi Pyhälle Kolminaisuudelle), 177 (päivän virsi), 498 (uhrivirsi), 392 (ehtoollisvirsi), 329: 1, 2, 5 (ylistysvirsi)

Muuta musiikkia: J. Hulkkonen: Kun Herra vain mua paimentaa, SATB (Sulasol), M. Torri-Tuominen: Rauhan Jumala (PM 553), J. Haapasalo: Herra on minun paimeneni, SAB (YK 117), J. Linjama: Paimenpsalmi, SAA (YK 102), E. Ylönen: Kadonnut lammis (LV), J. Haapasalo: Jeesus on paimen (op. 111) (KUR II)

Jos voi vapaasti tulla ja mennä

SATU SAARINEN

Asumme perheeni kanssa joen rannassa. Vastapäinen naapuri pitää kesälampaista omassa rannassaan. Välillämme on paitsi joki, myös siinä sijaitseva saari. Kun joen vedenpinta on tarpeeksi alhaalla, lampaat hipsuttelevat omin luvin saareen. Vihreämmän ruohon luo pääsee helposti matalan veden paljastamia kiviä pitkin. Ja helposti ne kulkevat takaisin yöksi omaan kotiinsakin, tulle, jo siistimmäksi järsitylle rannalle. Virta on meille päin yleensä voimakkaampi, joten lauma ei ole vielä tullut parturoimaan pappilan pihaa. Mutta sitä odotellessa!

Kolmannen vuosikerran saarnatekstit haastavat monina pyhinä saarnaajaa! Ne tuovat uusia vinkkeleitä pyhän aiheeseen ja siihen kaikkein perinteisimpään tulokulmaan, joka on tarjolla ensimmäisessä ja toisessa vuosikerrassa.

Tänä vuonna hyvän paimenen sunnuntainakin voi niin halutessaan jättää perinteisen pyhäkoulun tarra-arkin huoletta kotiin! Nyt Jeesus ei ole vain tai edes ensisijaisesti paimen, vaan lammastarhan *portti*: ”Se, joka tulee sisään minun kauttani, pelastuu. Hän voi vapaasti tulla ja mennä, ja hän löytää laitumen.”

Huomioni kiinnittyi tuohon viimeiseen lupaukseen: ”Hän voi vapaasti tulla ja mennä, ja hän löytää laitumen.” Voisimmeko ajatella, että Jeesus-portista läpikäynyt lammis ei oikeastaan enää voi joutua hukkaan? Hän voi vapaasti tulla ja mennä, ehkä eksyäkin? Mutta laidun löytyy lopulta. Häntä ei myöskään pakolla pidetä haassa, vaan

kulkuoikeus on kumpaankin suuntaan. Portti on vakaa ja avoin.

Mieleen tulevat taas myös naapurin lampaat! Nekin tulevat ja menevät mielensä mukaan, mutta aina palaavat sinne, missä niillä on turvallisin ja tutuin olo. Omassa rannassa, omassa lammashaassa. Tutussa porukassa. Olen myös vettä pitkin kuullut, miten niiden paimen-rouva on niitä hellästi moitiskellut, kun ovat karkuteiltään palanneet. Mutta samalla myös rapsutellut.

Jos kotihaassa ei olisi turvaa ja suojaa, tuskin lampaat sinne palaisivat. Jos siellä ei olisi juomaa ja herkkuja, veri vetäisi kauemmas seikkailuihin. Jos siellä ei olisi rapsutteleva paimen, ehkä paluu pelottaisi. Voisiko sanoa, että omassa haassa lampaila on lopulta kuitenkin turvaisea, yltäkyläinen elämä!

Kasteessa meidät kutsutaan Jeesuksen omiksi, hänen laumaansa. Omilleen hän on luvannut paitsi olla portti, myös antaa yltäkyläisen elämän. Hän ei tarkoita elämän materiaalisia rikkauksia eikä menestystä, vaan sitä turvaa, elämän hyvyyden rikkautta ja suojaa, joka tutussa laumassa vallitsee. Kaikki huolehtivat toisistaan, kenenkään ei tarvitse pelätä. Jos joku meinaa kadota, häntä etsitään. Jos joku haluaa käydä reissullaan, hänet toivotetaan takaisin tervetulleeksi, kun on aika palata. Saatetaan hellästi moitiskella, tai suoremminkin, mutta porttia ei nenän edestä vedetä kiinni.

Kasteessa rintaamme ja otsaamme piirretty ristimerkki on kuin ”passi” tuosta portista läpipääsyyn. Tai oikeastaan kuin yökerhon ovella käteen lätkäistävä ”näkömätön” leima! Vain tiettyssä valossa sen erottaa, mutta ilman sitä ei sisään ja ulos voi vapaasti tulla ja mennä.

Vaikka kasteessamme meihin piirretty ristimerkki on näkömätön, on se kuitenkin voimakas merkki. Sen turvissa voimme Kristus-portista tulla ja mennä. Kuin kotiovesta. Mikä Hän onkin! Mutta myös itsellämme on vastuu ja oma paikkamme laumassa. Emme saa käyttää hyväksemme asemaamme emmekä paimenen hyväntahtoisuutta.

Jeesuksen lupaamasta yltäkyläisestä elämästä puhuu myös päivän psalmi 23: ”Sinä voitelet pääni tuoksuvalla öljyllä, ja minun maljani on ylitsevuotavainen. Sinun hyvytesi ja rakkautesi ympäröi minut kaikkina elämäni päivinä, ja minä saan asua Herran huoneessa päivieni loppuun asti.” Myös tästä tutusta ja rakkaasta psalmista saamonia kiehtovia ja koskettavia saarnapolkuja. ✕

26.4.

JUMALAN KANSAN KOTI-ikävä
3. sunn. pääsiäisestä

Liturginen väri: valkoinen

Jh. 14: 1-7

Virret: 162 (alkuvirsi), 334: 5-8 (kiitosvirsi Pyhälle Kolminaisuudelle), 619 (päivän virsi), 452 (uhrivirsi), 343 (ehtoollisvirsi), 307: 1, 5, 6 (ylistysvirsi)

Muuta musiikkia: J. Haapasalo: Kohota Jumalalle riehmuuto, SATB (KPS II), Trad. Mun kotini taivaassa ihana on (CE 1), J. Löytty: Kahden maan kansalainen (ML), G. R. Shaw: Kuljen porteista kiittäen (LV)

Odottamisen vaikeus

ARI OINAS

O dottaminen on niin kiinteä osa ihmiselämää, ettemme tule aina edes ajatelleeksi kuinka luke-mattomia asioita me jatkuvasti odotamme tulevaisuudelta. Asioita, joiden tarkkoja seurauksia emme kuitenkaan tiedä. Väliin olemme tässä odotuksessamme rauhallisia, innostuksesta pursuavia tai kärsimättömiä. Monesti olemme epävarmoja sen suhteen, mitä tietä lähteä kulkemaan kristittyinä. Mikä on oikein ja mikä väärin.

Jumala antaa meille myös voimia niin arjen toimiin, työelämän vaatimuksiin ja elämämme juhlapäiviin. Ei hän kannu meitä vain sitä hetkeä varten, kun saamme kohdata viimein Jeesuksen kasvokkain. Hän kantaa meitä itsemme vuoksi jo nyt tätä elettävää elämäämme ja sen iloja ja suruja varten. On totta, että elämämme tärkein asia on saada usko ylösnousseeseen Jeesukseen, mutta tarvitsemme paljon myös tätä elämäämme varten.

Päivän tekstissä Jeesus halusi valmistaa seuraajiaan siihen, mitä elämä uskossa on. Tuomaan kysymyksen: "Kuinka voisimme tuntee tien, joka johtaa Jumalan luokse?" Jeesus antaa lyhyen ja ytimekkään vastauksen: "Minä olen tie ja totuus ja elämä." Se tie alkaa jo tässä elämässä! Se antaa tälle elämällemme suunnan, joka vie lopulta Jumalan luokse.

Tieteen totuus oli jo tuolloin, että kuollut ihminen pysyy kuolleen. Monet filosofit opettivat jo tuolloin, että elämä päättyy kuolemaan, eikä ole mitään persoonallista elämää kuoleman jälkeen, saatikka että nykyinen ruu-

miimme heräisi kuolleista. Jumalan totuus oli, että kuollutkin ihminen voi herätä kuolleista. Abrahamin empiirinen tieteellinen tieto sanoi, että jos isken veitsen poikani sydämeen, hän peruuttamattomasti kuolee, enkä enää näe häntä elävien kirjoissa. Jumala oli kuitenkin antanut lupauksen Abrahamille, että hänen pojastaan Iisakista polveutuu jälkeläisten paljous. Hän pelkäsi teon seurauksia, mutta uskoi Jumalan mahdollisuuksiin.

Usko on vaikeasti selitettävää. Ajattelen, että usko ei ole niinkään silmien ummistamista todellisuudelta kuin silmien avaamista sille! Usko on kurottamista sinne, minne tiede ja inhimilliset kyvyt eivät voi koskaan yltää. Se on kurottamista sinne, missä arvailut ja teoriat häviävät ja varma tieto ja totuus tulevat tilalle. Jeesuksen mukaan varma tieto ja totuus on kuitenkin helppo erottaa. Se on se, mikä on hänen opetuksensa mukaista! Siinä kaikki!

Siinä kaikki tiedemiehet ovat täydellisesti oikeassa, että jos Jeesus oli vain ihminen kaikki hänen opetuksensa, ja koko Raamattu, on aikariippuvaista ja sitä kautta vanhentunutta. Sen sijaan jos uskomme, että Jeesus on lihaksi tullut Jumala, asia on täysin toinen. Silloin se mitä Jumala on opettanut tuhansia vuosia sitten, ei koskaan muutu. Se on yhä ajankohtaista, täydellistä ja ehdottoman varmaa tietoa ilman erehtymisen mahdollisuutta. Sellaista varmuutta ei mikään tiede voi tarjota.

Juuri tämänkaltaisen usko sai Abrahamin tarjoamaan elämänsä kalliimman asian, oman rakkaan poikansa Iisakin uhriksi, kun Jumala sitä pyysi. Abraham oli lopulta valmis uhraamaan ainoan poikansa, luotti Jumalaan. Niinpä hän otti uskon loikan inhimillisen ymmärryksen tuolle puolen ja päätteli, että Jumala kykenee halutessaan jopa herättämään kuolleen, sillä minkä Jumala on luvannut, sen hän myös pitää. Tiedämme, että lopulta Jumala laupeudessaan säästi Abrahamin tuolta hirveältä teolta. Koitti kuitenkin myös aika, jona tuo Abrahamin usko osoittautui oikeutetuksi, sillä aikanaan Jeesus herätti ihmisiä kuolleista.

Vapahtajamme kehotus seurata häntä on yhä kirkkaana ohjenuoranamme. Hänessä on tie, joka vie meidät perille, sillä hänessä on piirrettynä eteemme tie, totuus ja elämä. Meidän tehtävänämme on valita ketä uskomme ja ketä lopulta seuraamme tässä maailmassa. ✕

NIKO HUTTUNEN

Uuden testamentin eksegetiikan dosentti,
Helsingin yliopisto

ARI OINAS

Työelämän ja työyhteisöjen kehittäjä, työnohjaaja STORY,
prosessi ja työyhteisökonsultti, Salon seurakunta

SATU SAARINEN

FT, kirkkoherra, Oulujoen seurakunta

JUHA TANSKA

Kirkkoherra, Kymin seurakunta

HANNA VANONEN

Pastori, tutkija, Helsinki

VIRRET JA MUSIIKKI

ANNA PULLI

Kanttori, Vanha kirkko, Helsingin tuomiokirkkoseurakunta

LAULUJEN LÄHTEITÄ

AntPs = Laulakaa Herralle uusi laulu! Antifonisia psalmeja
pääsiäisjakson pyhiin – Pääsiäisjakso, (KJM)

UV 11 = Uusia virsiä 2011

UV 09 = Uusia virsiä 2009

IMSLP = Petrucci Music Library <http://imslp.org/>

KPs II = Kirkkovuoden psalmimusiikkia II (Sulasol)

RKPs = Ruotsin kirkon psalmimusiikkia (Verbum 2009)

RVK = Ruotsin kirkon virsikirja

UM = Uusia Messulauluja (Kirjapaja 2007)

ML = Messulauluja (Kirjapaja 2000)

LV = Lasten viirsi (Lasten keskus 2012)

CE = Chorus Ecclesiae 1 ja 6 (Bells Publishing Oy 2010 ja 2014)

KUr II = Kirkkovuoden urkumusiikkia II (Sulasol)

NSV 15 = Nuoren seurakunnan veisukirja 2015

PM XXX = Propriummusiikkia tilausnumero XXX. (Sulasol)

YK XXX = Yhteiskustannus (Suomen Kanttori-urkuriilitto r.y.

(SKUL) / Suomen Kirkkomusiikkiliitto ry (SKML)

Anna palautetta lehdestä
ja voita **iPhone 6 plus**

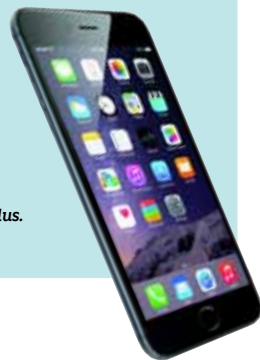
VASTAAMINEN ON HELPPOA.

1. Kirjautu osoitteeseen www.mcipress.fi/crux
2. Merkitse numerosarja O248
3. Tämän jälkeen pääset lukijakyselyyn klikkaamalla Lähetä-painiketta.

Ja sitten vain onnea arvontaan!

Samalla voit antaa aihe-ehdotuksia ja vaikuttaa lehden sisältöön. Vastaa heti lyhyeen kyselyyn osoitteessa www.mcipress.fi/lukijakyselyt

Lukijakyselyyn voi vastata kahden viikon sisällä lehden ilmestymisestä. Kyselyyn voivat osallistua kaikki MCI Press Oy:n tuottamien lehtien lukijat. Voit osallistua kyselyyn jokaisen ilmestyvän numeron yhteydessä, mutta vain yhdellä vastauksella lehden numeroa kohden. Kysely ja arvonta koskevat lehtiä, jotka ilmestyvät kevätkaudella 2015. Palkinnon arvontaan osallistuvat kaikki vastanneet. Palkinto arvotaan 31.7.2015. Voittajalle ilmoitetaan sähköpostitse tai kirjeitse. Syksyn lukijapalkinnon Samsung kamerakännykän voitti URA-lehden 4. numeron lukija: Marie Sandberg.

Arvottava palkinto on noin 800 euron arvoinen iPhone 6 plus.

SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO
Finlands kyrkas prästförbund R.y.
www.pappisliitto.fi, pappisliitto@akiliitot.fi
Perustettu 14.1.1918

Puheenjohtaja, AKI
Puheenjohtaja, Pappisliitto
Eija Nivala
Alavieskan seurakunnan
kirkkoherra, TM
Puh. (08) 4309 602 | GSM 050 5762 110
eija.nivala@devl.fi

SUOMEN KANTTORI-URKURILIITTO
Finlands Kantor-organistförbund r.y.
www.skul.fi, kanttori-urkuriliitto@akiliitot.fi
Perustettu 15.6.1907

Varapuheenjohtaja, AKI
Puheenjohtaja, Kanttori-urkuriliitto
Eero Annala
Keravan seurakunnan
A-kanttori, MuM
Puh. 0400 378 048,
eero.annala@devl.fi

TOIMINNANJOHTAJA

Jussi Junni, pastori, TM,
PsK
Puh. (09) 4270 1507
GSM. 044 744 7041
jussi.junni@akiliitot.fi

OPISKELIJA-ASIAMIEHET

Vesa Engström, teol.yo
Puh. (09) 4270 1501
GSM 050 597 5231
vesa.engstrom@akiliitot.fi
Pappisliiton opiskelijatyö,
neuvonta opiskelijoiden
harjoittelu-, mentorointi- ja
työllistymiskysymyksissä

TOIMISTOSIHTTEERIT

Tuija Kukkonen,
yo-merkonomi
Puh. (09) 4270 1503
tuija.kukkonen@
akiliitot.fi

Jäsenyysasiat,
alaosastot,
luottamusmieskurssit

APULAISTOIMINNANJOHTAJAT

Merja Laaksamo,
pastori, TM
Puh. (09) 4270 1506
GSM 050 542 3664
merja.laaksamo@akiliitot.fi

Cruxin päätoimittaja, AKIn
viestintä, Pappisliiton
hallinto, opintomatkat,
pappien ammatilliset asiat,
palvelussuhdeneuvonta

Mari Luoto, MuM
(vs. 5.8.2014-7.7.2015)
Puh. (09) 4270 1502
GSM 050 518 4038
mari.luoto@akiliitot.fi
Kanttori-urkuriliiton
opiskelijatoiminta, neuvonta
opiskelijoiden harjoittelu- ja
työllistymiskysymyksissä

Heli Meinola
Puh. (09) 4270 1515
heli.meinola@akiliitot.fi

Cruxin toimitussihteeri,
jäsenyysasiat,
opintomatkat

Annukka Ruusula,
kanttori, MuM
(vs. 5.8.2014-7.7.2015)
Puh. (09) 4270 1505
GSM 044 744 7040
annukka.ruusula@akiliitot.fi

AKIn neuvottelu- ja
luottamusmiestoiminta,
AKIn alaostotoiminta,
Kanttori-urkuriliiton hallinto,
kanttorien ammatilliset asiat,
palvelussuhdeneuvonta

JOHDON ASSISTENTTI
Tuula Anttonen,
HSO-sihtööri
Puh. (09) 4270 1513
tuula.anttonen@akiliitot.fi

AKI-hallinnon ja johdon
assistentti, Pappisliiton
hallintoelinten
pöytäkirjanpitäjä, matka-
ja kokousjärjestelyt,
Internet-kotisivut

Anne Taanila
Puh. (09) 4270 1517
anne.taanila@akiliitot.fi
Kirjanpito ja
maksuliikenne

SACRUM

GALILEO TYRMÄSSÄ JA MUITA UUSIA KIRJOJA!

Ronald L. Numbers (toim.)

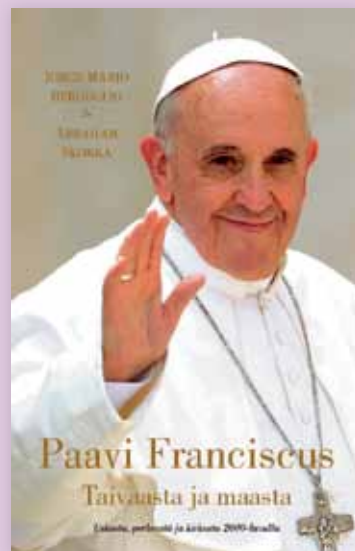
Galileo tyrmässä ja muita myyttejä tieteestä ja uskonnosta

Länsimaiseen mielenmaisemaan kuuluu olennaisena tekijänä ajatus uskonnon ja tieteen syvästä ristiriidasta. Ajatusta tuetaan usein erilaisilla kertomuksilla, joiden todellisuuspohja on kuitenkin kyseenalainen. Tässä kirjassa eri alojen asiantuntijat tarkastelevat kriittisesti yleisimpiä myyttejä uskonnon ja tieteellisen maailmankuvan suhteesta.

24,20 (26,90)**24²⁰**

Hän joka on – kirja Jeesuksesta

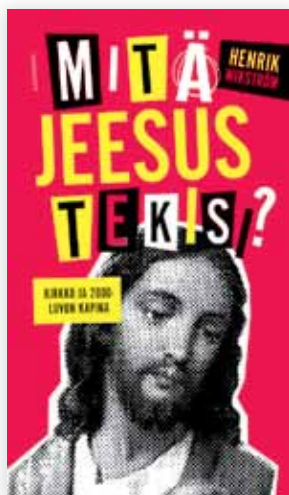
Arkkipiispa Kari Mäkinen 60 vuotta Loppiaisena 2015 60 vuotta täyttävän arkkipiispa Kari Mäkinen juhla-kirjan teema on Jeesus. Mäkinen tunnetaan huomaanina kirjallisuus- ja kulttuuri-ihmisenä. Niinpä kirjassa näkemyksiään ja ajatuksiaan Jeesuksesta jakavat piispojen ja professorien lisäksi kirjailijat, taiteilijat ja tutkijat. Teosta rytmittävät arkkipiispan varhaisen runokokoelman runot.

34,00 (37,80)**34⁰⁰**

Paavi Franciscus

– Taivaasta ja maasta

Avoin ja laaja vuoropuhelu nykyisen paavi Franciscuksen ja rabbi Abraham Skorkan välillä. Kirjaan kootuissa keskusteluissa he jakavat ajatuksiaan uskonnosta, järjestä ja ihmiskunnan haasteista uuden vuosituhannen alussa.

22,50 (25,00)KATOLINEN
TIEDOTUSKESKUS**22⁵⁰****27,50** (34,25)
GUMMERUS

Henrik Wikström

Mitä Jeesus tekisi

– Kirkko ja 2000-luvun kapina

Kun Jeesus astui skenelle, temppelikultti oli korruptoitunut vallan kulissi. Ei ole vaikeaa verrata öljy-, ase-, tai lääke-teollisuutta tai amerikkalaista valta-politiikkaa kytköksineen siihen. Niissä nähdä Jeesuksen ajan juutalaiset vallanpitäjät, joita Jeesus nousi vastustamaan. Hänet teloitettiin ja hän sai kiihkeän, vannoutuneen seuraajakunnan. Hänen muistoaan vaalimaan perustettiin uskonto häkellyttävine selityksineen ylösnousemuksesta. Wikström uskoo, että kirkko voi selviytyä kriisistään, jos se ymmärtää nähdä Jeesuksen kapinallisena ja osaa haastaa itsensä muutoksiin.

27⁵⁰**25,20** (28,00)
SUOMEN LÄHETYSSEURA

Ikuisuuden edessä

– Ajatuksia uskosta

Ikuisuuden edessä pohtii laaja-alaisesti kristillisestä uskosta nousevia kysymyksiä. Usko on tarkoitettu voimaksi elämän matkalle, mutta sen lopullinen arvo koetaan viimeisellä rajalla. Niinpä kirjassa pääsevät esille erityisesti kuolemaan ja ylösnousemukseen liittyvät kysymykset.

25²⁰

11. käsky: Tule Kouvolan Kirkkopäiville.

KIRKKOPÄIVÄT

Kouvolassa 22. - 24.5.2015

kirkkopaivat.fi

AKIN JÄSENTILAISUUS KOUVOLAN KIRKKOPÄIVILLÄ 23.5. KLO 18

**Jäsentilaisuus järjestetään
lauantaina 23.5. klo 18
Kouvolan teatterilla
os. Salpausselänkatu 38, 45100 Kouvola.**

Ohjelmassa on lukudraamana esitettävä Eino Leinon näytelmä Kirkon vihollinen. Näytelmä on myös Kirkkopäivien ohjelmassa erillismaksulla, mutta AKIn jäsenet näkevät näytelmän jäsenetuna. Lukudraaman jälkeen teatterilla on tarjolla kollegojen kohtaamista sekä salaattibuffet juomineen.

**Ilmoittautumiset kotisivujen kautta
www.akiliitot.fi -> tapahtumakalenteri.**